

Spominska slovesnost ob 98. obletnici požiga Narodnega doma v Trstu

Foto damj@n

Biseromašnik Franc Bole Oče urednik - medijski čarovnik

Pred polno koprsko stolnico in še bolj številno publiko po radijskih valovih je praznoval 60 let svoje duhovniške službe msgr. Franc Bole. Mož, ki je kljuboval fašizmu in komunizmu, v zadnjih letih pa tudi zdravstvenim težavam. Njegovi prijatelji niso verjeli, da bo po operaciji kolka še kdaj hodil, a so se uštel. Še bergle so mu odveč, hrustu, ki je bil rojen v deželi Martina Krpana. To se je zgodilo v Koritnicah 9. avgusta 1932.

Tino Mamić
/str. 4

Kard. Pietro Parolin v Ogleju Mir, pravičnost, sprava in sloga!

Ob letošnjem prazniku zavetnikov goriške nadškofije in dežele Furlanije Julijske krajine je bil 12. julija 2018 v Ogleju poseben gost letošnjega slavja vatikanskega državnega tajnika kard. Pietro Parolin. Najprej je imel lectio magistralis ob 100. obletnici konca prve svetovne vojne z naslovom *Vojna: poraz za vse*, nato je v patriarhalni baziliki vodil slovesno somaševanje, ki je potekalo "v oglejskem duhu", v jeziki nekdanjega patriarhata. Obakrat je pozval k miru, spravi in slogi.

DD
/str. 5

POGOVOR Rudi Paussa Idrski lajhi

Idrsko dolina, dolina na robu katere je tudi moj dom, je žrtev samote, ki je ni mogoče zaustaviti. Samote, ki seveda pritiska na vse, ki tu živimo, pa čeprav imamo srečo, da nam jo lajša prečudovita, skoraj popolnoma neokrnjena narava. Rudi Paussa, ker nas je malo, ga imam skoraj za sosedo, čeprav živi v bližnjem zaselku Srednje (Stregna), je tu doma, odkar mu je bilo šest let, njegova družina pa ima v tej vasi prastare korenine. Njegov svet je nekje ujet med lepoto narave in iskanjem novih poti za preživetje teh osamljenih vasi, ki počasi umirajo, ter službo v Vidmu, kjer je zaposlen kot delovodja v industriji. Kljub temu da so urniki in odgovornosti kar težki, pa mu ne zmanjka časa za nove ideje in pobude namenjene ljudem, ki so ujeti med Korado in Staro Goro.

Suzi Pertot
/str. 3

POGOVOR Lovrenc Persoglia Gre za politično odločitev!

Lovrenc Persoglia je od aprila letos predsednik goriške občinske konzulte, ki se ukvarja z vprašanji slovenske narodne skupnosti. V tem trenutku se bori za to, da bi občinska uprava priznavala zgodovinsko prisotnost Slovencev v Gorici. Nedavno je namreč sklenila, da bo table s slovenskimi toponimi postavila le v okoliških okrajih (Štandrež, Podgora, Pevma-Oslavje-Štmaver), ne pa v mestnem središču. "Toponimi v več jezikih so naše bogastvo in naša kultura!"

DD
/str. 6

Srečanja 2018

V poletnem središču v Zavodu Sv. Družine v Gorici otroci preživljajo vesele, razigrane ure

7

Divjača

V Muzeju slovenskih filmskih igralcev so na prireditvi Poklon počastili igralca Antona Petjeta

9

Častljiv jubilej

V Slivnem so v veseli družbi s petjem in z zdravnicami nazdravili 90. poletju kulturnika Iva Kralja

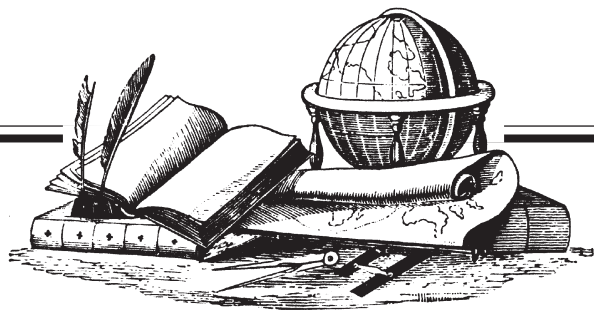
11

Rusija 2018

Z nedeljsko zmago francoske državne reprezentance se je končalo svetovno prvenstvo v nogometu

15

GORICA Poletna srečanja pod lipami

Večer o Slovencih v Kanadi

V sredo, 11. julija 2018, so poletno srečanje pod lipami namenili slovenstvu v Kanadi. Gosti večera, ki sta ga priredila Kulturni center Lojze Bratuž in izdal v samozaložbi svoje spomine v angleščini. Na pobudo knjižničarke in zgodovinarke prof. Rosine Švent je knjiga izšla tudi v slovenščini, in sicer v daljši in poglobljeni obliki, saj je profesorica še marsikaj vprašala in objavila o avtorju. V drugem delu knjige so tudi spomini sestre Milke Mihevc, ki čustveno, a tudi racionalno opiše, zakaj je družina morala zapustiti slovensko zemljo. V

ter sočasna prisotnost dveh uglednih predstavnikov slovenske skupnosti v Kanadi: to sta sin avtorja, prof. Joe Mihevc, in župnik Drago Gačnik. Jože Mihevc je napisal in izdal v samozaložbi svoje spomine v angleščini. Na pobudo knjižničarke in zgodovinarke prof. Rosine Švent je knjiga izšla tudi v slovenščini, in sicer v daljši in poglobljeni obliki, saj je profesorica še marsikaj vprašala in objavila o avtorju. V drugem delu knjige so tudi spomini sestre Milke Mihevc, ki čustveno, a tudi racionalno opiše, zakaj je družina morala zapustiti slovensko zemljo. V

tretjem delu pa lahko preberemo še pričevanja brata Toneta, ki je ostal doma in ni šel po svetu, je povedal Jevnikar, ki je na kratko razkril tudi vsebino. Zgodba pripoveduje o preprosti in revni družini iz Hruševja pri Postojni, ki se zaradi hudih gospodarskih in nacionalnopolitičnih razmer pod Italijo po prvi svetovni vojni izseli v Cerknico, kjer tudi še vlada podeželska revščina predvojne Jugoslavije. V pripovedovanju se zazna družinska želja po napredovanju z delavnostjo in poštenostjo.

MČ
/ str. 16

10. Zbor Svetovnega slovenskega kongresa Kongres pred novimi odgovornostmi

foto: www.slokongres.com

V Ljubljani je 4. julija v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa zasedal 10. volilni zbor. Udeležili so se ga predstavniki petih Konferenc po svetu, ostale konference so poslale svoja poročila in predlagale svoje kandidate v razne organe. Kot vemo, je bilo društvo Svetovni slovenski kongres ustanovljeno v Ljubljani junija leta 1991, takoj po osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije, pobuda za to pa je bila izrečena na Dragi leto prej. Društvo deluje v javnem interesu na področju kulture in znanosti ter na drugih področjih v korist povezanosti vseh Slovencev, s posebnim poudarkom na ohranjanju in krepitvi slovenstva in slovenskega jezika, spodbuja kulturne, znanstvene in druge vezi med Slovenci v zamejstvu in zdomstvu. Kot organizacija civilne družbe se Kongres zavzema, med drugim, za demokratično, pravno in socialno odprto državno ureditev, za ugled slovenstva in slovenske države v svetu, za spoštovanje narodove kulture in zgodovine, za popravilo krivic iz preteklosti, za zaščito pravic državljanov Slovenije in Slovencev v zamejstvu in po svetu. Po kratkih uvodnih besedah, ki jih je izrekel predsednik Pleskovič, je bilo izvoljeno predsedstvo zbora, ki so ga sestavljali Majda Zbačen, Fink in Bresciani. Poročilo o delovanju Kongresa je podala glavna tajnica Zdenka Volarič: zelo bogato in pestro delovanje, ki se izraža predvsem v konferencah slovenskih znanstvenikov in zdravnikov z raznih koncev sveta, omenila je konferenco

mladih raziskovalcev in novinarjev, Večere izza Kongresa. Skrb z mladino se izraža v Taborih slovenskih otrok po svetu in v Dragi mladih. Vsemu temu lahko dodamo še galerijsko in založniško dejavnost in številne obiske in povezave s slovenskim obrobjem ter druge projekte. Iz poročila podpredsednika za finance Brescianija izhaja, da je SSK poslovalo pozitivno s previdnimi posegi v vse projekte, in kljub znižanim prihodkom s strani Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu je SSK-ju uspelo izpeljati vse načrtovane projekte. Za to gre pripisati zahvalo požrtvovalnosti in visoki profesionalnosti oseba in upravnega odbora v celoti, s predsednikom na čelu. Podrobnejša poročila o svojem delu so podali prisotni predsedniki Konferenc: Karlo Bresciani (Italija), Edvard Kobal (Slovenija) in Tatjana Bogataj (Argentina): pri vseh predstavnikih Konferenc je zaznati željo po reorganizaciji Kongresa, istočasno je opaziti skrb, da zdomske manjšine, gre namreč že za tretjo generacijo izseljencev, postajajo jezikovno in številčno šibkejša, a njihova zavest vseeno narašča. Na podlagi poročil prisotnih predstavnikov Konferenc je zaznati, da sta argentinska in italijanska Konferenca najbolj aktivni, morda zato, ker se njihovo delovanje razvija v ugodnejših razmerah. Predstavniki Konferenc za Italijo je v svojem poročilu poudaril štiri točke: obisk članov Kongresa in Konferenc v Gorici in Trstu, posvet o mladih na Opčinah, priprava obiska v Ogleju, predvidoma meseca

septembra, in pa že tradicionalna proslava osamosvojitve, letošnja že 26. Zelo zanimiv je bil poseg podpredsednika za zamejstvo, Damijana Terpina: naj se Slovincem v zamejstvu in zdomstvu nudi možnost izvolitve predstavnika v Slovenski parlament. Terpin je še predlagal, da SSK podeli priznanje Slovenski zlati tolar slovenski skupnosti v Argentini za neverjetno vlogo pri vzdrževanju in učenju slovenščine v sobotnih šolah. Zadnja točka dnevnega reda so bile volitve v razne organe Kongresa; izid le-teh pa je bil naslednji: predsednik dr. Boris Pleskovič (Slovenija); prvi podpredsednik dr. Carlo Bresciani (Italija); podpredsednik za Evropo prof. dr. Dušan Povh (Nemčija); podpredsednik za zamejstvo odv. Damijan Terpin (Italija); podpredsednik za zamejske dežele dr. Andrej Fink (Slovenija / Argentina); podpredsednik za finance prof. dr. Marjeta Zorc (Slovenija). V članstvo častnega razsodišča so bili izvoljeni: Franca Padovan (Italija), Jana Čop (Slovenija) in msgr. Klemen Perdih (Belgija). Delovanje SSK postaja znotraj slovenskega prostora vedno bolj prepoznavno, zaradi svojih daljnoglednih projektov je bil Kongres že večkrat deležen javne pohvale samega predsednika države Boruta Pahorja in tudi članov slovenske vlade, s katerimi deluje v sozvočju, ko gre za probleme Slovencev v zamejstvu in zdomstvu. In prav to nalaga vsem novim članom SSK še večjo odgovornost.

KB

Deželni in občinski svetnik SSK Igor Gabrovec O parkiranju in hitrosti na obalni cesti

Poostreni nadzor policije nad parkiranimi avtomobili vzdolž tržaške obalne ceste zahteva še najprej dolžno premiso - piše uvodoma deželni svetnik SSK in občinski svetnik v Nabrežini Igor Gabrovec. "Cestni zakonik je jase, nedvoumen in ne dopušča svobodnih

ta na tem območju. Eden najhujših je prav gotovo promet težkih vozil v naseljih; ta vztraja v brk vsem prepovedim in omejitvam. Večji nadzor bi bil zaželen npr. na križišču v Štivanu, kjer tovarnjaki redno obračajo v prepovedanem zavoju in si pri tem povsem prilastijo

nost voznikov, kolesarjev in pešcev - nadaljuje Gabrovec. Zato pričakujemo, da se bo to izkazalo tudi z nadzorom nad prekomerno hitrostjo, morda z dodatnimi in strožimi hitrostnimi omejitvami in ureditvijo primerenih prečkanj za pešce, ki se iz nekdanjih ribiških pešpoti spuščajo na obalo. "Obalna cesta ima svoj čar, ki ga je treba ohraniti, ovrednotiti in uživati. Za voznike, ki se jim mudi, je prav gotovo primernejša avtocesta, ki prav tako pelje proti Trstu in Sloveniji. K temu bi bilo potrebno vsekakor prišteti določitev novih dovoljenih mest za parkiranje, po zgledu barkovljanskega nabrežja. Občinska uprava naj zaščiti interes domačinov in turistov, da uživajo plaže v bregu, pa tudi lastnikov pašnov, še zlasti kmetov, ki imajo pravico, da prevažajo potrebno opremo in pridelke", pravi deželni in občinski svetnik Gabrovec, ki poziva predvsem k uporabi zdrave pameti in razsodnosti vseh, voznikov in policajev.

interpretacij. Kljub temu nas ne navadna pozornost do ustaljene navade in vse povojno obdobje tolerirani praksi parkiranja avtomobilov spodbuja k temu, da razmislimo o problemih prome-

nasprotni vozni pas ter večkrat hudo bremenijo promet v Devinu in Sesljanu, pa čeprav je njim namenjena avtocesta". Vodilo policijskih ukrepov na obalni cesti naj bo resnično var-

Povejmo na glas

Nekdanja meja bo spet meja?

Vse kaže, da se obmejni ljudje ne moremo in ne moremo rešiti meje. Meja, se zdi, je naša usoda, potem ko je bilo videti, da bo novi Evropi vendar uspelo preseči stare delitve in to v trajnem smislu. Tako pa je zelo mogoče, da se bomo kar za nekaj časa poslovili od schengena oziroma zlatih let evropskega zblíževanja. Sunkoviti ukrepi proti migraciji in delno terorizmu dajejo vtis, da gre za vsesplošno nervozno ali že kar zbežnost, ki se po svoji naravi odloča za ostre poteze, takole za vsak slučaj. Avstrija je na meji s Slovenijo izvedla nekakšne varnostne vaje, Furlanija Juljska krajina je uvedla povečano kontrolo na Tržaškem in Goriškem, se pravi spet na meji s Slovenijo, kar pomeni že žaljivo nezaupanje do naše matične države. Na Bavarskem zelo resno razmišljajo o neke vrste mejni policiji, pri čemer ne smemo pozabiti, da sta začasna zapora mej in s tem rušenje schengena že kar nekaj časa na delu v Nemčiji, Franciji, Avstriji, Danski, Švedski in Norveški. Ob vsem tem je več kot pomenljivo, zagotovo ne v dobrem smislu, da proti takšnemu dogajanju in ukrepom ni zaznati nekega večjega odpora ali nemara celo protesta. Kaj se evropske množice z ukinjanjem ene od temeljnih pridobitev, kar schengen nedvomno je, strinjajo? So te množice še kar naprej ali vse bolj pod vplivom občutka ogroženosti pred nepovabljenimi tujci, ki se vsak dan bolj kažejo kot nevarnost, zaradi katere velja uporabiti vsa sredstva, ki so na voljo? Vsa sredstva, ki ne nazadnje zelo ško-

dujejo vsemu tukajšnjemu prebivalstvu, se pravi vsem nam, saj zaznavno ukinjajo prostor svobode, ko smo in bomo, hočeš nočeš, posredno vsi deležni poostrenih varnostnih dejanj in kontrole. V tej situaciji se je vsekakor nadvse izkazal italijanski predsednik Mattarella, ko je izjavil, da je zapiranje mej neodgovorno početje. Dobesedno tako, neodgovorno početje, ki bo skvarilo vzdušje našega skupnega življenja ter nas tudi ekonomsko oškodovalo. Javno mnenje pa tudi molči ob napovedi notranjega ministra ter predsednika Lige Salvinija, kar se tiče okrog pol milijona nezakonitih migrantov, ki se trenutno nahajajo v Italiji. Po njegovih besedah, če bi jih izgnali iz države oziroma jih vrnili v države njihovega izvora, npr. le deset tisoč na leto, bi trajalo petdeset let, da bi bila operacija opravljena. Namig je jasen, treba bi jih bilo na leto izgnati dosti več. Zdaj kot da ta napoved še ne vzemirja javnega mnenja, ki nemara niti ne verjame, da bi do takšnega izгона sploh lahko prišlo. Zgodovina pa uči, da so bila ostra in nehumana dejanja vedno najprej napovedana in potem tudi izvedena. In če se povrnemo k mejam: za nobeno ceno ne bi smeli obnavljati notranjih evropskih mej, saj bi zadostovala utrditev zunanje meje Evropske unije. Mnogo lepše in smotrnejše pa bi seveda bilo, da se zaradi migrantov ne bi posluževali sile in bi svoj prevladujoči strah v odnosu do njih nadomestili z večjo človečnostjo in odprtostjo.

Janez Povše

Slovenska skupnost / Korak nazaj za pravice Slovencev v Gorici

Slovenska skupnost obsoja namen goriške mestne uprave, da omeji število tabel s starimi ledinskimi imeni v občini Gorica. Pri tem izraža solidarnost Konzulti za vprašanja slovenske narodne skupnosti in njenemu predsedniku Lovrencu Peršolji. S tem vprašanjem se je ukvarjala že prejšnja konzulta, ki je s sodelovanjem izvedencev in ob podpori občinske uprave določila 51 ledinskih imen v mestu in okolici. Zdaj je prišlo do bistvene

omejitve, in sicer gre samo za 21 tabel in še te samo v okoliških okrajih in ne v sredini mesta. Slovenska skupnost je z zadovoljstvom spremljala odpiranje mestne uprave za pravice Slovencev; zdaj pa gre za očiten korak nazaj, kot se je dogajalo v prejšnjih časih, ko ni bilo pravega posluha za probleme naše skupnosti. Stranka si bo še naprej prizadevala za postavitev čim večjega števila tabel z ledinskimi imeni, ki so v večini slovenska in furlanska.

S 1. STRANI Pogovor: Rudi Paussa

Idrski lajhi

Z njim sva se spoznala v Landarski jami, kjer je bil nekaj časa zaposlen kot vodič, saj je Rudi med drugim tudi jamar. Spominjam se, da se mi je diskretno približal, ko sem se pri vходу glasno pogovarjala s prijatelji iz Trsta. Tržačani imamo namreč to grdo navado, da radi vpijemo. Domačini iz teh krajev pa so veliko bolj obzirni in zadržani. Morda je to eden izmed razlogov, da mi je Benečija ukradla srce. Rudi je počakal, da smo za trenutek prekinili klepet, ter se čisto enostavno predstavil za mojega soseda. Saj nimam sosedov, žal, sem se skoraj pritožila. Rudi mi je bil od začetka všeč in nekako se mi je zdelo, da bova dobrososedske odnose obdržala, pa čeprav žal po spletnem klepetalniku. In

dih. Celo "vikendarjev" je bilo tedaj več, samo v moji vasi, v Srednjem, so kar trije Tržačani imeli manjšo počitniško zgradbo. Pred nekaj desetletji pa se je začela dolina Idrije prazniti, ne zaradi upadanja rojstev, ampak ravno zaradi odseljevanja. Tudi sam sem nekaj let delal in živel v Nemčiji. Potem sem se vrnil, pa čeprav ne vem, ali je bila to najboljša odločitev. Do pred kratkim so nepremičnine pri nas še kaj veljale, pred dvajsetimi leti je bilo kar nekaj povpraševanja. Tudi v Srednjem. Pri sosedu je bila kar vrsta, ko je dal hišo na prodaj. Zdaj je skoraj nemogoče prodati nepremičnino. Hiše se praznijo, samevajo, razpadajo.

Zakaj se to dogaja?
Mislim, da gre za načrtno poli-

koliko časa bo tu sploh še kdo prebival.

Kaj pa predlagaš?
Z nekaj prijatelji iz moje pa tudi iz sosednjih Nediških dolin smo začeli razmišljati o rešitvah. Najprej smo načrtovali vrsto širših pobud, ki naj bi zaobjele vse območje, nato smo se osredotočili na Idrsko dolino. Sam mislim, da nudi turizem edino ali vsaj glavno razvojno pot. Ne mislim na razsipni, potrošniški turizem, ampak na manjše krajevne pobude, ki bi vsakomur, ki tu živi, dale možnost, da nekaj zasluži. Gre za majhna družinska podjetja, za zaslužek ob delu. Zdaj razmišljam o stezah za kolesarje, v mislih imam predvsem električna kolesa, ki v zadnjem času osvajajo tržišče in so za Benečijo, ki ima nad 100 kilometrov prometu zaprtih makadamskih cest, odlična možnost. Prvo stezo za taka kolesa smo uredili od Praprotnega na Staro Goro, v načrtu imamo še čezmejne poti na Korado in sloven-

tako marsikateri večer do poznih ur razpravlja o dolini in njenih ljudeh. O dolini, ki sicer umira zaradi stalnega odseljevanja. Nekaj si prizadevamo, mi je povedal Rudi, da bi ljudem dali možnost, da ostanejo, da najdejo vsaj skromen zaslužek v turizmu. In se trudimo, da bi ob enem obudili življenje v teh skoraj praznih vaseh. Letos na spletu in v časopisih prebiramo o prvi resnejši pobudi, Idrskih lajih oziroma tridnevem čezmejnem "vandranju" po dolini reke Idrije. Rudija sem zato povabila na dom, da poklepetava o najini dolini ter o pobudah, ki jih načrtuje skupaj s pičlo skupino prijateljev.

Živš v Idrski dolini od rojstva, Rudi? Kako je bilo na pobočjih nad Idrijo, ko si bil še otrok, so bile vasi vedno tako prazne?

Žal nisem tu rojen. V Srednje smo se z mamo in brati preselili iz Čedad, potem ko je ded obnovil družinsko hišo. Mislim, da mi je bilo kakih šest let. Spominjam pa se, da je bilo tu tedaj veliko živahnije. Bilo nas je veliko več, dolina, kot ostala Benečija, ni bila tako zaraščena, spodnji del ob reki je bil še pred dvajsetimi leti popolnoma obdelan. Koruza, trte, ječmen, fižol, zemlja je bila rodovitna in pridelali so marsikaj za domačo uporabo in za prodajo. Tudi vasi v notranjosti doline so bile veliko bolj obljudene, Bordoni na primer so bili kar velika vas in bilo je kar nekaj otrok in mla-

tiko, ki naj bi uničila Benečijo. Sicer je v vseh gorskih predelih Italije hudo, kar vidim, pa sta pri nas pritisk in načrtno pomanjkanje vsakih uslug in najosnovnejših infrastruktur, ki so potrebne za preživetje, še veliko bolj otipljiva. Prepričan sem, da so v naših dolinah še vedno prisotne močne zakulisne protislovenske sile in da je Benečija zato prikrajšana pri razvojni in denarni politiki. Dober primer pomanjkanja uslug je pošta, ki pri nas sploh ne deluje. Ljudje, predvsem starejši, so naročeni na lokalne manjšinske časopise, dobivajo pa jih tudi z večtedensko, celo mesečno zamudo. Zaselek Srednje, v katerem živim, šteje le nekaj prebivalcev, čeprav smo nekaj kilometrov, baje manj kot deset, oddaljeni od Čedad, imamo cesto, ki je tako dotrajana, da je vožnja komaj mogoča. Poštar pušča pošiljke v prvi hiši na robu vasi. Sam moram večkrat na teden tja po položnice in pisma. To je seveda protizakonito, a nobena pritožba ne zaleže. Čutiti je pomanjkanje vsakršnih uslug, internet je pri nas dosegljiv le prek satelita ali radijskih valov, pa še to ne povsod, priklop je seveda izredno drag. Tudi telefonski signal je v Idrski dolini in drugod v Benečiji zelo slab. Ljudje, predvsem mlade družine, zaradi tega odhajajo, nepremičnine izgubljajo vrednost, vasi pa umirajo. V dvajsetih letih se je naša dolina popolnoma izpraznila, vprašanje je,

ki del Idrske doline, ki je po mojem lepši. Če hočemo preživeti, moramo namreč delovati skupaj, povezani. Meje ni več, dolina je ena, možna sta le skupno gospodarstvo in skupen razvoj. Možnosti, da bi se ljudje lahko vključili, je veliko: izpostoja električnih koles, ki sicer zahteva veliko začetno investicijo, počivališča za polnjenje akumulatorjev v zasebnih domačijah, domača prehrabena ponudba. Zakon, čeprav je Italija malim podjetnikom veliko bolj neprijazna, kot sta, denimo, Avstrija in Nemčija, dopušča kar nekaj možnosti. Prijatelj je na primer odprl manjšo domačo gostilno, "home restaurant" s preprosto, lokalno ponudbo. Taka oblika okrepčevalnic se uveljavlja po vsej Evropi in pri nizkih zasluzkih nudi možnost, da se lastnik popolnoma izogne obdavčevanju. Kaže, da gre prijatelju dobro in da mu bo uspelo. Na električna kolesa smo pomislili predvsem, ker je vožnja z njimi privlačna in ker potrebujejo polnjenje. Električna kolesa, ki je potrebna za polnjenje enega akumulatorja, stane smešno malo, niti evro. Medtem ko kolesar čaka, da je kolo nared, pa lahko v domačem okolju nekaj spi ali poje. Ker imamo v dolini čudovito reko Idrijo, razmišljam tudi o poteh ob reki, vodnih športih in dejavnostih za otroke. Veliko je že družin, ki poleti pri nas najdejo priložnost za osvežitev in oddih ob vodi.

/str. 15

Pismo uredništvu Domobranci in tabor SDZ v Mavhinjah

Špoštovano uredništvo!
V 26. številki Novega glasa ste upravičeno posvetili veliko pozornost okrogli mizi, na kateri smo se v Mavhinjah 4. julija spomnili 70-letnice prvega tabora Slovenske demokratske zveze na Tržaškem. Ker sem bil moderator okrogle mize, priznam, da sem zgrešil, da nisem takoj posegel v zadevi, ki jo bom zdaj obravnaval. Gre za nekatere trditve v posegu kolege Saše Rudolfa. Ker je šlo za spominsko srečanje, in ne za simpozij, pa tudi dovolj časa ni bilo na voljo, splošne razprave nismo izpeljali. Zasebno sva v naslednjih dneh izmenjala svoje poglede. Ker pa je poseg zdaj dobesedno objavljen v Novem glasu in "zapisana beseda ostane", čutim dolžnost, da se ravno tako pisno oglasim.

Da bo jasno: prav je, da obsojamo vsak zločin in vsako napako, ne glede na to, kdo jo je zagrešil. A kaj so imeli opraviti domobranci s shodom v Mavhinjah, ne razumem. Da se poudari veličina Slovenske demokratske zveze, ni potrebno udariti malo

na levo in malo na desno, če to ni v zvezi z obravnavano tematiko.

Predvsem pa niso na mestu podatki, ki so, kolikor vem, napačni in so torej lahko krivični. Rudolf je med drugim izjavil: "Kako naj bi zagovarjali domobranci, če so izdajali esesovcem naše ljudi, Borisa Pahorja, Zorana Mušiča. V Trst so iz Ljubljane poslali 50 domobrantskih policistov. Celo v bandi Gaetana Collottija so bili. Rado Seliškar, ki je bil mučitelj v Borštu in v ulici Bellosguardo, je Collottija konec aprila 1945 spremljal na begu proti Trevisu. (...) Med Collottijevimi sodelavci mučitelji je bil tudi v Ljubljani rojeni leta 1914 Werner Harrauer (!), Slovenec, znan kot Leon Turk".

Zorana Mušiča je aretirala gestapo v Benetkah, kjer je legalno živel, v sklopu akcije proti sodelavcem in prijateljem zahodnega obveščevalca Josipa Golca. V njihovo skupino se je infiltriral član nemške vojaške protioveščevalne službe. O tem dogodku sem podrobno pisal v

dveh referatih, ki sta objavljena v zbornikih: *Videnja Zorana Mušiča* (SAZU, Ljubljana 2012) in *Leto 1945 - 70 let potem* (Državni svet RS in Študijski center za narodno spravo, Ljubljana 2016). Med srečanji z Mušičem, v obstoječi literaturi in arhivih nisem zasledil podatka o kaki domobrantski izdaji. Rado Seliškar in Leo ali Danilo Harrauer, kot je največkrat zapisano njegovo ime, nista bila domobranci, temveč pripadnika partizanskega gibanja, ki so ju Nemci ujeli in - lahko si samo predstavljamo, kako - pridobili na svojo stran za uničevanje bivših tovarišev. O Harrauerju je na primer pisal v svojih spominih Branko Babič (*Primorska ni klonila*, Založba Lipa in Založništvo tržaškega tiska, Koper 1982, str. 333), o obeh pa na številnih mestih Claudia Cernigoi v knjigi *La "Banda Collotti"* (zal. Kappa Vu, Tivoli 2013). Da se je med Slovensko demokratsko zvezo in takratno Slovensko krščansko socialno zvezo kdaj zaiskrilo, ni nobena skrivnost, a to so bili "družinski spori", nasprotniki so bili šovinistični Italijani, precej nenaklonjena Zavezniška vojaška uprava in nasilni levicariji, ne domobranci, pa čeprav je opletanje z njimi na Primorskem zelo priljubljen konjiček.

Ivo Jevnikar

Foto JMP

Prejeli smo Dopolnilo k zapisu Saše Rudolfa

V prejšnji številki Novega glasa ste objavili zapis Saše Rudolfa ob obletnici ustanovitve Slovenske demokratske zveze. Tistih časov se spominjam tudi jaz, posebej dogodka, ki ga omenja Rudolf v zvezi s prvimi volitvami na Tržaškem leta 1949. Rad bi samo dopolnil oziroma delno popravil Rudolfa. Gre za polemiko, do katere je prišlo, ker je katoliška komponenta vabila

volivce, naj volijo kandidata, ki je bil izraz katoliških volivcev. Jaz sem bil star 15 let in takrat sem hodil k maši k Novemu Sv. Antonu. Spominjam se, da je član akademskega društva neko nedeljo pred volitvami dal meni in drugim mladim nekaj plakatov malega formata in mi naročil, naj jih delimo ljudem, ko bodo odhajali od maše. Plakata se dobro spominjam: pozival je katoliške volivce, naj

dajo preferenco inž. Sosiču in drugim kandidatom, ki so bili izraz katoliške komponente, ni pa nič pisal proti Agnelettu, Teofila Simičiča pa takrat sploh ni bilo med kandidati. Potem ko smo razdelili plakate, sem s prijatelji šel na Ponterošo na volilni shod Slovenske demokratske zveze, na katerem je govoril odvetnik Vesel, ki je na mizi pred sabo imel slovensko zastavo brez zvezde. Ne spominjam se, ali je obstajal kak dogovor med različnimi komponentami slovenske liste, vem pa, da so potem sledile polemike. Zdaj bi rekel, pač v pristnem slogu slovenskega pojmovanja skupnosti.

Sergij Pahor

Zadovoljstvo s prvim vrhom Trump in Putin v Helsinkih

Predsednika ZDA in Rusije Donald Trump in Vladimir Putin sta izrazila zadovoljstvo z izkupičkom prvega vrhunjskega srečanja v Helsinkih. Trump je na novinarski konferenci dejal, da je bil vrh "odprt, neposreden in globoko produktiven". Še nekaj ur prej je izjavil, da odnosi niso bili nikoli slabši kot zdaj, toda v nekaj

urah se je vse spremenilo. "V interesu obeh držav je, da nadaljujeva pogovore in dogovorila sva se, da jih bova", je po poročanju STA nadaljeval Trump. Izrazil je prepričanje, da se bosta v prihodnje pogosto srečevala. "In upam, da bomo rešili prav vse probleme, o katerih smo govorili danes". Putin je dejal, da so bili pogovori z ameriškim ko-

legom zelo uspešni in koristni. Ob tem je pohvalil odkrito in poslovno naravnano ozračje na vrhu. Prav tako je poudaril, da ni objektivnih razlogov za napetosti med Rusijo in ZDA. "Vsem je jasno, da gredo dvostranski odnosi skozi težavno obdobje. Vendar ni objektivnih razlogov za te težave, trenutno napeto ozračje". Trump je dejal, da je s Putinom načel tudi vprašanje ruskega vmešavanja v predsedniške volitve v ZDA leta 2016; preiskavo v ZDA o ruskem vmešavanju je označil za katastrofo. Putin je zatrdil, da se Moskva ni nikoli vmešavala v ameriške volitve.

S 1. strani

Oče urednik ...

Brez ene same ure slovenščine Vedrina ga je spremljala tudi v najtežjih časih. Tako urednik mnogih medijev rad pripoveduje, da v šoli ni imel niti ene ure slovenščine – v osnovni šoli je bila italijanščina, po vojni pa so bila slovenska semenišča zaprta, zato je šolo nadaljeval v hrvaškem Pazinu. Slovensko je v šoli začel govoriti šele na ljubljanski univerzi. Iz osnovne šole se spominja, kako je nova učiteljica otrokom rekla, da na začetku pouka ne bo z njimi molila: "Io non prego perche' sono ebrei". Bila je Judinja. Otroci so s težavo prikrivali smeh, po vasi pa so se popoldne na ves glas smejali in pripovedovali, da učiteljica ni hotela moliti, ker je "breja".

Franc Bole je zaradi medijskega delovanja v sedmih desetletjih dobil že veliko polen pod noge. Ne glede na okoliščine je vedno vztrajal. O njegovi žilavosti pričajo mediji, ki jih je postavil: največji slovenski mesečnik - revija Ognjišča, eno od najbolj poslušanih radijskih postaj Radio Ognjišče, eno od najbolj poslušanih radijskih postaj Radio Ognjišče in založba Ognjišče, ki izdaja knjige z najvišjimi nakladami v Sloveniji.

Pri delu ni imel samo "zunanjih sovražnikov", ampak so mu nasprotovali tudi nekateri "prijatelji".

Težka leta
Tokrat so bila težka leta. Čeprav oblasti duhovnikov niso več obsojale na smrt in na desetletne zaporne kazni, pa so bili zasliševanja, tajni policijski nadzor in zapor pogost ukrep. Poleg

"malenkosti", kot sta, denimo, odvzem potnih listov vsem članom uredništva za tri leta ali "pomanjkanje" papirja za tisk Ognjišča. V t. i. zlatih sedemdesetih letih komunizma se je Bole

Foto Benjamin Pezdír

moral zagovarjati na sodišču, ker je v Ognjišču odgovoril na pismo o tem, zakaj Tito ni dobil Nobelove nagrade za mir. Celodnevne hišne preiskave na uredništvu Ognjišča na koprskem trgu Brolo 11 so bile mučne, saj nihče ni smel oditi. Najhuje je ta hišni pripor doživela tajnica uredništva v visoki nosečnosti.

Svoboda
Leto 1990 je Ognjišču prineslo dolgo pričakovano svobodo. Naklada je dosegla število 104.000, kar je pomenilo, da ga je brala vsaj petina Slovenije. Bole je poleg Karitas začel razmišljati o radiu in televiziji. Radio Ognjišče, ki ga je ustanovil v Kopru, je kmalu postal najodmevnejši katoliški medij v Sloveniji.

Manj srečno roko je Bole imel z ustanovitvijo družinske televizije

je TV3. Po nekaj letih ohranjanja medija, s katerim je hotel doseči pluralnost, ga je moral prodati. Strici iz ozadja so naredili vse, da so blokirali oglasni prostor. Za razliko od mnogih neuspešnih medijskih projektov iz tabora desne sredine pa TV3 ni za sabo potegnili nikogar, pa tudi kake finančne luknje ne.

Ustanovitelj Karitas
Msgr. Franca Boleta poznamo

tudi zaradi dobrega srca. Obiskal je več sto invalidov, "naših preizkušanih bratov", in jih predstavil v Ognjišču. Junija 1968 pa je organiziral prvo vseslovensko romanje bolnikov in invalidov na Brezje, ki je postalo tradicionalno. Danes je to najbolj množično srečanje bolnikov v Sloveniji, ki se ga udeležuje med pet in deset tisoč ljudi.

V času komunizma, ko se Cerkev v Sloveniji ni smela ukvarjati z dobrodelnostjo, je ustanovil poštni predal dobrote, kamor so ljudje redno nakazovali minimalne zneske. To je bil zametek krščanske karitative povojne dejavnosti, iz katere se je po uvedbi demokracije rodila Karitas. Bole je bil prvi direktor Slovenske Karitas.

Za svoje delo je prejel najvišja

priznanja: iz Vatikana naziv monsinjor, od slovenske škofovske konference Ciril-Metodovo odličje, od založnikov Schwentnerjevo nagrado, od predsednika države red za zasluge.

Osem križev
Kljub osmim križem Bole ostaja sodoben in ga čas ne povozí. Še vedno redno uporablja računalnik in internet, od filmov pa ima najraje znanstvenofantastične.

Tehnologija je bila vedno njegova strast. Ob nakupu vsake aparature je tudi po več ur preživel ob prebiranju navodil in preizkušanju novitete. Pravi, da pri večini aparatov ljudi uporabljajo le deset odstotkov njenih funkcij, in se nasmeji: "To povprečje skušam malce izboljšati".

V prvi številki Ognjišča, ki je leta 1965 prvič izšla kot farno glasilo župnij Postojna in Koper, je zapisal: "Postojnska fara hoče iti v korak s časom, zato se starejši verniki ne pohujšujte, če bo obleka in vsebina našega lista skušala biti moderna. Tudi Božji Učitelj bil v našem času kar se le da moderen. Oznanjamo njegovo resnico, ki je vedno moderna". Je torej kaj čudnega, da je bil ravno Radio Ognjišče prvi slovenski radio, ki je začel oddajati po internetu?

Oče daje možnost
Zanimiv je tudi njegov podpis "Oče urednik". V Istri namreč duhovnike imenujejo "oče", drugod pa "gospod". Oče urednik je bil sodelavcem vedno oče: zato je sodelavce vzgajal in jim odpiral možnosti, čeprav se je zavedal, da lahko kdo skrene. A očetovsko vlogo je jemal kot Jezus, ki je do zadnjega trpel Judo Iškariota, pa tudi Petru ni zameril, ko ga je le-ta trikrat zatajil. Zatajitev je bilo med tistimi, ki jim je Bole dal priložnost, veliko. A zato najdemo danes njegove učence v mnogih pomembnih slovenskih medijih. Bole je leta in leta financiral mladinski mesečnik Sončna pesem samo zato, da bi se mladi lahko tako učili novinarstva. Tudi Radio Ognjišče je izučil mnoge novinarje. Iz Boletove šole je tako izšlo kar nekaj znanih novinarskih imen.

Cerkveni in družbeni antislovar (47b)

T kot THIBON 2

Gustava Thibona (1903-2001) smo zdaj dolžni še predstaviti skozi katero od njegovih besed. Ker smo rekli, da je bil filozof: "Duh filozofije je v tem, da imamo raje od laži, ki omogočajo živeti, resnice, ki omogočajo umreti. Brez dvoma prav v tem smislu Sokrat trdi, da je filozofija pripravništvo za smrt". Zanimive pa so tudi njegove trditve glede tistih zadev, ki so jih pod vprašaj postavili pred petdesetimi leti, potem pa praktično uničili in izbrisali. Takrat so trdili tudi to, da poslušnost oz. ubogljivost ni nič več vrlina. Thibon pravi: "Poslušnosti se ne uide, razen zato, da zapademo sužnosti. Žalostiš se, ko vidiš, čemu vse so se ljudje usužnjili. Da bi torej imel ključ za razumevanje takšne skrivnosti padca, poišči, komu so se odločili prenehati služiti". Zanimivo je tudi njegovo mnenje, ko se govori o razmerju med Božjim usmiljenjem in pravičnostjo. Glede tega pravi: "Poslednja žalitev Boga – trepetati pred njegovo pravičnostjo, potem ko se nismo zmenili za njegovo ljubezen...". Sicer pa tako ali tako pravi glede življenja človeka, v nasprotju z živalmi: "Človek je edina žival, ki se zaveda svoje smrti. In je tudi edina, ki dela, kot da ne bi nikdar morala umreti. Njegov duh ga dviga nad sedanje, ne pa tudi iznad časa. Spreobrnjenje je zanj v tem, da se odvrača od neskončnega, da bi spet našel resničnost večnega". Če bi spet vzeli enega od sloganov izpred petdesetih let, potem je lahko to eden od tistih, da se ne sme ničesar prepovedati, da je vse dovoljeno,

da lahko ljudje delajo, kar hočejo. Glede tega pravi naš filozof-kmet: "Žrtve, zakoni itd. Vsaka svoboda se začne z neko oviro. Da izvira iz ne". Glede vere, Boga, hudiča in podobnih reči nam lahko zadostuje spet še en njegov aforizem: "Bogu ni mogoče uiti. Imamo le eno alternativo – postajati Bog (preko asketizma ali ljubezni) ali pa igrati se Boga. Hudič in njegove žrtve niso

zdužene z živo vezjo, kakor je to pri svetih, temveč na suženjski in mrtvi način, kakor je prepisovalec vezan na

besedilo, ki ga prepisuje, ne da bi ga mogel razumeti... Bogu se ne uide – kdor zavrača, da bi bil njegov otrok, bo večno njegova popačena podoba (izv. "opica"). Zastrašujoča karikatura božjih zakonov povsod v trenutku, ko se Boga več ne spoznava in ljubi, pričuje o tem, bolj kot karkoli, prav takšne neizbežnosti". Glede ljudi današnjega časa pa pravi, da "so istočasno napeti in sproščeni – živčno napeti in moralno sproščeni". Lahko bi navedli marsikaj, kaj drugega itd., vendar smo izbrali le nekaj aforizmov tega zanimivega Francoza. Če bo koga zanimalo, si bo kaj več prebral. Žal nimamo nič v slovenščini, kot še marsikaterega zanimivega avtorja pogrešamo v maternem jeziku. Sicer pa velja, da bomo morali spet postati bolj pozorni, in česar nas tehnologija odvrača, zato se bo treba kaj bolj odvrtni od nje: "Biti ne navezani na vse – prvi pogoj, da nismo do ničesar brezbrizni".

Andrej Vončina

V razmislek Svoboda in religiozna lirika

Dobil sem kar nekaj "ošvrkov", ko sem nekje zapisal, da v slovenski sodobni liriki pogrešam religiozno liriko. Vse mogoče mi podtikajo, pa vseeno le nekaj besedi o tem.

Ste mogoče kdaj razmišljali o svobodi? Ne vem, ali poznate, da obstajata dva vidika svobode, to je svoboda ZA in svoboda OD.

- **Svoboda ZA** pomeni usmerjenost k vrednotam. Idealom! To je tedaj, ko si svoboden za ljubezen, za služenje, pa tudi za darovanje samega sebe.
- **Svoboda OD** pa je nasprotni pol, to je odstranjevanje pogojev ali spon, ki nas ovirajo na poti k osebni duhovnosti, pa tudi k osebni ustvarjalnosti.

Iz teh dveh vrst svobode se rojeva tudi poezija. Iz odnosa do svobode ZA se rojeva odnos do stvarstva in Stvarnika. Iz odnosa OD pa se rojevajo negativne izpovedi, ko ne želimo biti sužnji nikogar ali ničesar, ampak s poezijo izražamo naš ego in velikokrat tudi našo uveljavitev.

Ker pa se iz izkustva svobode rojeva čut dolžnosti in odgovornosti, najprej za človeka samega in potem tudi za sočloveka, dobivata pojma svoboda za in svoboda od celo potrditev v Svetem pismu: "Vse je dovoljeno, vendar ni vse koristno!" (1 Kor 10, 23) V poeziji, še zlasti v religiozni liriki se odraža duhovna identiteta

osebe, ki piše. Osebna identiteta pa je "lastna definicija samega sebe", istočasno pa je tudi odgovor na vprašanje: "Kdo sem jaz?" - "Kaj sem jaz?", ko hočem, kar sem napisal, sporočiti bralcu. Če pa se podre osebna identiteta, to doživimo zlasti pri kritiki, ki nas je prizadela, potem pa ni ranjena samo naša ustvarjalna inspiracija, ampak tudi naša oseba. Po navadi takšni dogodki so povod, da se kdo zapre, zakrknje ali preneha

pisati... Če človek izgubi katero od sposobnosti, na kateri je gradil svoje vrednote, izgubi temelj svoje identitete. Nekaj primerov: pevec je izgubil glas, glasbenik ob prometni nesreči izgubi roko, slikar je izgubil vid... Isto je tudi z neupravičeno kritiko, ki je koga "zlomila". V polpreteklem komunističnem režimu smo imeli prave mojstre, ki so znali nepošteno, pa tudi neupravičeno "z besedo zlomiti človeka", da je ostal za celo življenje duhovno hrom. To se je dogajalo še zlasti tistim, ki so gojili religiozno liriko. Mogoče je posledica tega časa prav ta, da je

te literarne vrste danes v naši slovenski (!) literaturi znatno manj, kot bi jo pričakovali? Kako zanimivo o tem razmišlja Job. Takole pravi: "Glej, premarjen sem. Kaj naj ti odgovorim? Svojo roko si polagam na usta. Enkrat sem govoril, pa ne bom več odgovarjal, dvakrat pa ne bom več poskušal. (Job 40, 4-5) Kdor bi želel, da ima njegova poezija religiozni nadah, mora imeti v sebi vsaj nekaj mistike. Takšen poet se razlikuje od navadnega človeka po tem, da so mu vsebine verovanja postale resničnost, ki jo tudi sam dejansko živi. Te vsebine so: poklic, poslanstvo, odrešenje... Razlika je le v tem, da navaden pesnik za te vrednote "ve", medtem ko jih mistik živi. Eno je vedeti, drugo pa je živeti. Mistik razmišlja v kategorijah "brezkončnih svetov" in ne gleda le na naslednji korak. Podooben je dobremu soferju, ki ve, da mora za varno vožnjo gledati daleč naprej in verovati, da je moč Duha prisotna tudi danes med nami. Vse to podzavestno izpoveduje tudi v liriki. Če kdo ni veren in to svojo (ne) vero pogloblja z neko duhovnostjo, potem takšen literat z lahkoto napiše stvaritev z versko vsebino, ki seveda ne izžareva mistike, zato ima pesem ali proza v takem primeru versko vsebino, ki pa je zlasti v poeziji brez religiozne lirike. Marsikdo tega ne loči, ker je tega, žal, tudi v naši slovenski literaturi danes veliko!

Ambrož Kodelja

ZAKAJ PRAV JEZUS? (31)

PRIMOŽ KREČIČ

Jezus je vstal iz smrti

Sveti Pavel je zapisal o vstajenju: "Če pa Kristus ni bil obujen, je tudi naše oznanilo prazno in prazna tudi vaša vera". (1 Kor 15, 14) S tem je želel povedati, da je za kristjane odločilna vera v vstajenje. Brez tega bi bil Jezus le religiozni navdihnjeneč, prerok, čigar poslanstvo je propadlo, pa so učenci iz te izkušnje ponaredili zmagooslavje in mit o njegovem vstajenju. Učenci so po teh srečanjih spoznali in začutili, da se je zgodila velika sprememba, Jezus je postal merilo polnega in trajnega življenja za ljudi vseh časov.

Vstajenje je dokončno razodetje Jezusove človeškosti in božanskosti, ki je tudi ob najhujšem udarcu ostala skrivnostno povezana. Nekateri kristjani verujejo v Boga, da je nad njimi, ne vedo pa nič o življenju po smrti in Jezusovem vstajenju. O njegovem vstajenju so prve izvedele zveste žene in nato učenci, ki so se razbežali v Galilejo. Pavel je Jezusovo prikazanje doživel nepričakovano in nepredvidljivo, saj je bil pooblaščen preganjalec kristjanov v sinagogah. "Kristus me je osvojil", to izkustvo ga je popolno spreobrnilo, pravi v Pismu Filipjanom. (3,12)

Če bi to bil le čudež ponovno oživilnega trupla, se vstali Jezus ne bi dotikal drugih ljudi, z

njimi jedel in se pogovarjal. Bila bi le ponovna obuditev, kot je bila pri Lazarju, Jairovi hčerki ter mladem fantu iz Naina. Po določenem obdobju so ti ljudje zoper umrli. Novozavezna poročila ne puščajo niti najmanjšega dvoma o Jezusovem vstajenju. Zgodilo se je nekaj drugačnega, novega, njegovo življenje ni bilo več podvrženo zakonu umiranja in minevanju.

Zato je Pavel pokazal na povezavo med Jezusovim vstajenjem in vstajenjem mrtvih. (1 Kor 15, 16.20) Jezusovo vstajenje je namreč vsečloveško, vesoljno. Božja ljubezen ni ostala znotraj okvirov smrti in greha. Z usmiljenjem je stopila v najbolj temne prostore in pripravila vstajenje v življenje, ki ni več ogroženo z minljivostjo, grehom in smrtjo. Učenci so le postopoma sprejeli Jezusovo povečano stvarnost. V luči vstajenja so tudi začeli na novo brati Sveto pismo in dogodke njegovega zemeljskega življenja.

Danes je težko govoriti o vstajenju in povečanju, ker ljudje tako poudarjajo svojo minljivost in v njej iščejo čim boljše preživetje. Če v materialno čustvenem svetu ni te izkušnje, še ne pomeni, da ne obstaja. Za priče je bilo vstajenje tako pretresljivo in stvarno dogodek, da je globoko deloval nanje in so s to resnico neustrašeno stopili pred svet: Kristus je resnično vstal.

Oglej / Kardinal Parolin gost slavja ob prazniku zavetnikov dežele FJK

Obnovimo prizadevanja za mir, pravičnost, spravo in slogo!

V zadnjih sto letih so v patriarhalni baziliki v Ogleju maševali trije papeži: Pavel VI. septembra 1972, Janez Pavel II. aprila 1992 in Benedikt XVI. maja 2011. To je bilo pomembno priznanje zgodovinski vlogi Cerkve v evangelizaciji Srednje Evrope, saj Oglej velja za zibelko krščanstva tega območja. Doslej se pa še ni zgodilo, da bi pri glavnem oltarju svetišča daroval evharistijo državni tajnik Svetega sedeža, kardinal, ki je v bistvu najtesnejši papežev sodelavec. To se je zgodilo 12. julija 2018, ko je v mesto Oglej, ki je nastalo v začetku 2. stol. pr. Kr., prišel kot gost praznovanj svetih Mohorja in Fortunata, zavetnikov goriške in videmske nadškofije ter dežele Furlanije Julijske krajine, kard. Petro Parolin.

Kard. Parolin, rojen v pokrajini Vicenza leta 1955, je bil veliko let v vatikanski diplomatski službi po vsem svetu, oktobra 2013 je bil imenovan za državnega tajnika. Prejšnji četrtek je v dvorani "sala Romana" na glavnem oglejskem trgu imel t. i. lectio magistralis ob 100-letnici konca prve svetovne vojne na temo: "Vojna: poraz za vse". Ob 20. uri je vodil slovesno sveto mašo v baziliki, pri kateri je v spomin na sveta mučenca Mohorja in Fortunata somaševalo 15 škofov s področja nekdanjega patriarhata, iz Triveneta, Slovenija in Avstrije, ter okrog 40 duhovnikov in diakonov. Slovensko Cerkev so zastopali ljubljanski nadškof Stanislav Zore, celjski škof Stanislav Lipovšek, koprski škof Jurij Bizjak ter upokojena škofa Alojz Uran in

dov, ideoloških in političnih delitev, ki so "nasilno in nenaravno" uničile življenja posameznikov, družin, skupnosti. Papež Benedikt XV., ki je bil izvoljen le nekaj tednov po začetku vojne, jo je takoj označil za "samomor Evrope" in Sv. sedežu vsilil linijo nepristranskosti, čeprav so razni škofje tudi nasledili nacionalizmu. Vatikan je ostal izoliran in papežev poziv k miru spričo "nesmiselnega klanja", ki je

Urednik M. Ungaro, kard. P. Parolin in nadškof C. Redaelli

povzročilo toliko žrtev, kot jih v Evropi še nismo videli, je naletel na gluha ušesa. Prezrli so ga tudi številni evropski (predvsem francoski, nemški in avstrijski) škofje. Papež Benedikt je doumel, da bo vojna pravzaprav poraz za vse, tudi za zmagovalce, saj so sejali zli virus novih sovraštov in sporov, saj "narodi ne umirajo", je zapisal, temveč prenašajo novim rodovom sovraštvo in maščevanje. Tako se je res zgodilo, saj je vojna

ročilo v oddaljene kraje Afrike, Amerike in Azije: "mnogi so umrli zaradi podnebja, naporov, samote". Omenil je dva, oba Slovenca, ki so ju šele sodobnejši zgodovinski pisarji začeli primerno raziskovati; to sta Ignacij Knoblehar, ki je deloval v Sudanu in umrl komaj 38-leten, ter Friderik Baraga, ki je misijonaril med avtohtonimi prebivalci Severne Amerike. Bila sta "vzorna duhovnika, usposobljena jezikoslovca, hrabra popot-

odzvala na spremembe in izzive novih časov. Ob koncu predavanja je kard. Parolin na kratko povzel zgodovino Goriške in njene nadškofije. Do leta 1918 je bila Gorica cesarsko mesto in škofija, ki so jo vodili ugledni škofje - "od Carla Attemsa do Jakoba Missie in Frančiška B. Sedeja": znali so zadrževati pritisk različnih nacionalnih komponent in različnosti, ki so delile duhovščino od laikov. Goriške cerkvene oblasti so dokazale znatne sposobnosti v gradnji sožitja med različnimi narodnimi skupnostmi ("Italijani, Nemci, Slovenci"), ki so se tu od nekdanj prepletale. "Mednarodnost in večjezičnost sta bili tipični in sestavni značilnosti Gorice, mesta, kjer so se otroci brez težav učili treh jezikov - italijanskega, nemškega in slovenskega -, medtem ko so se igrali po trgih in ulicah ter se obiskovali šole". Posebno svetlo poglavje na Goriškem pomeni tudi krščansko socialno gibanje tako na slovenski kot tudi italijanski strani. S koncem vojne in priključitvijo Italiji je v Gorico vdrl nacionalizem, ki je razgaljal raznarodovanje in vsiljeval umetne ozemeljske delitve. Pozivi škofov Sedeja in Fogarja proti zablodam nacionalizma še danes "zaslužijo vso našo pozornost v Evropi tretjega tisočletja, v kateri se zdi, da

najlepšega: človeško bitje. Vojna sprejme vse, tudi povezanost med brati. Vojna je nespametna, načrt njenega napredovanja je uničevanje: z uničevanjem se hoče razvijati". Zato sprejmimo papežovo vabilo in se zjocimo "za

sposobnost spoznati Njega, ki je poslal Jezusa. Svet sprejema to, kar mu je podobno. Svet ne mara Jezusovih učencev, saj razume, da ni več temelj njihovega življenja. Prijateljstvo z Jezusom namreč odtegne učenca svetu. Kristus sam je nov temelj za vse, "ki jih Bog prek evangelija pritegne k Sebi, očara in nazadnje spremeni". Sovraštvo do učencev je samo odsev dosti bolj zakoreninjenega sovraštva proti Njemu, ki želi osvoboditi človeštvo. Sovraštvo sveta je torej le druga plat Jezusovega razodetja in izvoljenosti učencev. Je znak zvestih učencev. Naučimo se ne sovražiti, predvsem ne sovražiti tistih, ki resnično ljubijo, je dejal kardinal. Naučimo se pričati v Jezusovem imenu, čeprav je to lahko tudi nevarno. Danes je to posebno aktualno in nujno, saj se tako postavljamo na stran ljubezni proti sovraštvo, na stran skrbi proti brezbriznosti, na stran življenja proti smrti. Koliko vojn bi lahko preprečili in koliko življenj bi lahko rešili, ko bi več in bolje pričali o Jezusu, ko bi dajali prostor Bogu, pravičnosti, sodelovanju, skupnemu dobru! Taka sta bila tudi zavetnika Mohor in Fortunat. Mohor je bil prvi oglejski škof, ki naj bi ga pokristjanil sam Marko evangelist. Fortunat je bil njegov sodelavec in arhidiacon. Ker sta evangelizirala bližnje kraje, sta umrla mučeniške smrti. V mučeništvu je zaobjeta skrivnost zla in hkrati skrivnost ljubezni. V mučeništvu skrivnost zla "eksplodira v vsej svoji nesmiselnosti". V njem se omenen razodeva druga, največja skrivnost. Mučenci nam s svojim življenjem in smrtjo kažejo na Jezusov križ. "To je vir krščanskih prizadevanj, pričevanja, vsakega poklica, vsake prave ljubezni, vsakega pristnega načrta miru". Samo s pogledom, uprtim v križ, lahko ljubimo, lahko živimo po blagih, lahko postanemo sveti. Sveta Mohor in Fortunat naj nam izprosta to milost, je dejal kard. Parolin.

vse padle 'nepotrebne morije', za vse žrtve nespameti vojne, v vseh časih... Človeštvo se mora zjokati in zdaj je čas joka". Zato vsi skupaj obnovimo prizadevanja za mir, pravičnost, spravo in slogo, kajti kristjani so - kot je nedavno dejal papež v Bariju - "luč sveta ne le takrat, ko je okrog nas vse svetlo, temveč tudi takrat, ko se v temnih trenutkih zgodovine ne vdajajo temi, ki vse obdaja, ter napajajo

mo po blagih, lahko postanemo sveti. Sveta Mohor in Fortunat naj nam izprosta to milost, je dejal kard. Parolin. Človek, čigar položaj velja za drugega najvišjega v vatikanski hierarhiji, se je tik pred blagoslovom želel zahvaliti goriškemu nadškofu Redaelliju in vsem prisotnim škofom, duhovnikom in vernikom. "Bil je lep trenutek. Hvala, ker smo lahko delili vero, skup-

Levo kardinal Parolin, pred njim goriški, videmski in tržaški škof

Metod Pirih. Pri obredu, ki je potekal v "oglejskem duhu", z molitvami in pesmimi v italijanščini, slovenščini in furlanščini, je bil med drugimi predstavniki oblasti navzoč tudi Massimiliano Fedriga, od začetka maja 2018 predsednik deželne uprave FJK.

Lectio magistralis

Kardinal Parolin je spomnil, da je ob 100-letnici začetka prve svetovne vojne v Redipulji maševal papež Frančišek. Po štirih letih je ob 100-letnici konca morije, ki je povzročila smrt milijonov nedolžnih žrtev, prišel on. To je želel storiti v goriški nadškofiji, saj je Gorica skoraj simbolično mesto, ki povzema številne tragedije 20. stoletja. In sedanje (družbene, gospodarske, verske itd.) težave so le odraz sprememb in delitev iz prejšnjega stoletja. Gorica je bila pred sto leti cvetoče srednjeevropsko mesto; danes skuša s težavo spet najti svojo identiteto in prostor v novi Evropi tretjega tisočletja, spet poenotena po padcu zi-

razkrojila mednarodni red. Vojna je tudi katoliški Cerkvi razprla nova obzorja in jo pahnila naproti moderni dobi. Razpad avstro-ogrskega cesarstva je med drugim povzročil ukinitve pravnega sistema državne Cerkve, v katerem je v bistvu država nadzirala Cerkev (z imenovanjem škofov, upravljanjem redov in semenšč itd.). Cerkev, ki je prej bila nekakšna zveza različnih narodnih Cerkva, se je spremenila v veliko nadnarodno organizacijo, ki jo vodi Sveti sedež oz. papež. Pomembno vlogo so prevzeli apostolski nuncijski, papeževi ambasadorji, ki so povezovali Rim s krajevnimi Cerkvami, spremenila se je formacija duhovnikov, ki se je osredotočila v papeških univerzah v Rimu, korenito spremembo so doživeli misijoni. Tu je kard. Parolin spomnil, da so Furlanija, Goriška in Slovenija kot območja, "kjer ima vera starodavne in trdne korenine", poslale v svet velike misijonarje, ki so ponesli evangelijsko spo-

nika". Sam papež Benedikt je z encikliko Maximum Illud leta 1919 poudaril, da se morajo misijoni spremeniti. Misijonarji morajo opustiti kolonialno ideologijo, morajo se osvoboditi nacionalizma, ideje o evropski večvrednosti. "Nova ljudstva so trkala na vrata zgodovine" in "krščanstvo ni tuje nobenemu ljudstvu": vsi ljudje morajo imeti možnost doseči večno zveličanje prek duhovnikov in škofov, sorjakov. Benedikt XV. je prehitel čas, saj misijonski svet še ni bil pripravljen za tako revolucijo. Njegov naslednik Pij XI. je odločno hodil naprej po zastavljeni poti, saj je posvetil prve kitajske, japonske, vietnamske in afriške škofje. Cerkev se je v več primerih hitreje kot civilne oblasti

se žal spet prebujajo čustva, o katerih smo upali, da so bila dokončno presežena". Ob koncu svojega posega je kard. Parolin povzel nekaj močnih misli papeža Frančiška v Redipulji: "Medtem ko Bog vzdržuje svoje stvarstvo ter smo mi ljudje poklicani, da sodelujemo pri Njegovem delu, ga vojna uničuje. Uničuje tudi to, kar je Bog ustvaril

stenj upanja z oljem molitve in ljubezni". **Homilija med mašo** Med mašo se je kard. Parolin osredotočil na prebrani odlomek iz Janezovega evangelija, na Jezusov govor pred zadnjo večerjo, med katerim je omenil tri "težke stvari", ki imajo opraviti z istovetnostjo Kristusovih učencev; to so: sovraštvo sveta, preganjanje in ne-

nost in molitev. Ob koncu tega slavja sem ganjen", je dejal kardinal ob misli na kristjane, ki so tu iz roda v rod prenašali Božjo besedo vse do danes. "Nič ni bolj dragocenega kot vera. Nič ni lepšega kot to, da smo kristjani. Res smo srečni, da nas je Gospod poklical, da smo spoznali evangelij in da lahko pripadamo Cerkvi".

Somaševanje v baziliki

POGOVOR Lovrenc Persoglia, predsednik občinske konzulte

S to politično odločitvijo ne soglašamo!

Slovenci smo od vsega začetka živeli in še živimo tudi v Gorici. Obstajala so in še obstajajo slovenska ledinska imena, ki o tem jasno pričajo. Ker to je del zgodovine našega mesta, se ne moremo strinjati s sklepom goriškega občinskega odbora, ki namerava postaviti table s slovenskimi toponimi samo v okolici mesta in ne v mestnem središču; toponimi v več jezikih so namreč naše bogastvo in naša kultura, ki ju politika ne bi smela brisati, trdi Lovrenc Persoglia, od aprila letos predsednik občinske konzulte. Prepričan je, da gre za politično odločitev, saj občinska uprava očitno še vedno noče priznati zgodovinske prisotnosti Slovencev. In to kljub lepim besedam o čezmejnem sodelovanju, Evropi itd.

Začnimo: občinska konzulta, ki jo vodite, še vedno nosi ime "konzulta za probleme slovenske etnične manjšine"? Naziv res ni lep ...

Ime je grdo. Tudi zato smo že pomislili, da bi ga spremenili. Razmišljamo o "konzulti za vprašanja mestne manjšinske skupnosti" ali čem podobnem. V programu imamo tudi, da malce pregledamo statut. Posvetujemo se tudi s pravniki.

Konzulta je bila umeščena aprila letos. Potem ste imeli še eno srečanje ...

Da, srečali smo se 21. junija, ker smo morali imenovati komisijo, ki bi proučila naš drugi projekt. Pripravljamo namreč zemljevid toponimov in ledinskih imen v občini Gorica. Seznanam in zemljevid v furlanščini in slovenščini je že pripravilo združenje Filologica friulana, vsebovala pa sta kar nekaj napak. Srečal sem se z ravnateljem Filogice Felicianom Medeotom, ki mi je svetoval, naj skličem strokovno komisijo, ki bi gradivo temeljito pregledala, popravila in dopolnila. Na seji sem predlagal Alda Rupla, Vlada Klemšeta, Vilija Prinčiča in Marijo Češčut, ki so že sodelovali z občinsko konzulto v prejšnjem mandatu. Ruplu sem tudi že izročil material, ki so mi ga dali Medeot in na občini, da pregleda in popravi. Nekatera ledinska imena so bila pisana tudi na več različnih načinov, obstajajo različice; za-

to bomo morali vse dobro preučiti. Ko bo komisija opravila svoje delo, bomo spet sklicali konzulto in naredili korak naprej z drugim projektom.

Vas je sklep občinskega odbora presenetil?

Povedati moram, da je že v času druge seje, 21. junija, nekaj bilo v zraku ... Slišali smo, da bo občinski odbor skrčil seznam ledinskih imen in da slovenskih tabel ne bodo postavljali v mestu.

To ste torej pričakovali?

Ja, nekaj je bilo "v zraku", uradno pa nam ni nihče nič povedal. Na isti seji smo izrazili željo, da bi občinski odbor v celoti upošteval projekt in seznam vseh 51 predlaganih ledinskih imen, da bi bila slovenska postavljena tudi v mestu. Projekt ni nov: o njem je bil govor že v času, ko je konzulto vodil Ivo Cotič (od oktobra 2007 do maja 2012; op. p.). On je tedaj prosil vse rajonske svete, da bi pripravili sezname ledinskih imen in seznam tabel, ki so bile samo v italijanščini; jaz sem takrat bil predsednik rajona Pevma-Štmaver-Oslavje. Po Cotiču je delo nadaljevala Majda Bratina, projekt se je nadaljeval. V mojem mandatu je pač prišlo do tega, da je občinski odbor odločil, da bodo postavili samo 21 tabel. V prejšnjem mandatu sem bil tudi jaz v komisiji: govorili smo vsaj o 40 slovenskih tablah, ki bi jih namestili v Gorici, Štandrežu, Podgori, Pevmi, Štmavru in na Oslavju. Naš predlog jih je vseboval kar 51; za Štandrež 12, za Podgoro 10, za Pevmo-Štmaver-Oslavje 15. Rekli smo, da ponudimo raje kaj več, da dosežemo tudi čim več ... In odbor jih je skupno odobril samo 21: sedem v Štandrežu, štiri v Podgori, deset v Pevmi-Štmavru-Oslavju. Za Gorico smo pripravili 14 imen, postavljena ne bo niti ena tabla! Lahko bi postavili vsaj najpomembnejše, a tega

očitno nočejo.

Ne moremo prikriti razočaranja nad tem, da je občina črtala toliko predlaganih ledinskih imen in da jih ne namerava postaviti v mestu. Tu smo od nekdaj živeli Slovenci, naša prisotnost je del zgodovine; prav je, da turisti vidijo, da smo tu živeli in živimo Slovenci, Furlani, Italijani, Nemci itd.

Zakaj bodo slovenske table samo izven mesta, furlanske pa tudi v mestu (v Podturnu jih bo kar 10)?

Odločili so pač tako. V Podturnu so bili in so tudi Slovenci, za to četrt imamo tudi slovenska ledinska imena. Komisija je izbrala zgodovinska imena, ki so še vedno v uporabi in so med ljudmi bolj znana; gotovo jih je še več.

Že vemo, da bomo morali z občinskimi uslužbenci preverjati, kam nameravajo postaviti table. Vaščani namreč točno vemo, katero ledinsko ime velja za določeno področje in kje je skupina hiš, jedro omenjenega področja. Ne vem, kdo je na občini to pregledal in bo o tem odločal; pomembno je, da ostanemo zraven. Ljudje so me

že opozorili, naj bomo pozorni, da bi ne postavljali tabel na napačno mesto.

Kot predsednik konzulte ste bili uradno osebno obveščeni o sklepu?

Ne, izvedel sem indirektno in preko medijev. Tajništvo konzulte ni bilo predhodno seznanjeno. Šele dan po objavi nam je tajnik Fabio Vizintin poslal sporočilo o tem, kaj je bilo odobreno.

Kaj pa menijo naši občinski svetniki?

Že pred sklepom sem govoril z Marilko Koršič, Walterjem Bandljem in Davidom Peterinom. Menimo se o tem, da bi postopali, da bi sprožili vprašanje v občinskem svetu, morda priredili tiskovno konferenco ali vložili priziv, saj z odločitvijo ne soglašamo. Želeli bi, da bi bil projekt v celoti uresničen. Občinska uprava namerava namestiti table samo v krajih, ki spadajo v območje iz-

vajanja zaščitnega zakona 38/2001. Sklicujejo se torej na določila tega zakona, na podlagi katerega je vidna dvojezičnost predvidena v štirih predmestnih vaseh. A za table je občina prejela sredstva iz zakona 482 iz leta 1999!

Slovenska skupnost trdi, da gre za korak nazaj.

Seveda. Slovenska prisotnost v Gorici je zgodovinsko dejstvo, ki ga nihče ne more prikrivati. Tu je živelo in živi več narodov. Politika tega ne more črtati. To je bogastvo, to je kultura našega mesta. In Gorica bi samo pridobila, ko bi to znala ovrednotiti tudi v luči čezmejnega sodelovanja. Če pa je odbor tako sklenil, je to očitno politična odločitev.

V tem času med drugim pripravljamo tudi projekt o zemljevidu z vsemi ledinskimi imeni: že zdaj se sprašujem, kako bo občina sprejela še to... Neumno bi bilo namreč pustiti imena samo na zemljevidu, tabel pa ne postaviti.

Bandelj je tudi poverjeni občinski svetnik za nekdanja rajona Podgora in Pevma-Oslavje-Štmaver. Sodeluje

te?

Z njim smo imeli že več srečanj, tudi kot združenje, ki je nastalo po ukinitvi rajonov. Predstavili smo mu naše težave, takoj se je odzval in dejavno skrbi za naše področje. Da smo bolj učinkoviti, imamo tudi skupino na whatsappu, prek katere si lahko hitro izmenjujemo informacije.

Bandelj in vi ste dva izmed treh predsednikov nekdanjih slovenskih rajonov. Kot je takrat bilo, ne bo več, kajne?

Z Walterjem lahko veliko nareddimo. Ko so bili še rajoni, pa smo imeli na razpolago tudi nekaj finančnih sredstev, ki smo jih lahko uporabili za potrebe krajevnih skupnosti. Zdad delamo "za narodov blagor", a to radi delamo, ker delamo za našo zemljo in naše ljudi. Ti se radi odzivajo. Ker vedo, da je Walterju poverjena skrb za naše vasi, iščejo stik z njim. Srečni smo, da ga imamo, saj je zelo delaven in pozna veliko ljudi.

Dvomim, da bodo rajoni kdaj spet ustanovljeni. Njihova ukinitve nas je hudo prizadela. Prav tako ukinitve pokrajine. Smešno je, da jih imajo vse italijanske dežele, razen Furlanije Julijske krajine!

Že pri vodenju rajona ste se izkazali kot vztrajen in bojevit, kot nekdo, ki zna povezovali ljudi. Kakšno je vzdušje v občinski konzulti in kaj imate še na programu?

Konzulto sestavljajo petnajst članov, tajnik, občinski svetniki, podžupan Ceretta. Podpredsednik je Mitja Primosig. Vzdušje je dobro, se da govoriti in razpravljati, do zdaj še ni bilo hujših debat. Po seji gremo tudi kaj spit skupaj.

V programu imamo dokončno uresničenje prvega projekta, nato že omenjeni zemljevid, pa tudi postavitev slovenskih tabel in smerokazov; marsikje so namreč samo italijanski napis. Razmišljamo tudi o tem, da bi nekoliko posodobili statut in, kot sem že povedal, zamenjali ime. Na eni prihodnjih sej bomo sestavili seznam še drugih odprtih vprašanj; vsak član bo imel možnost kaj predstaviti.

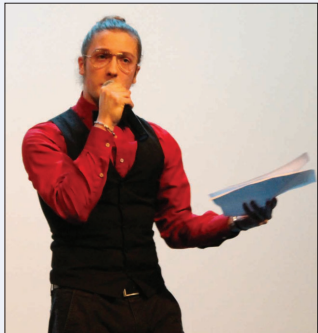
Dela ne manjka!

DD

Večer pesmi in glasbe v Aiellu

Nastopil bo tudi raper Sebastian Zamaro

V petek, 13. julija 2018, se je v občinskem parku v Aiellu (sredi Furlanije) predstavil na večeru, namenjenem poeziji in pesmi, tudi mladi slovenski raper Sebastian Zamaro, ki je letos opravil maturo na slovenskem klasičnem liceju Primož Trubar v Gorici in prejel najvišjo oceno. Zamara rap glasba že vrsto let nadvse navdušuje, tako da je še sam začel zlagati pesmi. Letos se je že dvakrat predstavil na odru Kulturnega doma v Gorici: na dnevu slovenske kulture in na trijezičnem gledališkem festivalu Komigo 2018. S svojimi izvedbami (v slovenskem in italijanskem jeziku) in vsebinsko sporočilnostjo je na obeh nastopih navdušil številne prisotne, ki so mu ob koncu prisrčno zaploskali in zaželeli še veliko zadoščenj ob glasbenem navdihu. Na večeru v Aiellu so poleg Zamara nastopili še domači pesniki in kantavtorji: Stefania Buiat, Ivan Crico in Toni Piccini. Večer Poezije in glasbe je priredila Občina Aiello del Friuli v sodelovanju s Kulturnim domom v Gorici in kulturno zadrugo Maja (v okviru projekta Across the border - Odkrivajmo talente).

Kulturni dom Gorica / Komigo Žgečkljiva seksi komedija

Letošnji trijezični festival komičnega gledališča Komigo, ki sta ga petnajsto leto zapovrstjo za prijetno večerno sprostitvev pripravila goriški Kulturni dom in kulturna zadruga Maja v sodelovanju vrste drugih italijanskih, slovenskih in furlanskih ustanov, je dospel na končno postajo 6. junija 2018. V goste je prišel Špas teater in s komedijo Dekliščina potrdil, kar je njegovo poslanstvo: priklicati čim več smeha iz gledalčevih ust. To pa je gotovo idealno za sprostitvev po stresnem dnevu. Špas teater je razigrano, v dodelani režiji Violete Tomič, ki je dokaj pikantno začnila že itak žgečkljivo "seksi" prizore, uprizoril lahko, prav nič obremenjujočo predstavo, čeprav so v njej liki tako ali drugače vendarle malce

"obremenjeni" s spolnimi težavami. Komedija Dekliščina je gledališka različica angleške uspešnice. Avtor dela, ki v izvorniku nosi naslov Girl's night out, je Dave Simpson. Središče humorne vsebine so prijateljice, ki si pred poroko ene izmed njih privoščijo razvraten večer. Najprej si nalivajo vse mogoče pijske, čeprav je nevestica že v visoki nosečnosti, potem pa se po zamisli nevestine tete, ki "čisto slučajno" skače že eno leto čez plot prav k nevestinemu očetu, se pravi svojemu svaku (!), "že v rožicah" odpravijo v nočni klub gledat show slačifantov. Med njimi je prvič tudi kar neroden "zaročenec" ene izmed prijateljic, ki se sprva kaže kot neboljnen mamin ljubljencek, ki ne zna šteti do pet, potem pa se v njem pre-

budi pravi strastni ljubimec. Ravno takšen preobrat doživi njegovo zavrto, "sramežljivo" dekle. Čisto domače pa se povsod znajde nevestina ognjevita, izzivalna sestra, ki ve, kako je treba ravnati z moškimi in seveda uživati. Lahkotna komedija "poredno-izzivalno" odslikava to, kar si marsikdaj ženske želijo, pa si ne upajo povedati ali narediti, ko so trezne, pa tudi moške nerodneže, ki večkrat ne znajo prislunhiti skritim ženskim željam in jih zadovoljiti. Komedija je z vsebinskimi obrati, zapleti, dvoumnostmi in še marsičim briljantno zaživela prav zaradi mojstrske igre poklicnih igralcev. Ti kljub nekaterim bolj drznim trenutkom (ples menihov ni bil ravno umesten in kar neokusen!) niso šli čez rob in zato je komedija v glavnem zabavna od začetka do konca. Včasih se je pač treba malce pošaliti tudi na račun spolnosti

in tega, kako smo včasih ženske in moški smešni zaradi neizkušenosti, čudnih nagnjenj itd. To je res prava odrska "žurka", katere razpoloženje zajame dvo-rano in spravi tudi bolj zadržane gledalce v dobro voljo. Tadej Pišek, Urška Vučak Markež, Vio-

leta Tomič, ki je vskočila namesto Nataše Ralijan, Maja Martina Merljak, Lara Jankovič, Jernej Čampelj, Sebastijan Starič in Jože

Doberšek so poleg dobre in zabavne igre postregli tudi s plesnimi veččinami, predvsem igralci kot slačifantje, v koreografskih slikah Mihe Lampiča. Scenografija, ki je učinkovito prikazala ozračje nočnega kluba, je delo Darjana Mihajloviča Cerarja. Ko-

stume, ki so se še kako ujemali z značajskimi potezami likov, si je zamislil Andrej Vrhovnik. Na zadnjem večeru Komigo (v

oktobru bo izven abonmaja v Kulturnem domu Nova Gorica še muzikal Moje pesmi, moje sanje) - kot sicer pravo nasprotje gledališkega vzdušja - je v predverju dvorane svoje instalacije s trpkco, celo srhljivo vsebino postavil na ogled likovnik iz naših krajev, Francesco Imbimbo (1973). Njegove zamisli so se nanašale na žgočo emigracijsko tematiko, ki je bila pod drobnogledom na letošnjih predavanjih E'-storia. Sam jih je želel namestiti prav na prizorišče festivala, a mu organizatorji niso hoteli ustreči, češ, da bi lahko s svojo močno sporočilnostjo prizadele obiskovalce in bile preveč provokativne, moteč element. Predsedniku Kulturnega doma Igorju Komelu pa se je zdelo prav, da ustreže umetnikovi želji javnosti predstaviti lasten pogled na ta težko razrešljivi problem migracij ljudi, ki iščejo boljše življenjske pogoje v evropskih deželah, a jih na tej poti smrt zelo velikokrat zaloti že v Sredozemskem morju.

IK

Poletno središče Srečanja 2018

Razigrane ustvarjalne urice v veseli družini

Minulo šolsko leto je v otroških glavicah že obledel spomin, saj šolarji že več kot mesec dni uživajo brezskrbne počitnice, ki vselej prinašajo kaj novega in vznemirljivega, tudi v veseli družbi vrstnikov. Take lepe dogodivščine je mogoče doživljati tudi v poletnih središčih kar sredi našega mesta. V krasnem, prostranem parku Zavoda Sv. Družine v ulici Don Bosco, pravem zelenem dragulju v severnem delu Gorice, že vrsto let prirejata Skupnost družin Sončnica in AŠZ Olympia poletno središče Srečanja. Šolske sestre

vsakič radovoljno dajo na razpolago vrt in nekatere prostore, če je potrebno celo dvorano. Tudi letos so zadovoljne, da lahko gostijo otroke, ki so tako pridni, da jih v notranjih prostorih zavoda sploh ne slišijo. Da je tako, pa so gotovo zaslužni vsi, ki se v središču ukvarjajo z malimi in večjimi navihanci. Najprej moramo omeniti energično koordinatorko središča Damijano Češut, ki ima ogromnih iz-

kušenj z otroki kot dolgoletna vodja raznolike telovadne ponudbe za otroke in najstnike pri AŠZ Olympia. Zraven nje pa se suče kar nekaj mladih pomočnikov. Njena desna roka v središču, ki sprejema otroke od 3. do 12. leta, je podkoordinatorka Marija Jussa, ki kot umetniška duša vodi tudi ustvarjalne delavnice,

na katerih obiskovalci središča z bujno domišljijo izdelujejo velike lepega. Letos so npr. napravili tudi očarljiva strašila, ptičji par Franca Corvo in Urško Srako, ki so jih nesli na goriški Travniki, na katerem je bilo 28. junija vsakoletno srečanje udeležencev vseh goriških poletnih središč.

sebnostno močno greje, se po skupinah prepustijo osvežujoči vodi v bazenu, ki ga je Skupnost družin Sončnica kupila v ta namen že pred kar nekaj leti. Špricanje in skakanje v bazenu pa je strogo prepovedano! Voda stane! Da želodčki v miru lahko prebavljajo hrano, si otroci vsak dan po kosilu ogledujejo risanke; vse so v slovenščini, tako da mali gledalci mimogrede bogatijo tudi besedni zaklad. Vsak teden obiskujejo Feiglovo knjižnico in si izbirajo risanke in filme v slovenskem jeziku. Prejšnji teden so se odpravili na Travniki v kinodvorano Kinemax na Amidei Kids, kjer so si ogledali film za

Srečanja so bila edino slovensko središče v tej množici živahnih otrok.

Poletno središče Srečanja 2018 se je začelo 18. junija in se bo nadaljevalo do 10. avgusta. Otroci prihajajo ob 7.30-8.00 in odhajajo ob 15.30-15.45. Prva dva tedna je bilo okrog 20-25 osnovnošolcev, potem pa so se tem pridružili tudi malčki iz vrtcev. Najmlajši izmed njih, Geremia, nima niti še tri leta, a je že cel korenjak, zelo samostojen, tudi pri kosilu. Prejšnji teden je bilo do 35 otrok. Največ, od 40 do 45, jih pričakujejo v zadnjih dveh tednih v juliju. To bo šele razigrano! Animatorji, Moja Pintar, Valerio Komic, Jury Devetak, Katja Terčič in Andrej Janežič, ki je tudi trener pri

AŠZ Olympia, in pomožni animatorji, Petra Filafro, Ema Terpin in Karolina Vizintin, bodo imeli polne roke dela! Pred njihovimi pozornimi očmi se otroci lahko dobro razigrajo. Koordinatorica Češutova meni, da se obiskovalci središča morajo predvsem sprostiti in razgibavati, saj doma najraje sedijo pred televizijo ali računalniki in drugimi elektronskimi vabami. Zato imajo vsak dan telovadbo – predvsem ko dežuje, se odpravijo na drevored 20. septembra v telovadnico Športnega centra Mirko Špacapan. Na igrišču v parku šolskih sester se razigrano podijo za žogo pri nogometu, igrajo košarko, odbojko, tekajo, skačejo, se lovijo... Lepo jim je! Ko sonce s svojimi žarki še po-

Obvestila

"Ta mali moj svet" je naslov razstave akvarelov in olj Andreja Kosiča, ki jo bodo odprli v četrtek, 19. julija 2018, ob 18. uri v palači Locatelli na trgu 24. maja v Krminu. Spregovoril bo Saša Quinzi, po odprtju zdravica z vinom kleti Primosic z Oslavja. Razstava bo na ogled do 26. avgusta.

Maša za pokojnega prof. Mirka Fileja in vse pokojne pevce Moškega zbora Mirko Filej bo v petek, 27. julija, ob 19. uri v cerkvi sv. Katarine na Peči.

Ob 30. Romanju treh Slovenij, ki bo v nedeljo, 5. avgusta, na Sv. Višarjah, organizira Kulturni center Lojze Bratuž avtobusni prevoz. Dogodek prireja Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenkih duhovnikov v Evropi. Ob 10.30 je na programu predavanje pravnikarja in politologa dr. Dejana Valentiniča z naslovom "Vsi smo Slovenci, več nas združuje, kot ločuje", ob 12. uri bo slovesna sveta maša, po maši pa nastop Vokalne skupine Cantate Domino in Kvarteta klarinetov Godbe ljubljanskih veteranov. Odhod je predviden ob 7. uri s parkirišča Kulturnega centra Lojze Bratuž, vrnitev pa proti večeru. Za informacije in rezervacije 0481/531445 ali info@centerbratuž.org

Knjižnica D. Feigel bo do 7. septembra 2018 odprta od ponedeljka do petka, od 8. do 16. ure. Zaprta bo od 13. do 17. avgusta 2018.

Družine z majhnimi otroki (do približno 10. leta) so vabljeni na letovanje v koči sv. Jožefa v Žabnicah (3. -7. 8.) in duhovni vikend v Logu pod Mangartom (31. 8. - 2. 9.) v organizaciji Skupnosti družin Sončnica in s sodelovanjem Mladinskega doma. Info in prijave na tel. +39 329 749 8194 ali +386 31 523 963 do 15. junija.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja v soboto, 4. avgusta, tradicionalni piknik z izletom v Rezijo za ogled muzejev Rozajanski dum in brusačev. Sledilo bo družabno srečanje v hotelu Carnia. Vpisujejo po tel. 0481-884156 (Andrej F.), 0481-20801 (Sonja K.), 0481-882183 (Dragica V.), 0481-78138 (Sonja

Š.). Prvi avtobus bo odpeljal ob 7.30 iz Gorice s trga Medaglie d'oro/Goriška z običajnimi postanki pri vagni blizu pevskega mosta, v Podgori pri telovadnici, v Štandrežu pri lekarni in na Pilošču. Drugi avtobus bo odpeljal ob 7.30 iz Doberdoba s postanki na Poljanah, v Sovodnjah pri cerkvi in lekarni in na Pilošču, od koder bosta nadaljevala pot v Rezijo. Organizatorji priporočajo točnost.

SSO sporoča, da bo v mesecu juliju in avgustu goriški urad odprt za javnost od torika do četrta po običajnem urniku.

"Male oglase" najdete na našem portalu www.noviglas.eu.

Darovi

Ob 39. obletnici smrti predrage mame Angele Kacin roj. Tušar darujeta Marija in Metka 100 evrov za Kulturni center Lojze Bratuž.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 20. 7. 2018 do 26. 7. 2018)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 20. julija (v studiju Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 21. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in ziljskem narečju.

Nedelja, 22. julija: ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 23. julija (v studiju Miha Kovic in Jakob Leopoli): Mihec in Jakec.

Torek, 24. julija (v studiju Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 25. julija (v studiju Danilo Cotar): Pogled v dušo in svet: Morje je veliko, še večje, največje -2. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 26. julija (v studiju Andrej Bavcon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

V soboto, 14. julija 2018,
sta svojo ljubezen pred Bogom potrdila
IVANA PALJK in MIHA LIKAR.

Da bi njuno skupno življenjsko pot
zmeraj obžarjalo sonce sreče,
jima želimo

VSİ PRI NOVI GLASU

Kulturni center
Lojze Bratuž

Krožek
Anton Gregorčič

POLETNA

SREČANJA POD LIPAMI

JELKA GODEC

in RADO PEZDIR

Predsednica preiskovalne komisije DZ o zlorabah v zdravstvu in raziskovalec gospodarskega kriminala, svetovalec treh preiskovalnih komisij

V sodelovanju s tednikom **REPORTER**

ČETRTEK, 26. JULIJA 2018, OB 20.30

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

NAŠ PRAPOR
ZDRUŽENJE KRAJEVNA SKUPNOST PEVMA-ŠTMAVER-OSLAVJE

vabijo na

PRAZNIK SV. ANE

v športno-kulturnem središču v Pevmi
19., 20., 21., 22. julija 2018

Četrtek, 19. julija 2018, ob 19.00

Turnir v odbojki 4 proti 4

8. memorial David Sossou

Ob 21.00

Tekmovanje v briškoli

Petek, 20. julija 2018, ob 19.30

Odprtje razstav: **Spomini** (Loredana Prinčič),

Obrazi Japonske (Slavica Radinja), **Modeli starih ladij** (Joško Leban)

- Predstavitev knjige Vilija Prinčiča **Neme priče vojnih grozot 1915-1918**

- Glasbeni utrinek: učenci Glasbene matice

Ob 20.30

Ples z ansamblom ABC

Sobota, 21. julija 2018, ob 20.30

Ples s ansamblom SOUVENIR

Nedelja, 22. julija 2018, ob 8.30

SV. MAŠA S PROCESIJU

Vse dni bodo delovali kioski z jedačo na žaru in pijačo

Razstava bo odprta od 19. 7. do 22. 7. ves dan
in od 23. 7. do 29. 7. od 17. do 19. ure.

Pod pokroviteljstvom Občine Gorica in v sodelovanju z župnijo sv. Mavra in Silvestra
in Združenjem pridelovalcev rebule z Oslavja

Iva Koršič

42. Dnevi satire v Zagrebu in 5. gledališki festival Novi tvrđava Teatar Novi Sad

Koprodukcije Barufe najboljša predstava v celoti!

V drugi polovici junija se je od strasti in čustev prekipelova predstava *Barufe*, ki je nastala v koprodukciji Gledališča Koper, Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta, Mestnega gledališča iz Pulja (Istarsko narodno kazalište - Gradsko kazalište Pula) ter SNG Nova Gorica, udeležila hrvaškega festivala, 42. Dnevo satire Fadila Hadžića v Satiričnem gledališču Kerempuh v Zagrebu. Besedilo je na podlagi slovite komedije italijanskega komediografa Carla Goldonija *Ribiške zdrahe (Le baruffe chiozzotte)* priredil nedavno preminuli hrvaški novinar in pisatelj Predrag Lucić. V iskriv zaplet in razplet pa jo je režijsko spletel dobro poznan režiser Vito Taufer, čigar režijski talenti in izvorni koncepti se še najbolj zablistajo pravi pri obdelavi komedijskih tekstov.

Predstava, ki s svojo pestro narčno barvitostjo, v kateri se prepletajo istrsko narečje, slovenska, hrvaška in italijanska mešanica govoric, že ob prvih zdrharskih trenutkih odnese s svojim neustavljivim humornim valom s seboj tudi gledalce, je popolnoma prepričala žirijo 42. Dnevo satire Fadila Hadžića. Žirija, ki so jo sestavljali Goran Grgić (igralce, prvak), Ana Prolić (dramaturginja) in Bojana Radović (gledališka kritičarka), je predstavi dodelila **veliko festivalsko nagrado za najboljšo predstavo v celoti na 42. Dnevo satire Fadila Hadžića**. Strokovno žirijo festivala v Zagrebu je prepričal tudi igralec **Kristijan Guček** z vlogo **Đovanina** v *Barufah*. Tako je tudi on postal eden od petih igralcev, ki so jim podelili t. i. "enako-

pravno nagrado". Tako sta kar dve festivalski nagradi poromali v Slovenijo in *Barufe* so bile v mesecu juniju že spet nagrajene. Bralce naj spomnimo, da je predstava *Barufe* v maju prejela **nagrado tantadruj za gledališki dosežek**, na letošnji podelitvi primorske nagrade tantadruj, ki so si jo zamislila tri primorska gledališča, SSG Trst, SNG Nova Gorica in Gledališče Koper. Kot najboljša predstava se-

Foto SNG Nova Gorica / Peter Uhan

zone SSG 2017/2018 pa so bile *Barufe* deležne tudi nagrade Primorskega dnevnika. Žirija zagrebškega festivala satire, ki ga prirejajo v spomin na znanega komediografa, režiserja in scenarista Fadila Hadžića, je v utemeljitvi napisala, da je "polnokrvni prevod v veliki koprodukciji štirih gledališč postal zgodba o Evropski uniji, zgodba o Mediteranu, katerega temperament, glasnost, jezikačnost in ganljivost ne more zaježiti niti bodeča žica. V predstavi se opravlja, blati, ljubi, prepira, pretepa, vse to na n- to potenco moči, ki jo je zmožno ustvariti le morje. Igralci pa od samega začetka dobesedno dajo več od mak-

simuma, njihovi udarci so pravi, padci očitno boleči, čustva kipeča...". Ob odločitvi za veliko nagrado Večernjega lista so zapisali, da gledalce v predstavi *Barufe* "prevzamejo jezikovne bravure in obilje barvitih psov, ki prepletajo hrvaščino, istrsko narečja, slovenščino in italijanščino".

O igri nagrajenega igralca Kristijana Gučka pa so zapisali: "Ves čas je mrtvo pijan in zlomljenega srca... S sekiro v roki teka po sceni, se pretepa z ljubezenskim tekmečem, prepira z žensko, ki jo ljubi, njeno družino... Zahtevno je hoditi po takem robu, saj lahko igralec mimogrede zdrzne v nepotrebno karikiranje. Kristijanu Gučku to uspe. Vlogi se daje z vso svojo močjo, do svoje zadnje igralske celice...". Na letošnjih 42. Dnevo satire Fadila Hadžića v Satiričnem gledališču Kerempuh v Zagrebu, ki so potekali od 5. junija do 21. junija, se je zvrstilo 12 predstav iz BiH-a, Hrvaške, Slovenije in Srbije v raznih zagrebških gledališčih.

Koprodukcija predstava *Barufe* je bila nagrajena kot najboljša predstava tudi na petem gledališkem festivalu Novi tvrđava Teatar Novi Sad, ki je bil od 3. do 9. julija v Čortanovcih pri Novem Sadu v Srbiji. Festival vodi priznana in večkrat nagrajena srbska režiserka in pisateljica Vida Ognjenović.

Ob teh nagradah se s čudovitimi, enkratnimi ustvarjalci predstave *Barufe* veselimo vsi tisti, ki smo ob njenem ogledu neznanoko uživali in bili očarani zaradi igralskih virtuoznosti in izredno spretno, domiselne, dognane in dovršene režije.

Ponosni smo, da so *Barufe* nastale v večkrat od osrednjih slovenskih umetniških krogov premalo upoštevanih primorskih gledališčih.

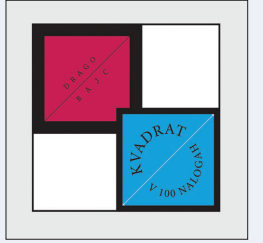
IK

Kratke

Pri Mladiki je izšla knjiga o matematiki

Pri založbi Mladika je pravkar izšlo novo delo, tokrat namenjeno ljubiteljem matematike in strokovnjakom s tega področja. Avtor knjige je namreč matematik in fizik, dolgoletni univerzitetni profesor na mariborski univerzi Drago Bajc, ki je zbral o kvadratu in o njem sto nalog.

Profesor Bajc je v knjigi opozoril, da na srednjeveških freskah sije kvadratna avreola samo izza glav sodobnikov kraljevskega ali škofovskega stanu, nepregledne trume nebeščanov se ponašajo s primernejšo okroglo. V naši lirski poeziji so redki verzi, ki črpajo svojo govornico iz geometrije, še redkejši omenjajo kvadrat. V matematiki sami zasedajo trikotnik, paralelogram in krog, da ne govorimo o čem abstraktnjšem, centralnejšem lego kot kvadrat. A matematika ima lastnost, da je v njej vse, zdaj ožje zdaj širše, povezano z vsem ostalim. Zato je avtor sklenil temu "pozabljenemu" liku nameniti 100 matematičnih vaj.

Nominiranci za Veronikino nagrado

Znanih je pet nominirancev za 22. Veronikino nagrado za najboljšo pesniško zbirko leta v Sloveniji. Žirija je v ožji izbor uvrstila zbirke Seznam Andreja Hočevarja, Srednja leta Aleša Mustarja, Tehno Ane Peplnik, Kako postati nihče Zorana Pevca in Dihaj Toneta Škrjanca. Hočevarjev Seznam, izšel pri Mladinski knjigi, je zbirka o dozorevanju, o poskusu osmišljanja sveta, čeprav gre malodane za sifozsko delo, je v utemeljitvi besede Gabrijele Babnik povzela žirija. O drugi Mustarjevi pesniški zbirki Srednja leta, ki je izšla pri Centru za slovensko književnost, je žirija zapisala, da je napisana v razumljivem, neposrednem in čustveno zaznamovanem jeziku ter da je avtorjeva odlika dobršna mera (samo) ironije, črnega humorja, tudi cinizma in ostre družbene kritičnosti. Zbirko Ane Peplnik Tehno je izdala LUD Šerpa. Veronika Šoster je po navdih žirije o njej zapisala, da je to kljub navidezni lahkotnosti naslova drzna zbirka, ki se ne boji težkih tem. Pri LUD Šerpa je izšla tudi Pevčeva nova zbirka Kako postati nihče. Po oceni žiranta Iva Stropnika avtor z njo (po) sega v kanon svetovne književnosti, mitologijo, popkulturo in urbano okolje. Zbirka Dihaj je enajsta Škrjančeva zbirka, izšla je pri Centru za slovensko književnost. Primož Čučnik je v spremni besedi avtorjevo pesništvo opredelil kot prepoznavno in izdelano že od vsega začetka. Tudi njegove najnovejše pesmi pripovedujejo o čudnih vsakdanjostih, o majhnih, trenutkastih in mimobežnih, vendar pomembnih "osebnih stvareh". Veronikino nagrado, vredno 4000 evrov bruto, podeljuje Mestna občina Celje. Veronikin lavreat bo znan 28. avgusta, ko bodo na podelitvi na Starem gradu v Celju podelili še zlatnik poezije Bini Štampe Žmavc in Tilnu Letnerju malo Veroniko. Na podelitvi se bodo spomnili 90-letnice rojstva Toneta Pavčka ter 60-letnice rojstva njegovega sina Marka.

DROBICI DOMAČE ZGODOVINE (25)

Dimitri Tabaj

Rodbina Rijavec (5)

Nadaljuje Možina: "Italijanske nacionaliste je izzival velik, bleščeči slovenski napis na Trgovskem domu. To me je skrbelo in sem začel razmišljati. /... / Kmalu potem sem poiskal v Štandrežu Ivana Rijavca, ki je imel v varstvu spečo Kmečko banko, ki je imela svoj sedež v Ulici Morelli 20. Rad je sprejel mojo ponudbo, da oživimo in razširimo delovanje te banke, da postane on ravnatelj tega zavoda. Pokazal mi je sedež v Ulici Morelli; majhna soba v pritličju, natrpana s pohištvom, "okrašena" s pajčevinami, na mizi star avstrijski pisalni stroj, majhna blagajna, knjige in blagajne pa v najlepšem redu. Bilance zadnjih let pasivne z okoli deset tisoč lir letno, zadnja bilanca za leto 1944 je izkazala 193.000 lir prometa z izgubo okoli deset tisoč lir. Priletni simpatični Ivan Rijavec se je tisti dan kar pomladil od zadovoljstva".

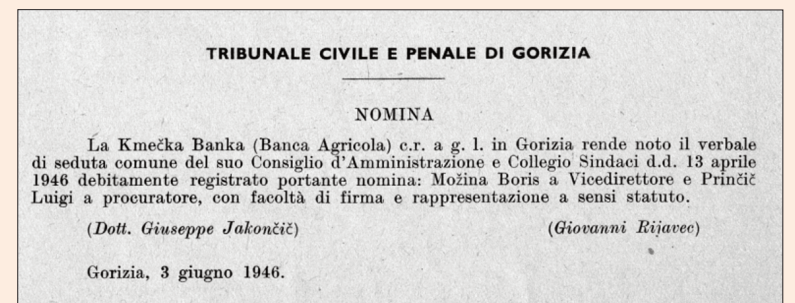
Nove prostore je pokrbel Beneški Slovenec Moncaro v svoji hiši v Gosposki ulici (Italijani jo imenujejo Ulica Carducci). Delo so začeli novembra 1945: ravnatelj je bil Ivan Rijavec, podravnatelj Boris Možina, uslužbenci Franc Graver, blagajnik - Leopold Pelicon, knjigovodja - Valerija Figelj, Lojze Princič, Milena Jezeršek, dr. Ivan Lasič, Miloš Pečenko, Zdravko Makovec, Viktor Čebren in šofer Oblak. Nadaljuje Možina:

"Neutrudni Rijavec je bil v dobrih odnosih z ravnateljem Banca d'Italia. Kmečko banko, staro obrtno posojilnico, je s tem ravnateljem in spoznamno z ZVU dopolnil statut Kmečke banke in jo spremenil v pravo

banko. Začetek ni bil prav lahek. Črtali smo večino članov, mnogi so pomrli, mnogi so bili s področja cone B, ki je bila pod jugoslovansko upravo. Izstopilo je praktično 900 članov, na novo pa smo jih pridobili 60. Ob koncu leta je imela Kmečka banka 100 članov, promet pa je neverjetno rasel. V tem letu smo dosegli skupni promet okoli 965 milijonov lir, kar 30 krat več kot leta 1945 ali 500 krat več kot v letu 1944. V lepih prostorih v Ulici Carducci je teklo življenje mirno naprej, moji sodelavci so bili z mano zadovoljni, promet je naraščal in izgledi

so bili obetavni. Nekateri je motil slovenski napis na pročelju in so ga razbili, postavili smo novega, potem pa so nas pustili pri miru. Tu v Moncarovi hiši je banka delovala od 1946 do 1953, a jaz sem po 16 mesecih, leta 1947 zapustil Gorico, ker nisem hotel počakati Italijanov. Moji sodelavci so bili neprijetno presenečeni in nekateri bi šli najraje z mano. Prostor v Ulici Carducci so postajali premajhni, zato se je banka preselila v nove, bolj udobne in ustrezne prostore v Ulici Morelli. Promet je stalno naraščal in po 25 letih najdemo Kmečko banko na Korzu Verdi 51 v svoji lastni hiši". O ravnateljstvu Ivana Rijavca velja omeniti še poizkus, da bi v tistih letih ustanovili slovensko banko tudi v Trstu.

Na seji upravnega in nadzornega sveta 3. marca 1946 so sprejeli sklep, da se odpre podružnica Kmečke banke v

Governo militare alleato - 13 corpo Venezia Giulia - La gazzetta del governo militare alleato - N. 25 bis - 05.09.1946

Zavezniško vojaško upravo cone A Julijske Benečije za dovoljenje odpreti svojo podružnico v Trstu, za kar obstajajo tehtni razlogi.

Kmečka banka je star in sedaj edini finančni zavod cone A, čigar uprava je bila in je v slovenskih rokah in čigar klienti so skoraj izključno samo Slovenci. Svoječasno je bilo na ozemlju, ki je sedaj označeno s cono A Julijske Benečije in ki se nahaja pod Zavezniško upravo, več slovenskih bank, od teh 8 samo v Trstu, ki so poslovale skoraj izključno s slovenskimi odjemalci in so tudi zelo uspešno delale. Toda fašistična ultranacionalistična politika je zatrla vse te zavode, skušajoč na ta način ubiti celokupno slovensko gospodarsko telo in s tem osnove slovenskega narodnega življenja v občini na tem ozemlju. Kmečka banka je bila edini finančni zavod, ki je preživel ta napad fašizma na slovenske gospodarske ustanove v teh krajih.

Novi položaj, ki je sledil zlomu osnih sil in po uvedbi Zavezniške vojaške uprave v teh krajih, je prinesel gotovo izboljšanje tudi v gospodarski dejavnosti slovenskega prebivalstva. Čim je odpadel pritisk, se je takoj pojavila nujna potreba močnega slovenskega denarnega zavoda v tej coni in tako je bila Kmečka banka kot edini še obstoječi slovenski denarni zavod na tem ozemlju reorganizirana in se razvila v dobrodočo in fondirano banko. Njena finančna moč raste iz dneva v dan, kar se da najbolje razbrati iz dejstva, da so njene vloge zrasle v tekočem letu 1946 od meseca marca do avgusta od 3 milijonov lir na 19 milijonov lir".

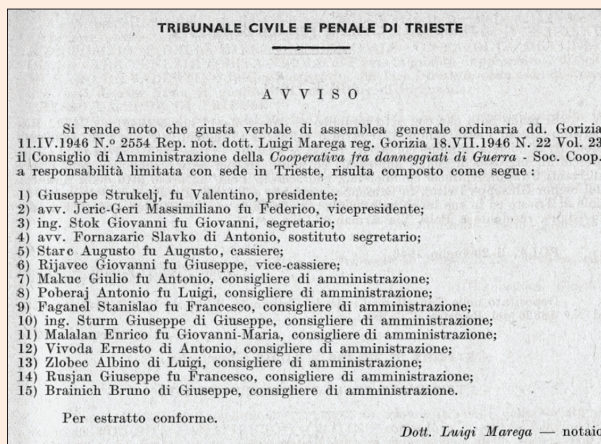
OBJAVLJENO TUDI NA PORTALU KAMRA, PORTALU DIGITALIZIRANE KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENSkih POKRAJIN (www.kamra.si), KI GA UPRAVLJA OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE

Boris Možina (1903-1999), učitelj in gospodarstvenik, kulturni delavec in emograf, rojen na Brjah pri Ajdovščini. Bil je eden od voditeljev gospodarskih služb narodnoosvobodilnega gibanja. Leta 1946 je v Gorici odprl podružnico Denarnega Zavoda Slovenije, kar je omogočilo ponovno aktivacijo "varuha speče Kmečke banke" Ivana Rijavca in ustanovitev prve slovenske banke v Gorici po drugi svetovni vojni. Slika je objavljen Novi list 26. novembra 1992.

Ivan Rijavec po drugi svetovni vojni, ravnatelj goriske Kmečke banke.

Governo militare alleato - 13 corpo Venezia Giulia - La gazzetta del governo militare alleato - N. 24 bis - 21.08.1946

Divača / Poklon Antonu Petjetu "Karakterni" igralec s prodornim pogledom

"V Petjetovih vlogah, resnobnih ali komedijskih, se skriva posebna petjetovska izraznost: nagnjenost in tudi ljubezen do raznovrstnih ostrih, tudi grotesknh izrisov, v katerih je bil v tržaškem gledališkem ansamblu zmeraj prvi med enakimi". Tako sta Dušan Moravec in Vasja Predan orisala igralca Antona Petjeta v knjigi *Sto slovenskih dramskih umetnikov*. Gledalci, ki smo spremljali Petjetovo dolgoletno gledališko pot v Slovenskem stalnem gledališču Trst (tu je ustvarjal svoje izbrušene like od sezone 1970/71 do upokojitve), lahko le potrdimo ta zlahtni opis značilnosti igre igralca, po katerem se nam še zmeraj zelo toži. Čeprav je že naštel več kot osemdeset pomladi, je njegov pogled še zmeraj tako pronicljiv kot nekoč. Ta veliki igralec, ki se je rodil 3. oktobra 1932 v Gabrovki na Dolenjskem v kmečki družini in danes s svojo ženo igralco, Goričanko Bogdano Bratuž, živi v Gabrovici na Krasu, (občasno je prebival tudi v Gorici), je na svoji umetniški poti naštel več kot 150 vlog v gledališču, filmih in na televiziji. Sodeloval je v 17 celovečernih slovenskih filmih in večkrat posebil negativce, ki pa jih je, kot je sam dejal, skušal predstaviti čim bolj pozitivno, tako da je bila njihova negativnost še bolj izrazita in si je pri gledalcih "nabral so-

Anton Petje in Varja Močnik (foto Zvonko P.)

vraštvo". Komične vloge, "največje trapije", kot jih sam označuje, je pa zmeraj podajal čim bolj resno, globokoumno, da so izzvenele čim bolj komično. Zdaj pa se po njegovem mnenju nekateri igralci spakujejo, da bi njihovi komični liki izgledali čim bolj smešni. Učinek pa je ravno obraten... Tudi v filmih je posebil veliko nepozabnih likov, čeprav so bili ti večinoma "stranski", a on jim je dal neizbrisen pečat. Prav Petjetu kot filmskemu ustvarjalcu so se 6. junija 2018 poklonili na borjaču Muzeja slovenskih fil-

mskih igralcev (MFSI) v Divači, ob rojstnem dnevu domačinke, prve slovenske filmske zvezde Ite Rine. Letos so tradicionalno prireditev *Poklon* namenili prav njemu. V zgodovino slovenskega filma se je Anton Petje zapisal predvsem z vlo-

gami v filmih znanega režiserja Matjaža Klopčiča, kot so *Strah* (1974), *Vdovstvo Karoline Žašler* (1976) in *Moj ata socialistični kula* (1987). Z režiserjem Matjažem Klopčičem je Petje, kot je sam povedal, zelo rad sodeloval, ker sta se čudovito ujela, tudi v pogledih; bila sta zelo usklajena. V dramskem filmu *Strah* v režiji in po scenariju Matjaža Klopčiča (dogaja se v Ljubljani l. 1895, ko protagonist Franc s skupino žensk uspešno odpre bordel; v tem dekadentnem obdobju pa se zgodi tudi ljubljanski potres) je Petje igral odvetnika Kleina, vzvišenega, ošabnega in razuzdanega, a vselej spet zbranega za delo v svojo korist. Film so si ogledali vsi, ki so se udeležili lepega večera, na katerem je bil seveda prisoten tudi igralec Anton Petje. Njemu je zaploskal in o njegovem delu, ki je ostalo trajno zapisano tudi na filmskem platnu, spregovoril tudi slovenski minister za kulturo Anton Peršek. O igralcu z izrednim igralskim opusom sta laskave besede povedala še direktor Slovenske kinoteke Ivan Nedoh in županja Občine Divača Alenka Štruel Dovgan. Na večeru, ki ga je

Iz filma Strah, 1974

povezovala Nada Vodušek in je bil na dvorišču Škrateljrove domačije, se je z igralcem Petjetom pogovarjala Varja Močnik, tudi avtorica monografske publikacije z naslovom *Poklon Antonu Petjetu*. Izdala jo je Slovenska kinoteka. V njej je pod naslovom *Anton Petje redka ptica slovenskega filma* Močnikova natančno razčlenila Petjetovo filmsko pot. Med drugim je napisala tudi, da je Petje tak redek igralec, čigar obraz zaradi izrazne in izrazite podobe se gledalcem neizbrisno zapiše v spomin, kljub temu da je večkrat igral "majhne" vloge. Je polno krven igralec. Anton Petje (prvak v gledališčih v Mariboru in Trstu) je "zlasti v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja namreč blestel v številnih stranskih vlogah in vedno brez izjeme plemenitil like, ki morda niso osrednje gonilo filmske pripovedi, a srce pripovedi vendarle zanesljivo poganjajo. Filmska igra Antona Petjeta je eden velikih pojavov v slovenskem filmu. Izjemen je seveda že na prvi pogled, ko kljub ostrim potezom obraza, zaradi katerih je pogosto dobival vloge negativcev, ki črpajo predvsem iz temnih plati človeške duše, kadar je potrebno, s svojo igro pri gledalcu zbudi sočutje, včasih celo neke vrste vseobsegajočo, univerzalno žalost ali trpljenje sveta, neredko pa se izkaže za izjemnega, prefinjenega komika. Anton Petje je lahko slehernik ali večji od življenja samega – kakor to pritiče le velikim". Kot sam zagotavlja, študij lika ni nikdar

začel "od zunaj. Zmeraj sem se ga lotil vsebinsko: oblika namreč raste iz vsebine, vsebina pa iz duha".

V svet filma je Petje stopil, preden je začel poklicno pot na odru. Ko je bil na Akademiji, so ga že povabili k snemanju filma *Dobri stari pianino* (France Kosmač, 1959). Ker mu učenje jezikov ni delalo težav in ker je obvladal tudi narečja krajev, v katerih je prebival (v šolo je hodil kot begunc v Železni Kapli, nato v Radovljici, Kranju in Ljubljani, in živel v Mariboru in Trstu), in se prav dobro spogledoval tudi z narečji, ni nikdar potreboval nadsinhronizacije. Večkrat je igral nemškega ali italijanskega vojaka.

Varja Močnik svoj zapis, ki ga dopolnjujejo črno-bele fotografije iz obravnavanih filmov, v katerih je nastopal Petje, končuje z besedami "Anton Petje v slovenski filmski zgodovini prav zaradi preciznega obvladanja filmske igre in nenehnega preseganja samega sebe kot igralca ne bo ostal le človek, ki smo ga mimogrede srečali in je postal naš 'znanec', temveč nekdo, s katerim se srečujemo redno, prepoznamo ga, a nikoli v resnici ne poznamo, saj nam z vsako vlogo predstavi novo pojavnost in z različnimi liki paleto novih, živopisnih nadvse smešnih, obupno shriljivih ali povsem navadnih ljudi".

Anton Petjetu, ki je med raznimi nagradami prejel tudi stanovsko nagrado Marija Vera (l. 2006) in nagrado Tantadruj (l. 2014) za življenjsko delo, se gledalci iskreno zahvaljujemo za vse tiste imenitne male in velike like, katerim je znal podariti svojo dušo in telo in nam z njimi daroval nič koliko umetniškega užitka.

Iva Koršič

22. mednarodno srečanje saksofonistov Nova Gorica Prisotna so bila številna zvoneča imena iz Slovenije in tujine

Kulturni dom Nova Gorica je konec junija organiziral že 22. mednarodno srečanje saksofonistov. Pozornost letošnjega dogajanja je bila usmerjena v 9. mednarodno tekmovanje saksofonistov SAXGO18, ki je potekalo pod častnim pokroviteljstvom župana Mestne občine Nova Gorica, Mateja Arčona. Pomen projekta je v tem letu prepoznalo tudi Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, ki je na štiriletnem projektne razpisu finančno podprlo izvedbo. Zmagovalka letošnjega tekmovanja je postala japonska saksofonistka Miho Sumiya. Pomoč partnerjev in podpornikov zagotavlja profesionalnost zahtevnega projekta, poudarja direktorica Kulturnega doma Nova Gorica, Pavla Jarc: "V teh letih smo oblikovali uspešno ekipo sodelavcev in partnerjev, tu bi izpostavila Glasbeno šolo Nova Gorica in Glasbeno društvo Saksofonija. Naše tekmovanje uživa velik ugled na zemljevidu mednarodnih tekmovanj saksofonistov, zato je odziv sponzorjev dober, kar je pripomoglo k oblikovanju mikavnega nagradnega sklada, v katerem so bile denarne nagrade, saksofoni in praktične nagrade". Za kakovost projekta sta zadolžena dva izjemna slovenska saksofonista in profesorja, dolgoletni umetniški vodja, Matjaž Drevenšek, ter priznani goriški

saksofonist in pedagog Boštjan Simon. Med akademskim in klasičnim na eni strani ter alternativnim in jazzovskim na drugem tako je drugič zapored nastajalo Mednarodno srečanje saksofonistov v Novi Gorici.

35 tekmovalcev v starosti do 30 let iz 15 držav z različnih kontinentov (Evropa, Azija, Severna in Južna Amerika, Avstralija) se je udeležilo 9. mednarodnega tekmovanja saksofonistov SAXGO18. Nad objektivnostjo in nepristransko tekmovanje je bdela petčlanska mednarodna žirija, ki ji je predsedoval Francoz Jean-Denis Michat. V vrstah žirantov sta letos prvič sodelovali

Zmagovalka Miho Sumiya

tudi dve saksofonistki Američanka, Debra Richtmeyer, in Slovenka, Betka Bizjak Kotnik, prvi dami klasičnega saksofona v svojih državah. Moški del so predstavljali trije glasbeniki z veliko

mednarodnimi izkušnjami in pedagogi, ki so odprti tudi za glasbo izven klasične (rock, jazz, crossover) in s pogledom na muziko kot univerzalno umetnost, ki presega le notni tekst. Poleg Matjaža Drevenška in Jeana-Denisa Michata je kot žirant deloval še Irec, Gerard McChrystal. Vlogo tajnika tekmovanja je tudi v tej ediciji prevzel Dejan Prešiček. Za korepeticije sta bili zadolženi dve odlični japonski pianistki Sae Lee in Yoshiko Matsumoto.

V pričakovanju finala, v katerega so se prvič v zgodovini goriškega saksofonskega tekmovanja uvrstile štiri mlade saksofonistke, je tekmovanje ponudilo mnogo posebnih trenutkov, izpostavlja Drevenšek: "Zanimivo je bilo spremljati, kako tako pisana družina izvaja obe obvezni skladbi mladih slovenskih skladateljev Leona Firšta in Mateja Bonina".

Na velikem finalu, ki je 7. julija potekalo v Kulturnem domu Nova Gorica, so se tri japonske saksofonistke, poleg zmagovalk, drugouvrščena Kenta Saito in četrtouvrščena Ayami Inokawa, ter tretjeouvrščena Španka Silvia Sanagustin Samitir, potegovala za zmago na koncertu z Orkestrom Slovenske filharmonije. V vlogi dirigenta in žiranta je nastopil Miha Rogina, zmagovalec 1. mednarodnega tekmovanja saksofonistov v Novi Gorici leta 2001. Finalistke so se

soočale z zahtevnim programom, ki ga je sestavljala obvezna skladba Shame Jean-Denis Michata, poleg te pa še ena po lastnem izboru s seznama neobveznih skladb (Koncert, op. 109, Aleksandra Glazunova, Concertino da camera Jacquesa Iberta ali Koncert, op. 14, Larsa Erica Larssona).

22. edicijo saksofonskega srečanja je oblikovalo 14 uglednih saksofonistov iz Slovenije in tujine, ki se ponajajo z mednarodnim slovesom. Ob zvonečih imenih žirantov so se pojavila vidna ime-

nudilo izzive posebnih vrst na delavnici jazz improvizacije: "Ključna beseda pri izbiri programa festivala je bila aktualnost. Družinsko drevo jazz se je razvijalo v desetino struj, ki so hkrati ohranjale stik s koreninami in poskušale najti avtentičen način muziciranja. Zgodovina in aktualnost se v jazzu vedno prepletata in ravno to se je slišalo s protagonisti letošnjega festivala". Dogajanje se je začelo s posebnim koncertom v amfiteatru gradu Kromberk, ki ga je zasnoval najboljši med Big Bandi v Slove-

stopili prav vsi žiranti in drugi posebni gostje. Na ploščadi Silviana Furlana v Novi Gorici je muziciral slovensko-italijansko-francoski kvartet Lore. Boštjan Simon je na festival povabil svoje vzornike na področju improvizacije, saj s tem tudi sam odkriva novosti: "Nova Gorica je bila deležna samega svetovnega vrha saksofonistike v obliki koncerta Seamusa Blakea. Sicer pa smo imeli na jazzovskem delu festivala tri izjemno kreativne saksofoniste, ki so se uveljavili v New Yorku, ohranili stik s tradicijo in

avtentično podajajo svojo vizijo aktualne glasbe. Evropski vrhunec festivala je predstavljala nizozemski alt saksofonist Ben van Gelder, ki se uvršča med najnaprednejše mlade ustvarjalce in je najmlajši profesor za saksofon na amsterdamskem konservatoriju za glasbo". Trio je imel v Glasbeni šoli Nova Gorica tudi delavnico jazz improvizacije Orodja za improvizacijo.

Matjaž Drevenšek po šestnajstih letih umetniškega vodenja z letom 2019 napoveduje svoj odhod: "Vsa ta leta so mi bili v pomoč izjemni sodelavci iz Kulturnega doma in Glasbene šole Nova Gorica, ki skupaj nosijo vso težo srečanja tako v tehničnem kot moralnem smislu, saj že vsa leta brez-rezervno podpirajo vse mogoče (in včasih tudi nemogoče) ideje, ki pridejo iz moje glave". O prihodnosti Mednarodnih srečanj SAXGO v Novi Gorici pa bo v nadaljevanju še vedno odgovoren dosedanj umetniški so-vodja Boštjan Simon.

Metka Sulič

na saksofona tudi na festivalu z brezplačnimi koncerti in na jazz delavnici. Vsi gostje 22. mednarodnega srečanja saksofonistov so tudi koncertirali. Matjaž Drevenšek je bil zadolžen za strokovnost, tehtnost in ugled mednarodnega tekmovanja, Boštjan Simon pa je poskrbel za drugo perspektivo saksofonskega ustvarjanja. Želel je predstaviti saksofon v vseh svojih pojavnih oblikah. Tako je dogajanje pridobilo širok programski spekter in razgibanost na festivalu ter po-

niji, RTV Slovenija pod vodstvom Tadeja Tomšiča, z izvrstnim gostom, izjemnim ameriškim saksofonistom Seamusom Blakeom, enim izmed najboljših predstavnikov sodobnega jazz. Betka Kotnik Bizjak je nastopila s svojim Roya kvartetom in z gostjo, pevko Zvezdano Novakovič v dvorani Frančiškanskega samostana Kostanjevica. Creme-de-lacreme saksofonskega srečanja v Novi Gorici pa je predstavljala koncert All together now v dvorani gradu Kromberk, kjer so na-

Kratke

Deželna denarna sredstva za dve slovenski šoli

Iz tiskovnega urada avtonomne dežele Furlanije Juljske krajinje so 13. julija sporočili, da bo dežela financirala s skupnim prispevkom 100.000 evrov dva projekta za krepitev jezika in kulture slovenske narodne skupnosti. Projekta sta predlagala državna večstopenjska šola iz Nabrežine in državni tehnični zavod Jože Stefan.

Deželni odbornik Pierpaolo Roberti je vsakemu zavodu dodelil 50 tisoč evrov podpore.

Dodeljena denarna sredstva bodo uporabili pri izvedbi izobraževalne in didaktične ponudbe, ki bo še dodatno ovrednotila in krepila slovenski jezik in kulturo v sklopu slovenske narodne skupnosti v deželi FJK. Projekt spodbuja zlasti izmenjave dijakov in šolskega osebja v sodelovanju s šolskimi zavodi v Sloveniji.

Gabrovec: "Tudi Nabrežina potrebuje zvočne pregrade ob avtocesti!"

Občinski in deželni svetnik SSK Igor Gabrovec podpira zahtevo občanov, naj se županja Daniela Palotta odločno zavzame za postavitev zvočnih pregrad na obeh straneh avtoceste. "Tudi sam sem kot deželni svetnik večkrat opozoril na nujno potrebo po omejitvi hrupa, predvsem tam, kjer je trasa avtoceste - vendar isto velja tudi za železnico - v neposredni bližini zaselkov in vasi. Tak primer je tudi stara vas v Nabrežini, ki jo od hitre ceste loči samo kraška dolina," piše predstavnik občinske svetniške skupine Insieme Skupaj.

Gabrovec je deželni upravi tudi že dal predlog, naj bi bile v pregrade vgrajene fotovoltaične celice, saj je območje med Goriško in Tržaško odlično izpostavljeno sončnim žarkom. S pomočjo sodobne tehnologije bi tako lahko ustvarili pravo centralo električne energije. Nujno potrebni investiciji bi na tak način dodali tudi koristi, poleg tega pa bi za tovrsten projekt lahko dobili še posebno financiranje iz evropskih skladov. "Povedal sem, da so podobno izbiro že uresničili v pokrajini Bocen, vendar moje predloge do zdaj niso vzeli v poštev. Kot deželni svetnik Slovenske skupnosti bom tudi novo deželno vlado opozoril na problem že ob poletnem rebalansu, ki bo na sporedu deželnega zbora konec julija, in srčno upam, da bomo končno prišli do premika v zaželeno smer", pravi Gabrovec.

Padla je prva klapa celovečerca Ne pozabi dihati režiserja Martina Turka

Padla je prva klapa filma Ne pozabi dihati Martina Turka. Glavni junak je 15-letni Klemen, ki odraščá s starejšim bratom Petrom in mamo samohranilko v mestecu na podeželju. Vsak dan, ki ga Klemen preživlja z bratom, prekine Petrovo ljubezensko razmerje z vrstnico. To pri Klemnu sproži naval nasprotujočih si čustev in nepremišljenih dejanj.

Turk je prvo klapo pospremil z besedami: "Ne pozabi dihati je intimna in atmosferska drama o odrasčanju, o ljubosumju, o prvih ljubeznih in močnih čustvih, ki te preplavljajo v tem obdobju življenja. Kot scenarist in režiser se želim ponovno živeti v ta pomembni čas, v te formativne in vsem znane občutke, ki smo jih v naglici življenja pozabili, čeprav so ključno oblikovali našo osebnost".

Vloga Klemna je zaupana Matiji Valantu, dijaku Umetniške gimnazije Ljubljana, ki je bil na avdicijah izbran med več kot 200 kandidati. Njegovega brata Petra bo upodobil Tine Ugrin. Ta se je pred kamero že preizkusil pri filmih Nika in Nevidna roka Adama Smitha, oba v režiji Slobodana Maksimovića. Usodna dekle bo odigrala Klara Kuk, študentka igre na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani. Klemnovo in Petrovo mamo bo upodobila Iva Krajnc Bagola.

"Šest od sedmih tednov snemanja bo potekalo na lokacijah v Beli krajini, predvsem v občini Metlika", pravi Ida Weiss, producentka filma. Turk je scenarij napisal z mislijo na belokranjske griče in Kolpo. Soscenarist je Gorazd Trušnovec. Film naj bi bil v kinematografih predvidoma jeseni leta 2019.

Produkcija Bela film, ki jo je Ida Weiss tako poimenovala tudi zaradi Bele krajine, se vrača v kraje, kjer je pred skoraj 20 leti posnela celovečerni film Varuh meje režiserke Maje Weiss.

Film nastaja v produkciji Bela film, v koprodukciji s Quasar (Italija), Studio Dim (Hrvaška), RTV Slovenija in RAI Cinema (Italija) ter s finančno podporo Slovenskega filmskega centra, FVG Audiovisual Fund, Hrvaškega avdiovizualnega centra, Media programa - Ustvarjalne Evrope, Re-Act razvojne sheme in tehnično podporo FS Viba film.

Turk je doslej posnel številne filme, tudi dva igrana celovečerca, Nahrani me z besedami (2012), na letošnjem sarajevskem filmskem festivalu pa bo premiero doživel film Dober dan za posel. Njegovi filmi so bili predstavljeni na več kot 100 filmskih festivalih po svetu.

Anita Kirchbaumer - New art of colours

V občinski razstavnici dvoran Giuseppe Negrinis, Marconijev trg v Miljah, je do nedelje, 22. julija, na ogled razstava del Anite Kirchbaumer, nemško govoreče koroške umetnice iz Celovca. Razstavljene slike večjih in manjših formatov so tudi na prodaj. Njene mehke meglice in filtracije, prosojni nanosi in večplastni ritmi, figurativne in abstraktne kompozicije se poigravajo v prabitnem kolorističnem svetu. Razstava je odprta vse dni od 10.00 do 12.00 in od 18.00 do 21.00.

Na vsakoletni svečanosti so se spomnili krutega dogodka

Obletnica požiga Narodnega doma v Trstu

"Včeraj je bil v kraljevini Jugoslaviji narodni praznik; slavili so rojstni dan kralja Petra. V Trstu je bila v pravoslavni cerkvi velika služba božja, med katero je vihrala na poslopju, kjer je nameščena jugoslovenska delegacija, velika državna jugoslovenska zastava ...", te so bile verjetno zadnje vesele novice, ki so bile objavljene v tržaškem časopisu Edinost na dan požiga Narodnega doma v Trstu, 13. julija 1920. Tistega juljskega dne prav gotovo ni nihče slutil, da bo srce slovenske narodne skupnosti v Trstu prizadel tako tuoben atentat. Pet dni po žalostnem dogodku je dnevnik Edinost ponovno izšel z velikim naslovom *Dan velike nesreče za tržaške Jugoslovence*. "Dan 13. julija 1920 je bil za tržaško slovenstvo dan neizmerne groze in neopisne žalosti. Vtisi dogodkov delujejo še danes na nas tako porazno, da nam je skoraj nemogoče zbirati misli in najti besed". So zapisali v uvodniku časopisa.

Razvoj zgodovinskih dogodkov v dneh 12. in 13. julija 1920 je poznan. Dan pred požigom v Trstu sta dva italijanska oficirja v Splitu snela jugoslovansko zastavo in jo kot plen odnesla na ladjo Gulla. Razžaljeni prebivalci Splita so zato na kopnem planili na italijanske mornarje. Vojaki italijanske vojske so nato streljali na obalo in ubili enega protestnika. Zatem so na strele italijanskih vojakov z ladje Gulla s kopnega odgovorili še orožniki in pomotoma ustrelili poveljnika in strojnika ladje. Nesrečni dogodek, ki so ga italijanski mornarji prikrili, je postal vzrok za napad v Trstu in v drugih občinah Juljske krajine.

Že veliko desetletij stranka Slovenska skupnost organizira na dan požiga Narodnega doma spominsko slovesnost, zato da bi se vsi spomnili nasilnega, krvavega dogodka, ki je podobno kot Tržaška kreditna banka prizadel celotno slovensko stvarnost na Tržaškem.

Svečanost se je pričela ob 10. uri v veži Narodnega doma. Osrednji govornik je bil predsednik deželnega sveta Slovenske skupnosti odvetnik Peter Močnik, ki je osvetlil zgodovino močnejše Fabianijeve palače, ki je doživela žalostno usodo. "Prepričan sem, da moramo ponovno sprejeti ta dom v svoje roke in mu vrniti bogato kulturno in družbeno vsebino. Seveda tudi gospodarsko, da bi se lahko sam sebe vzdrževal, kot so naši predniki točno zarisali. Gre za velik izziv, a učili so me, da, če ne ciljaš na veliko, tudi majhnega ne boš opravil", je sklenil Peter Močnik. Govoru je pred vzhodom v palačo sledilo polaganje vencev. Sodeloval je tudi Club Touristi Triestini (alpinistično društvo, ustanovljeno leta 1884, katerega člani so bili tudi ugledni Slovenci iz Trsta). Club Touristov Triestinov je zastopala Paola Alzetta, ki je poudarila, da je omenjeni pogrom prvi napad na tržaško multikulturalnost.

Eno uro pred začetkom tradicionalne slovesnosti, ki jo organizira stranka Slovenska skupnost, je v veži Narodnega doma potekala še ena spominska slovesnost, ki so jo organizirale slovenske in

italijanske levičarske organizacije: Deželni inštitut za zgodovino odporiškega gibanja in sodobno zgodovino, SKGZ, Narodna in študijska knjižnica, ANPI, VZPI, ANED, Slovenski klub, Inštitut Saranz, Novinarski krožek, študijski center Dialoghi europei, krožka Che Guevara in Ponterosso ter La Nuova Alabarda. Govorniki so bili Mauro Gia-

po svoje priredila številke, je dokazalo, da je takrat v Trstu skoraj tretjina ljudi govorila slovenske jezike cesarstva. To so bili podjetniki, ladjarji, bankirji, trgovci, obrtniki, posestniki in seveda tudi delavci, pomočniki in kmetje. Združeni močmi so si postavili osrednji bančni zavod, ki je tu domoval skupaj z glavnimi kulturnimi ustanovami, od Gla-

Foto damj@n

luz, Mariza Škerk in Štefan Čok. Med gosti obeh prireditev je bil tudi tržaški rektor Maurizio Fregaglia.

Tržaški Narodni dom je bil najbolj moderen primer narodnega središča v habsburški monarhiji. Bil je reprezentančen prostor, predstavljal je mogočnost slovenske prisotnosti, gospodarstva in kulture tržaških Slovencev. Razpoznavnost njegovega pročelja so bile secesijske vitraže dunajskega umetnika Kolomana Moserja (1968 - 1918), ki so poleg slovenskih narodnih barv, panjev in čebel v sredini nad vzhodom ponazarjale tudi tržaški habsburški grb, stolnico sv. Justa ter profil cesarja Franca Jožefa I.

Pomembno je vedeti, da Narodnega doma ne bi bilo, če ne bi gradnje složno denarno podprli pripadniki slovenske buržoazije, aristokracije, slovenski veletrgovci ter pripadniki drugih slojev, ki so verjeli v tako obetaven projekt. Vsem tem gre zahvala, da so si prizadevali in dosegli, da so Slovenci pridobili tako prestižno palačo v samem središču Trsta. Podobno kot takrat gojimo tudi mi kulturo sožitja in zgodovinskega spomina in naj si v slogi prizadevamo za ponovno vrnitev stavbe naših prednikov.

man

Govor odv. Petra Močnika

Spoštovani g. rektor Univerze v Trstu in spoštovana gospa ravnateljica Odseka za študij modernih jezikov za tolmače in prevajalce, spoštovani gospe in gospodje!

Danes poteka 98. obletnica požiga in uničenja osrednje stavbe-simbola slovenske narodne skupnosti v Trstu v obdobju največjega družbenega in gospodarskega razmaha našega mesta. S Slovenci so takrat sodelovali tudi Hrvatje in med političnimi voditelji so bile tudi osebnosti češkega izvora.

Ljudsko štetje, ki je v Trstu potekalo leta 1910 in ki ga je morala osrednja oblast naslednje leto popraviti, ker je občinska oblast

sbene matice, gledališča, sokolske telovadnice do čitalnice, tiskarne dnevnika in knjig ter sedeža političnega društva. Fabianijeva moderna zgradba z arhitektonskimi prvini tistega obdobja, s fasadnimi okraski, ki so spominjali na beneško cerkev, z vitražami Kolomana Moserja, s streho gledališča, ki se je odpirala, je bila primer bogatega multifunkcionalnega središča, ki se je samo vzdrževalo s hotelom, kavarnom, z restavracijo in z na-

Foto damj@n

jemninami stanovanj.

Uničenje tega središča je pomenilo uničenje gospodarsko-kulturnega stebra naše narodne skupnosti. To so nacionalisti točno vedeli in zato so izkoristili provokacijo sprevoda, ki je bila v nasprotju z izsledki mednarodne preiskave dogodkov v Splitu, ter nepojasnjeno smrt na glavnem mestnem trgu, da so napadli vojake, ki so stražili Narodni dom ter ga zažgali in uničili. Še živa priča, pisatelj prof. Boris Pahor, ga je videl goreti. S požigom slovenskega bisera v mestu v zalivu so opustošili desetino slovenskih trgovin, podjetij in pisarn v središču mesta, vključno s takratno Wilfanovo odvetniško pisarno, v kateri opravljam svoj poklic in ki še nosi sicer zbledele znake napada. Pogrom je vodil Francesco Giunta, ki je nalašč prišel iz Toskane, da bi raznesel v naše kraje fašistični škvadrizem, ki je bil šele v povojih, a je v Trstu naletel na plodna tla iredentističnega nacionalizma. Giunta je bil potem poslanec, minister v Musso-

linijevi vladi, guverner Dalmacije. Umril je na svojem domu leta 1971 z državno pokojnino, saj je vojaško sodišče leta 1951 določilo, da mu ni mogoče soditi tako kot vsem generalom in fašističnim poveljnikom, ki so bili na spisku vojnih zločincev, ker naj ne bi bila podana recipročnost z Jugoslavijo glede pregonov storilcev kaznivih dejanj proti Italijanom v Jugoslaviji. Ti pa so bili okupatorji in mirovna pogodba iz leta 1947 je drugače določala. To je pač bilo stališče takratnega zunanjega ministra grofa Sforze, ki je omogočil, da noben italijanski vojni zločinec ni prišel pred republiškega sodnika.

Istemu iredentističnemu nacionalizmu je 52 let prej, prav na dan 13. julija, z drugo provokacijo pri arkadah Chiozza in tudi takrat z nejasno smrtjo, uspelo odpraviti okoličanski bataljon, ki je varoval Trst, saj so bili Tržčanini oproščeni vojaščine in so zato za varnost skrbeli okoličani, v glavnem Slovenci. Zdi se, da je 13. julij pač neki "Vidov dan" za tukajšnje Slovence.

Po požigu se je fašistična oblast že leta 1924 polastila stavbe z nepravilno pogodbo in korist novoustanovljeni družbi in z visoko hipoteko v korist zavodu Credito Fondiario delle Venezie. Spremenila jo je v hotel in je prepovedala njeno prodajo. Po prihodu italijanskih oblasti je leta 1955 generalni vladni komisar prepovedal spremembo namembnosti za 25 let ter so leta 1959 prepovedali prodajo brez soglasja Casse di Risparmio iz Trsta. Torej banke, na katero je fašistična oblast prepisala imetje Tržaške hranilnice in posojilnice, ki je imela tukaj sedež in katero je likvidirala tik pred napadom na Jugoslavijo. Leta 1964 so celo spremenili številko vložka v zemljiški knjigi. Leta 1989, torej 4 leta, potem ko je bila stavba podarjena Univerzi, pa jo je državna oblast zaščitila po zakonu o spomeniškem varstvu iz leta 1939. Seveda, če se danes popoldne podate v deželne dvorane, boste slišali popolnoma nasproten opis dogodkov, sicer tistega, ki so ga prikrojili postfašisti v Trstu. Že na vabilih sta neavtentična slika in prirejen opis žrtev. Tako pač je v tem mestu, ki še zavrača vse, kar se ne istoveti z večinsko oblastjo. Sicer gre za danes precej razširjeno mišljenje, ki obsoja vse, kar je drugačno, neprikrojeno, tudi na kulturni ravni. Torej zavrača prav tisto, kar je od nekdanj bogatilo in razlikovalo Trst in njegovo zaledje, kar je pravzaprav naredilo velik Trst iz začetka 20. stoletja, ki je štel več prebivalcev kot danes in je imel napredno ne samo gospodarstvo, temveč tudi družbo, kulturo in znanost.

Pustimo, da mine noč, pravi nepeljski rek. Kaj pa lahko predlagamo za naše dni? Prepričan sem, da moramo ponovno sprejeti ta dom v svoje roke in mu vrniti bogato kulturno in družbeno vsebino. Seveda tudi gospodarsko, da bi se lahko sam sebe vzdrževal, kot so naši predniki točno zarisali. Gre za velik izziv, a učili so me, da, če ne ciljaš na veliko, tudi majhnega ne boš opravil. Vem, da je marsikdo temu naklonjen. Bodimo torej pogumni. Ne manjka nam intelektualnega bogastva in podjetnikov. Zgradimo prihodnost našim naslednikom tudi s tem korakom in skušajmo spremeniti predznak 13. juliju vsaj za leto 2020. Hvala!

Praznovanja v Repnu brez poročnega para

Pol stoletja Kraške ohceti

Kot se za praznik spodobi, si bo tudi Repen ponovno nadel praznično obleko, tudi brez para tradicionalne kraške ohceti. Od četrta, 23., do nedelje, 26. avgusta, bodo v kraški vasi pod Repentabrom zelo slovesno, jubileju primerno, proslavili 50. obletnico ustanovitve zadruge Naš Kras, preureditve

Kravosa. V mesecu juniju pa so predstavili tudi novo knjigo Vesne Guštin *Živio Kraška ohceti*. Kljub temu da se na 50. obletnico Kraške ohceti ni prijavil noben poročni par, so organizatorji pripravili dogodek, podoben kot za tradicionalno Kraško ohceti.

Guštinova je izkoristila prilžnost in prebrala nekaj be-

v *Kraški hiši*, kjer bo na vrsti odprtje razstave treh umetnic Doljak - Slavec - Starec, zatem bosta sledila nastop pevske ženske skupine Stu ledi in pogostitev v organizaciji "Okusov Krasa"; ob 21. uri bo koncert zbora Kraški dom ob 20-letnici delovanja z multimedialnim presenečenjem.

Praznovanja se bodo nadaljevala v petek, 24. avgusta, ko se bo ob 19. uri na repenskem trgu "Plc" zgodil koncert nabrežinske godbe oz. njenega mladinskega sestava, ob 19.45 bo v Kraški hiši osnovna šola A. Gradnika v sodelovanju s slovenskim filatelističnim društvom Košir predstavila znamko in razglednico ob pol stoletju Kraške ohceti. Zvečer ob 20. uri bo prisotnim igral ansambel Kraški muzikantje, ob 21. uri pa bodo na zgornjem delu oživili tradicionalno podoknico.

Sobotni večer, 25. avgusta. Ob 18. uri bo v Kraški hiši pogovor o knjigi *Živio Kraška ohceti* z avtorico Vesno Guštin in Vilmo Purič; ob 19. uri bo Tržaška folklorna skupina Stu ledi odprla ples; sledil bo glasbeni večer z ansamblom Kraški kvintet.

Vrhunec dogajanja ob "kraškem" prazniku pa bo v nedeljo, 26. avgusta: ob 8.30 se bo Zbor narodnih noš zbral v Kraški hiši, od koder se bodo noše ob 9. uri odpravile proti Tabru, kjer bo ob 10. uri slovesno bogoslužje v svetišču na Tabru. Ob 11. uri bo na vrsti veliki sprevid narodnih noš od Tabra proti Repnu (del poti bo potekal po stari cesti). Ob 12. uri bo v Kraški hiši nastopila vokalno instrumentalna skupina Ano ur'co al' pej dvej, ki je še posebej razpoznavna ne samo zaradi odlične glasbene izvedbe, ampak tudi zato, ker nastopa v tržaških narodnih nošah.

Foto damij@

Kraške hiše in prve Kraške ohceti. Bogat program bo ponudil odlične glasbene večere in enogastronske dobrote Krasa, ki se bodo spojili s prijetno domačnostjo in zgodovinskim duhom Kraške ohceti. Na tiskovni konferenci, ki je bila v prostorih Kraške hiše, so župan Marko Pisani, Vesna Guštin in Aleksij Križman razkrili bogat jubilejni program.

"Praznovanja petdesete obletnice Kraške hiše in Kraške ohceti potekajo že od spomladi z različnimi razstavami in prireditvami. Sezono smo začeli z obnovo električne napeljave in nove učinkovite razsvetljave v Kraški hiši", je na začetku pojasnila Vesna Guštin. V spomladnem obdobju so se v galeriji Kraške hiše zvrstile tri likovne razstave. Razstavljali so umetniki Fulvio Cazzador, Cvetka Hojnik in Franco Vecchiet skupaj s posegom pesnika Marka

sed, ki sta jih zapisala Miriam in Davorin, zadnja poročenca Kraške ohceti; misli so zbrane v novi publikaciji Guštinove: "Najbolj nama je ostal pri srcu popoldanski ples po poročnem kosilu. Takrat se je dogajalo nekaj posebno lepega. Tam so se prebudili naš slovanski duh in naše korenine, tiste najgloblje in najpristnejše. Čas in prostor sta izginila v omami tistega popoldanskega sonca, pojočih in nasmejanih obrazov".

Repentaborski župan Marko Pisani je v svojem posegu v detajlih predstavil program in obrazložil potek prireditve brez tradicionalnega para. "Da ne bi prišlo do kakšne zmede, smo Kraško ohceti izpustili zato, ker ni ohceti, ampak smo se kljub temu odločili, da praznik imenujemo *Petdeset let Kraške hiše in Kraške ohceti*".

Praznovanja se bodo začela v četrtek, 23. avgusta, ob 19. uri

Ob 13. uri bodo v gostilni *Križman*, v organizaciji Okusov Krasa, pripravili tradicionalni kraški žvacet. Za vse ljubitelje narodno-zabavne glasbe pa bo ob 17. uri na sporedu še en nepozabne glasbeni spektakel, ko bodo oder zasedli člani priznanega Alpskega kvinteta. Bogat program bo zagotovo spodbudil veliko število obiskovalcev, ki se bodo odpravili v kraško prestolnico, kjer jih bodo vse dni čakala odprta vrata domačih osmic in kioskov. Organizatorji obveščajo, da se bodo gostje lahko vsak dan udeleževali fotografskega natečaja, ki ga organizira Foto krožek Trst 80.

man

Obvestila

Svet slovenskih organizacij sporoča, da bo v mesecu juliju in avgustu tržaški urad odprt za javnost od torka do četrta po običajnem urniku.

KCLB v sodelovanju z Galerijo Ars in Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2018 spominsko razstavo o tržaški slikarki Eldi Piščanec. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Elde Piščanec, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuz.org.

Darovi

Za Vincencijevo konferenco daruje

Alojz Debelis 10 evrov. Za rojansko glasilo Med nami daruje Marija Zanevra 10 evrov. Za rojanski cerkveni pevski zbor darujeta v spomin na ljubljene starše Drago in Sonja Ukmar 30 evrov.

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Lizeta Janežič 10 evrov, Radovan Legiša v spomin na Tatjano Kokorovec namesto cvetja na grob 50 evrov.

Darove lahko nakazete tudi na: ZADRUŽNO KRAŠKO BANKO IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan ul. Cordaroli 29 34135 Trst

Večer, posvečen rahločutni pesnici Ljubki Šorli v Trstu

V državni knjižnici Stelio Crise v Trstu so v četrtek, 12. julija, popoldne priredili dvojezično srečanje, posvečeno pesnici Ljubki Šorli. Ugledna gosta pesniškega večera sta bila profesorica Gabriella Valeria Gruber in profesor Roberto Dedenaro.

Srečanje, ki ga je organizirala in vodila prof. Elena Cerkvenič, je potekalo v neformalnem in prijetnem vzdušju ob prisotnosti italijanske in slovenske publike.

Elena Cerkvenič je po uvodni pesmi in pozdravu povedala nekaj besed o življenju pesnice Ljubke Šorli; letos poteka 25. obletnica njene smrti. Cerkveničeva je poudarila, da imajo tovrstne prireditve večkulturno razsežnost in ponujajo italijanskemu občinstvu v Trstu izseke slovenske kulture.

Gostja Gabriella Valeria Gruber sodi med ljubitelje poezije Ljubke Šorli in se že več časa zanima za medkulturno tematiko ter za dialog med različnimi skupnostmi. Gruberjeva je zbrala približno deset pesničnih pesmi, ki so bile prevedene v italijanščino, in jih sama deklamirala. Nato je za vsako podala komentar glede na kontekst,

v katerem je bila pesem napisana. Preseščeno je ugotavljala, da je pri Ljubki Šorli vedno prisotna tematika odpuščanja. Gruberjeva se je zaustavila tudi pri tematiki religije, ki je v opusu Ljubke Šorli vedno navzoča. Pri pesnitvah, ki se navezujejo na obdobje fašističnega preganjanja, Ljubka Šorli nakaže svoj verski dvom: "Kako to, da ti, Bog, ki si absolutno dobro, dopustiš, da se nam dogajajo take krivice"? V teh pesmih pride na dan, da njeno versko življenje ni bilo preprosto.

Profesorica Gruberjeva je v pesmih Šorlijeve spoznala učinkovitost njenih kratkih verzov: "V pesmih je uporabljala kratke verze, ki so zelo učinkoviti, ne da bi dodajala nepotrebni besed".

Šorlijeva je bila vseskozi navezana na naravo: ko je hodila v naravo in jo opazovala, je črpala navdihe za nova dela. V marsikatero pesem, ki je napisana na drugo temo, versko ali otroško, je Ljubka Šorli vključila element iz pristinega sveta narave. Kritičarka je pesem Šorlijeve ocenila tudi z zornega kota laika; pravi, da njene verze lahko primerjamo dialogu in razmišljanju. Na srečanju je bil med občinstvom prisoten tudi nečak Ljubke Šorli, Igor Tuta. Pavel Berdon je občinstvu postregel z občutenim branjem pesničnih pesmi v izvirnem slovenskem jeziku.

man

Častljiv jubilej pokončnega Slovenca Ivo Kralj je obhajal 90. rojstni dan

Pri Kraljevih v Slivnem se je 14. julija 1928 rodil deček, imenovali so ga Ivo. Zaradi fašistične zakonodaje, ki je zahtevala italijanska lastna imena, so v anagrafskem uradu zapisali, da je Giovanni. A za vse je bil Ivo, ki mu je zdaj, tik pred 90. rojstnim dnevom, vendar uspešno, da je bil Giovanni tudi uradno odpravljen. Z velikim zadovoljenjem in veseljem je Ivo Kralj minulo soboto, ob praznovanju, poudaril ta dosežek. Na borjaču svoje gostoljubne domačije je v kratkem nagovoru zbranim sorodnikom in prijateljem v šaljivem tonu dodal, da je trdno prepričan, "da niso dokaz starosti leta ali sivi lasje, ampak, da človek postane star, ko izgubi voljo do dela ali zahajanja na vaje nabrežinske godbe in izgubi smisel za humor. V takem primeru je človek star, tudi če ima 30 let", je pripomnil. Sam pa je še obljubil, da bo, če mu bo Bog dal zdravje, delal še naprej, "ne da bi se obotavljal".

Zbrano okolje kraškega borjača s štirno, kamnito mizo pod lipo in celo vrsto miz in stolov, ki so jih zasedli sorodniki in prijatelji,

Foto JMP

je bilo resnično kraj prisrčnega druženja ob častljivem jubileju človeka, ki je znan in spoštovan ne le na Tržaškem in Goriškem, ampak v širšem slovenskem prostoru. Jubilant Ivo Kralj je namreč kot mladenič igral v priljubljenem ansamblu, celih 45 let je vodil moški zbor Fantje izpod Grmade, s katerim je nastopal ne le v zamejstvu in širšem Primorskem, ampak tudi v Rimu in Milanu, v Švici in Avstriji ter

marsikje po Sloveniji. Od svojega otroštva je član in pevec, že vrsto let pa tudi organist in zborovodja farnega zbora iz Šempolaja, še vedno pa tudi zavzet član godbe Nabrežina, pri kateri igra F bas. Ob tem prosvetnem delu je bila Kraljeva družina od nekdaj tudi javno angažirana. Še pred dobrim tednom je sam Ivo na slovesnosti v počastitev 70-letnice SDZ v Mavhinjah, kot je poročal tudi naš tednik, izpostavil prav to doslednost dela za narodni obstoj in razvoj, in to tako pod fašizmom kot pod njem. Nekateri drugi, ki so pod fašizmom nosili tudi črne srajce, ob koncu vojne si nadelo rdeče kravate, pa so si dovolili sovražno in večkrat nasilno nastopati proti narodnozavednim družinam in ljudem, ki so se žrtvovali za ohranitev slovenstva v naših krajih. To doslednost, obenem pa tudi odprtost do drugače mislečih, je Ivo Kralj ohranil do današnjih dni.

Lepo je bilo v soboto zvečer na Kraljevem borjaču. Domače in prisrčno. Slavljencev je v pogovoru izrazil hvaležnost svojim staršem, ki so ga vzgojili v duhu vrednot, kot so narodna zavest, krščanska vera in demokratično prepričanje. Hvaležen je ženi Anici in otrokom, ki so ga vedno podpirali pri prosvetnem delovanju. Ivo je veselo sprejemal goste in jih vabil k bogato obloženim mizam. Vrstili so se

voščila in prijazne misli sorodnikov, družinskih članov in prijateljev. Lepo je bilo videti njegove pevke in pevce cerkvenega zbora, ki jih je k organistu - jubilanu pospremil tudi g. župnik, dr. Markuža. Vse je bilo oplemeniteno z glasbo. Godba Nabrežina je igranje prikoralala na prizorišče in slavljencu zapele himno, ki ji je besedilo napisal sam, in še vrsto drugih skladb. Slišala se je pesem Fantov izpod Grmade, ki so s petjem, ki ga je vodil tudi sam jubilant, voščili svojemu dolgoletnemu zborovodji in predsedniku. Slišal se je glas harmonike, ki jo je zaigral sam jubilant, ob njem še sin Andrej in še mnogi drugi godci, ki so jih spremljali instrumentalisti godbe na pihala, tako da so se pozno v noč razlegale slovenske pesmi in vesele viže. Prijatelji in znanci, ljudje od blizu in daleč, tudi iz Knežaka, so prišli v Slivno, da bi voščili Ivo Kralju, a mirno lahko povemo, da to ni bil le osebnosti in družinski praznik 90-letnika mladostnega videza. Bil je to nekakšen praznik potrditve vrednote prijateljstva in zvestobe vsemu temu, v kar je jubilant v svojem življenju verjel in za kar delal. Naj Ivo Kralju, zvestemu bralcu in podporniku, ob lepem osebnem prazniku voščimo in čestitamo tudi člani uredništva in uprave Novega glasa. Srečno!

MT

In memoriam

Tatjana Kokorovec Debelis

Na novem delu tržaškega pokopališča od sobote, 13. julija, počiva Tatjana Kokorovec Debelis, ki je po krajši bolezni umrla pred dvema tednoma.

Velika množica sorodnikov, prijateljev in sodelavcev je bila dokaz, da je bila Tatjana mnogim zelo draga oseba, s svojim značajem in delom, kjerkoli se je udeleževala, je znala ustvarjati lepo, pozitivno vzdušje. Pogrebni obred je vodil šentjakovski slovenski kaplan g. Klemen Zalar, ki se je v krajši homiliji skliceval na evangelij in izpostavil, da nam vera daje upanje, da se s smrtjo ne konča bivanje, ampak da stopi na drugo, duhovno raven. Pri maši je s petjem sodeloval prilžnostno okrepljeni zbor ZCPZ, ki ga je vodil Edi Race, pri oglah pa je spremljala Alenka Cergol. Skavti so pri obhajilu zapeli v slovo ganljivo *Pesem slovesa*.

Tatjana Kokorovec, doma od Sv. Ivana, je že v otroških letih sodelovala kot pevka pri mladinskem zboru Glasbene matice in tudi kot odrasla se je znala vključiti v zbor v krajih, kjer je živela. Kot tudi njena družina je bila aktivna pri ko-

talkarskem društvu Polet in je v kasnejših letih dosegla celo stopnjo sodnice na kotalkarskih tekmovanjih. Bila je tudi odlična organizatorka številnih revij in pobud in kotalkarskih prireditev. Pred 25 leti se je poročila z Andrejem Debelisom in prav v nedeljo, 1. julija, je družina obhajala srebrno poroko. Tatjana se je z vso vnmemo in ljubeznijo vključila v delo na Debelisovi domačiji in zadnja leta veliko pomagala predvsem s prodajo povrtine na stojnici pri Russem mostu.

Prizadeti družini, možu Andreju, hčerka Martina in Petri, njenim staršem Roži in Gianiju in bratu Mitji izkramo globoko in občuteno sožalje tudi vsi pri Novem glasu.

Zahvaljujemo se vsem,
ki ste z nami
sočustvovali
ob izgubi naše drage

TATJANE

Družini Kokorovec
in Debelis

Na državnem tekmovanju "Trofeo delle regioni" v Abrucih V reprezentanci FJK tudi slovenski odbojkarji

V ponedeljek, 25. junija 2018, so mladi odbojkarji deželne reprezentance Furlanije Julijske krajine odptovali v Pescara, kjer je potekal t. i. pokal "Trofeo delle regioni".

Ekipo sestavljajo fantje iz vse dežele, od Cordenonsa do Gorice in Trsta. Med temi je bilo tudi letos veliko igralcev iz slovenskih odbojcarskih društev, in sicer Štefan Giusto iz Sloge Tabor, Jan Bensa, Tomaž Cotič, Emil Antonutti in Jan Feri pa iz ekipe OK Val. Treba je poudari-

ti, da so bili naši odbojkarji nosilni steber ekipe, saj so bili na igrišču pri vsaki tekmi med šestimi igralci vsaj štiri iz slovenskih ekip. Mladim fantom sta sledila trenerja Fabrizio Marchesini in Paolo Mattia. Ekipo je odpotovala iz Furlanije že v ponedeljek zjutraj, ker sta jo v torek, 26. junija, čakali kar dve tekmi, prva proti Gornjemu Poadižju in druga proti Basilicatu. Naša reprezentanca je Gornje Poadižje premagala z 2: 1, Basilicatu pa celo z 2: 0. S tema zmagama so fantje vstopili v

najvišji krog, to je A1, kjer je bilo zbranih 12 najmočnejših ekip iz Italije. V sredo, 27. junija, sta bili na vrsti drugi dve tekmi, in sicer proti Piemontu in Lombardiji, vendar se mladim odbojkarjem tokrat ni posrečilo; obe tekmi so izgubili z 0: 2. Zaradi tega je bila naslednjega dne Furlanija premeščena v nov krog, in sicer C2, kjer sta jo čakali tekmi proti Trentinu in Emiliji Romaniji; žal se fantom tudi tokrat

ni posrečilo; tekmi so izgubili z rezultatom 1: 2 in 0: 2. V petek, 29. junija, so odigrali dve novi tekmi, prvo proti Siciliji za absolutno 9. mesto; izgubili so z 0: 2. Drugo tekmo so igrali proti Sardiniji in tokrat je fantom uspelo premagati nasprotnike; z rezultatom 2: 1 so si zaslužili absolutno 11. mesto v Italiji. Mladi iz Furlanije na koncu tega dolgega in napornega tekmovanja niso sploh imeli časa za razvedritev in počitek, saj so morali v petek, 30. junija, odigrati še zadnjo tekmo; ob 12. uri takoj štartati proti domu.

Tadej Pahor

PRIMORSKI PRIIMKI (77)

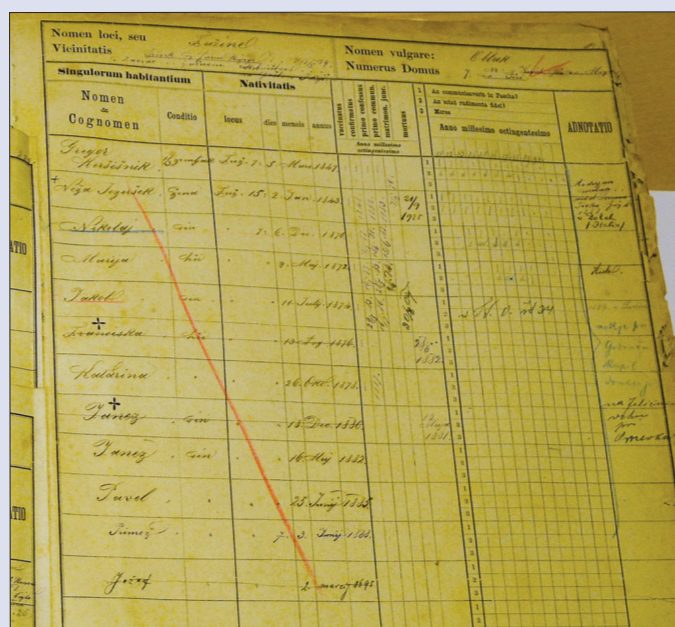
KRŽIŠNIK

Na prvi pogled bi rekli, da priimek Kržišnik izhaja iz križa. A v resnici to ne drži. Razen posredno. Priimek je nastal namreč iz besede za križišče ali križpotje. Kržišnik so poimenovali človeka, ki je bil doma ob križpotju, po navadi označenem s križem. Beseda križišče pa prihaja iz besede križ, domneva

Čeprav imamo precej Kržišnikov tudi na Primorskem, 76, pa gre večinoma za gorenjski priimek. Na Gorenjskem jih je 369, največ v Poljanski dolini in okolici. Čeprav ni jasno, ali je imel priimek več gnezd ali samo eno, pa je treba

Tino Mamić

Družina Kržišnik v Poljanski dolini v družinski knjigi župnije Stara Oselica.

jezikoslovec Marko Snoj. V starocerkveno slovanščino je prišla iz "neke romanske, verjetno starofurlanske predloge, ki se je razvila iz vulgarnolatinške besede *crocem*, tožilnika klasično latinske besede *crux* križ". Tudi hrvaški jezikoslovci v etimološkem slovarju (slovenskega velikega etimološkega slovarja žal še nimamo) poudarjajo, da je že Fran Miklošič postavil tezo: v Panoniji so Slovani v 9. stoletju prevzeli starovisokonemško besedo *CHRUIZE*, ki je nastala na podlagi latinske besede. Kakorkoli že, beseda *KRIŽ* po mnenju vseh jezikoslovcov izhaja iz krščanskega križa. Iz križa potem izhaja beseda križišče. V visokogorju je beseda križ ostala tudi kot ime za gorsko razvršje, kjer se križajo gorski grebeni. Kriški podi, denimo. Tu je tudi odgovor na zmotno hipotezo nekaterih zgodovinarjev, da beseda križ izvira iz križišča in potemtakem nima povezave s krščanskim križem. To omenjamo, ker je "stroka" to tezo razglašala kot argument pred odmevnim referendumom, da

prve Kržišnike iskati ob gorenjsko-primorski meji, v gorskem rovtarskem svetu med Cerknim, Škofjo Loko in Žirmi, ki je bil pred stoletji veliko bolj povezan kot danes. V Sloveniji živi danes 665 Kržišnikov, v Argentini 164 in v Severni Ameriki 29.

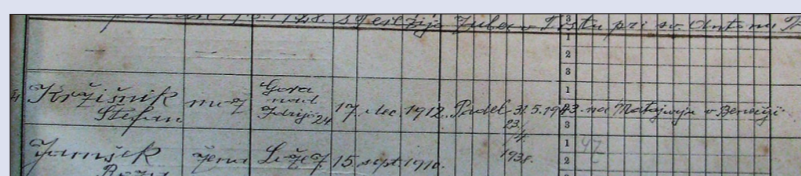
Znanih osebnosti s tem priimkom je kar nekaj. A Primorski biografski leksikon omenja le enega, pa še ta je rojen Gorenjec: Jožef Marija Kržišnik (1865-1926), duhovnik, pesnik in prevajalec. Ker je takrat ljubljanska škofija obsegala tudi del Primorske, je deloval v Ilirski Bistrici, kjer je tudi umrl. Wikipedija omenja še enega duhovnika z istim imenom: Jožefa Kržišnika (1872-1927), profesorja s škofijske gimnazije v Šentvidu, avtorja več učbenikov za zemljepis.

Med aktualnimi primorskimi duhovniki pa najdemo tudi bra-

ta Janeza in Lojzeta Kržišnika. Brata Kržišnik sta rojena na kmetiji, ki leži točno na meji med Primorsko in Gorenjsko v župniji Zavratac. Njun ded Pavel Kržišnik izhaja z Jeličnega Vrha, kamor se je vsa družina priselila okoli leta

Kržišnik je bil človek, ki je imel hišo ali posest ob kakem križišču ali križpotju.

Štefan Kržišnik, ki se je z Jeličnega Vrha preselil na Vipavsko, je padel na Matajurju med drugo svetovno vojno. Družinsko knjigo župnije Goče hrani Škofjski arhiv Koper.

se ime naselja Vipavski Križ ne vrne v izvorno obliko Sveti Križ. Priimki Križaj, Križnik, Križman, Kržan ipd. so tako nastali zaradi bivališča ali posesti ob križu. Priimek Kržišnik pa je nastal izrecno zaradi križišča.

1890. Pred tem je družina Pavlovega očeta Gregorja živela na manjši, tretjniski kmetiji v Fužinah št. 7, po domače pri Oblakovih. Gre za župnijo Stara Oselica na južnem obrobju Poljanske doline. Mama Neža Jezeršek, ki je rodila deset otrok, je bila iz hiše Pri Mravljetu. V tistem času, med obema vojnama, je v tistih krajih deloval zobozdravnik Janez Kržišnik - Koreninar. Po pripovedovanju je njegova žena pacienta prišla za glavo, on pa je s kovaškimi kleščami boleč zob izpulil. Ali si je pred tem umil roke, pa ustno izročilo ne poroča.

Katja Ferletič

TAKI SMO (46)

Od volkodlakov do astro turizma

V noči med 27. in 28. julijem se ne smete zapreti v hišo, saj se bo na nebu prikazal eden izmed najbolj očarljivih naravnih pojavov: najdaljši lunin mrk v tem stoletju. Celotna faza bo trajala celo 103 minute, približno 40 minut več od povprečja. Mrk bo trajal tako dolgo, ker bo tokrat Luna na največji razdalji od Zemlje in bo torej potrebovala več časa, da bo nadaljevala pot po svoji orbiti. Lunin mrk nastane, ko so Sonce, Luna in Zemlja poravnani v ravni črti in je Zemlja na sredini. Ko se to zgodi, se od Lune svetloba ne more odbijati, saj je v senci Zemlje in jo torej vidimo deloma ali popolnoma zakrito. V Italiji se bo mrk pričel okoli 21.30, približno ob 22.20 pa bo popoln. V nebo moramo pogledati v smeri jugo-vzhoda, ni pa pomembno, ali se nahajamo pri morju ali v hribih, bistveno je, da ne izberemo preveč osvetljenega kraja.

Luna je eno od nebesnih teles, katerega skrivnostni čar je od nekdaj zelo vplival na ljudsko domišljijo, vzbujal strah, predsodke, navdihnil nastanek mitov in legend. Ljudska tradicija pripisuje Lunini in njenim spremembam najrazličnejše vplive na človeka, živali in naravo. Zemljin satelit naj bi vplival na žensko plodnost, na nosečnost, na datum poroda, na rast nohtov in las, celo epileptični napadi in povečanje števila samomorov naj bi bili povezani s spremembami tega nebesnega telesa. Tudi kmetje že od nekdaj upoštevajo Lunine faze pri izbiri najprimernejšega trenutka za vsako delo na njivi in vrtu.

V mitoloških zgodbah pride vedno do izraza večnost Lune, ki se ponovno prikaže vsak mesec, potem ko trenutno izgine - je simbol ponovnega rojstva, obnavljanja, zmage nad smrtjo. Antična ljudstva so imela številne mite in zgodbe, vezane na Luno in še posebno na izredno redke, nenavadne dogodke, kot je Lunin mrk, ki si jih niso znala razlagati. Vedeževalci in astrologi so ga interpretirali kot dokaz jeze bogov, boja med nepoznanimi silami na nebesnem svodu, kot grozljiv dogodek, ki prinaša nesrečo kraljem, cesarjem, vojščakom in navadnemu ljudstvu. Že Asirci in Babilonci so opazovali Lunine mrke in njihovi znanstveniki so jih znali napovedovati. Preučevali so jih tudi stari Egipčani in ljudstva, ki so živela na področju Kitajske že 2000 let pr. Kr.. Strokovnjaki antične populacije Majev, ki so razvili poglobljeno astronomsko znanje, so celo izdelali tabele za napovedovanje Sončnega in Luninega mrka. Nedvomno ima Luna zelo pomembno mesto v zgodovini vseh človeških kultur, zato ni presenetljivo, da je tudi vir mnogih mitov, od volkodlakov do norih "lunatičnih" ljudi, do drugih mitov o plodnosti ali skrivnostnih luninih energijah. Vikingi so bili prepričani, da Luna na nebu vedno zasleduje volk Hati: ko jo ulovi in požre, Luna izgine in pride do mrka. Da bi volka prestrašili, so ljudje med mrkom ropotali z lonci in orodjem in upali, da se Luna vrne na nebo. Za Perzijce je predstavljal Lunin mrk božjo kazen za vse ljudi, ki so naredili ali so nameravali narediti kaj zlobnega:

bogovi so Luno (ali Sonce) zaprli v posebno cev in pustili ljudi v temi v družbi vseh najhujših mor in strahov. V srednjem veku so kmetje verjeli, da mrk povzročajo čarovnice, ki s posebnimi besedami Luno hipnotizirajo in prisilijo, da se približa Zemlji. Z Luninega površja tako lahko vzamejo drobne rosne kaplje, s katerimi nato pripravljajo čarobne napoje in s temi nadzorujejo ljudi. Da bi Luna med mrkom ne slišala čarobnih besed in se ne približala Zemlji, so kmetje tekli čez polja, delali peklenski hrup, zvonili s kravjimi zvonci, ropotali z bakrenimi in bronastimi ploščami, tolkli na nakovala in kričali kot nori. Z Luninim mrkom je povezana tudi zanimiva zgodba o Krištofu Kolumbu, ki baje, da se je leta 1503, med svojim četrtnim potovanjem v Ameriko, ustavil na obali Jamajke, v zalivu Santa Gloria, kjer je moral popraviti škodo na svojih ladjah. Posadki je zmanjkalo hrane, vendar krajevni prebivalci je niso nameravali nuditi. Tedaj se je Kolumb hotel srečati s krajevnimi voditelji. Izbral je večer, ko je vedel, da bo Lunin mrk, in voditeljem povedal, če jim ne bodo dali hrane, bodo bogovi tako užaljeni, da jim bodo vzeli Luno. Med mrkom so se ljudje tako prestrašili, da so Kolumbove ladje oskrbeli s hrano. Vse te legende temeljijo na prepričanju, da ima Luna velik učinek na ljudi, živali in rastline. V mnogih kulturah so ljudje še danes prepričani, da Lunin ali Sončni mrk škodujeta nosečim ženskam in otrokom: v Indiji ponekod verjamejo, da bodo ime-

li dojenčki, rojeni med mrkom, grde madeže na koži, razcepljene ustnice ali celo da se bodo rodili slepi. Da se pred tem branijo, se med mrkom ne prehranjujejo, celo odvržejo vso hrano, ki je niso prej porabili, saj so prepričani, da je strupena in nečista. Veliko ljudi misli, da lahko Luna celo vpliva na učinkovitost kirurških posegov in na obnašanje ljudi. Vse raziskave, pri katerih znanstveniki primerjajo Lunine faze s številom rojstev, srčnih napadov, smrti, samomorov, nasilnih dogodkov, sprejemov v psihiatričnih bolnišnicah, napadov epilepsije in mnogih drugih stvari, pa dokazujejo, da ni med temi pojavi in Luno nobene resnične zveze.

Čeprav ne verjamemo v skrivnostno energijo Lune, moramo vsekakor priznati, da postaja Astro turizem v zadnjih letih pomembna tržna niša mnogih dežel, ki se ponajšajo z neokrnjenim pogledom v vesolje. Tako za letošnji Lunin mrk lahko na spletnem portalu Airbnb celo rezerviramo posebno doživetje v Gran Telescopio Canarias na kanarskem otoku La Palma. Tam, če bomo med šestimi srečneži, si bomo lahko zelo ob blizu ogledali vesoljski pojav, izkupiček od prodanih vstopnic pa bo šel organizaciji Wwf Spain. Izredno dolg Lunin mrk bo viden v Evropi, Aziji, Avstraliji, na Antarktiki, v Afriki, na Bližnjem vzhodu, v Južni Ameriki, na Atlantskem in Tihem oceanu; vsekakor, če ga bomo 27. julija zamudili, lahko počakamo na naslednjega, ki bo baje leta 2100.

Lokalne volitve bodo 18. novembra

Predsednik Borut Pahor je pozval k pogovorom z Janezom Janšo

Ob zbiranju vtisov o vsakdanjem življenju in dogajanjih, ki ga zaznamujejo, se lahko utrdi mnenje, da obstajata dva svetova. Svet, ki ga živijo in doživljajo t. i. preprosti ljudje, in svet političnih in drugačnih elit, privilegiranih skupin, ki si umišljajo, da so posebej izbrani in določeni za voditelje v družbah in državah. Deli njih se lotevajo različnih tem in vprašanj, v svojstvu samozvanih političnih analitikov, ki jim je treba verjeti in jih upoštevati, "ker imajo vedno prav".

V Sloveniji je bilo veliko zanimanje za svetovno nogometno prvenstvo v Rusiji, toda nihče od omenjenih analitikov slovenski javnosti ni povedal, da so se nekateri nogometiški in njihovi trenerji, tudi iz Hrvaške, zahvaljevali Bogu, ki naj bi bil tudi zaslužen za njihove uspehe na prvenstvu. Zahvalila se je tudi Škofovska konferenca Hrvaške. V Sloveniji takih mnenj in dokazovanj s križi, rožnimi venci in podobami Kraljice Marije ne poznamo oziroma niso zaželjena, zaradi tega je prav, očitno menijo omenjeni politični analitiki, da

o primerih zahvaljevanja nogometiških, trenerjev, sodnikov in drugih, ki so sodelovali na svetovnem nogometnem prvenstvu, Cerkev in njenim simbolom, javnosti ne obveščajo, "je ne vznemirjajo".

Toda zdaj kritizirajo predsednika države Boruta Pahorja, da pri svojih predlogih za izbiro mandatarja za sestavo nove vlade oziroma koalicije prednostno obravnava predsednika SDS, Janeza Janšo. Ta v dogovoru z Borutom Pahorjem vodi pogovore z vodji parlamentarnih strank in jih prepričuje, naj se vključijo v njegovo možno koalicijo. Janez Janša mora "šefu" Slovenije do tega četrtka, 19. julija, do 14. ure, sporočiti, ali je zbral dovolj poslanskih glasov za svojo kandidaturu. Če bi mu uspelo, bi državni poglavar še istega dne kandidaturu Janeza Janše napolnil v Državni zbor. Če mu to ne bo uspelo, bo Borut Pahor na-

daljeval z ustavo določene postopke za morebitno pridobitev drugega mandatarja za sestavo vlade. Ta dejanja mora opraviti do 23. julija.

V Sloveniji se je ustvarilo ne-

postopkov za odločitev o mandatarju za oblikovanje nove vlade pa so aktualna in pomembna Pahorjeva razmišljanja o vlogi mandatarja in razsežnostih njegove funkcije. Žal, pa so

Janez Janša

kakšno tekmovanje med Janezom Janšo in Marjanom Šarcem, saj si oba prizadevata, da bi pridobila dovolj glasov in podpore v parlamentu. Potrebno je vsaj 46 poslanskih glasov, da bi bil kandidat izbran za mandatarja. Bolj kot izvajanje

jih v medijih le bežno omenili, skoraj v nobenem sredstvu množičnega komuniciranja pa niso komentirali. Predsednik Slovenije takole razmišlja: "Ne vem, ali bo Janezu Janši v enem tednu uspelo pridobiti potrebno politično podporo ali ne. To je najprej in predvsem njegova naloga. Znova prosim predstavnike vseh parlamentarnih strank, da sprejmejo vabilo na pogovor z morebitnim kandidatom za predsednika vlade. Nimam pravice, da bi se vtikal v njihovo odločitev glede koalicijskega sodelovanja z njim. Čutim pa dolžnost opozoriti, da bi bilo vnaprejšnje zavračanje slehernega pogovarjanja z Janezom Janšo slabo znamenje za slovensko politiko sploh. Vem, da bodo naslednji dnevi zelo pomembni glede splošne občutka politike in celotne

javnosti o tem, ali smo se sposobni pogovarjati in vključevati ali pa zavračati pogovore in se izključevati. Če bi gospodu Janezu Janši uspelo pridobiti parlamentarno večino in sestaviti vlado, bi to pomenilo dvoje. Prvič, da je prišlo do pogovarjanja in dogovarjanja na podlagi iskanja skupnih stališč in v korist večini ljudi, in drugič, da je lahko prišlo do takega dogovora le na podlagi vzajemnih zagotovil o izogibanju levim in desnim skrajnostim, tako da bi Slovenija dobila močno zmereno vlado, ki lahko zagotovi politično stabilnost in varno ter uspešno prihodnost".

V dogajanje se je vključil tudi predsednik SDS Janez Janša, ki je dejal, da je koalicija šestih strank, ki jo sestavlja Marjan Šarec, predsednik politične stranke Lista Marjana Šarca, "teoretično sicer možna, si pa kot državljani tega ne želi doživljati in preizkušati v praksi".

Od drugih dogodkov aktualnega pomena in večjih razsežnosti omenjam, da je dr. Igor Vojnic, podpredsednik Judovske skupnosti v Sloveniji, v pogovoru za tedenski magazin Reporter, obširno in odkrito obravnaval judovstvo in antisemitizem pri nas. Naj spomnim, da antisemitizem pomeni sovražno nastojenost proti Judom kot verski, etnični ali rasni skupini, ki lahko obsega vse, od posameznikove opredeljenosti do organiziranega sovraštva. Opozoril je, da je slovenski politični prostor nagnjen v levo, zaradi česar je še vedno čutiti razmišljanja iz časov hladne vojne, jugoslovanske politike neuvrčenosti. V tem kontekstu mnogi razumejo Izrael kot zavznika ameriškega imperializma. Najbolj to propagando širijo levičarski mediji, v visokoškolskem prostoru pa Fakulteta za družbene vede v Ljubljani. Ta intelektualno pohablja celotne generacije študentov. Škoda, ki so jo naredili na tej fakulteti, bo Slovenija čutila še desetletja. Redke so izjeme med študenti, ki so se šolali na Fa-

kulteti za družbene vede, da so z nje prišli intelektualno nepoškodovani. A izjeme k sreči so, tudi med novinarji. Na vprašanje, kako je razumel izredno prizadevanje ministra za zunanje zadeve Karla Erjavca, nekdanjega predsednika državnega zbora Milana Brgleza, in stranke Levica, da bi Slovenija priznala državo Palestino, je odvrnil, "da so to delali zavoljo samih sebe, ne zaradi pomoči Palestincem. Milana Brgleza v Judovski skupnosti Slovenije sploh ne jemljejo resno, saj, recimo, kot docent na Fakulteti za družbene vede organizira razstave, v katerih izraelsko vojsko primerja z nacistično vojsko Nemčije med drugo svetovno vojno. To je klasični novi politični levičarski antisemitizem. Slovenija nima podpore mednarodne skupnosti tudi zato, ker je v okviru slovenskega zunanjega ministrstva prevladujoča prorуска struja, ki gleda na svet še vedno skozi optiko druge svetovne vojne.

Zgodilo se je tisto, kar je bilo pričakovati in je povzročilo nove razsežnosti v pogajanjih o oblikovanju koalicije za novo slovensko vlado.

Stranka Nova Slovenija, krščanski demokrati, je s soglasno odločitvijo izvršilnega odbora sklenila, da se umika iz pogajanj šestere političnih strank. Njen predsednik Matej Tonin je poudaril, da stranka ne verjame v tako koalicijo, njeno trajnost in stabilnost. V novem položaju so mogoče tri rešitve, da se ustvarita koalicija zlasti med strankama SDS in Listo Marjana Šarca, koalicija s stranko Levica ali pa se v Sloveniji odločijo za nove predčasne državnozbornske volitve. Očitno je, da se stranke soočajo z novimi razmerami, njihov razplet pa je v veliki meri nepredvidljiv. Pa še novica, da bodo v Sloveniji 18. novembra še ene volitve, tiste lokalne. Lahko pa se bo zgodilo, da bi bile kak mesec prej tudi predčasne parlamentarne volitve.

Marijan Drobež

Zrasla je v zvestobi krščanstvu, slovenstvu in demokraciji Umrla je Dora Žebot Lavrenčič

Ko jo je Jože Možina leta 2014 intervjuval za niz Televizije Slovenija *Pričevalci*, mu je Dora Žebot Lavrenčič med drugim povedala, da hrani v listnici osebno pisemce sv. Matere Terezije iz Kalkute. "Ko bom šla na oni svet, ga bom pri vratih pokazala kot legitimacijo", je šaljivo dodala. Radijska časnikarka Dora Žebot je 10. julija preminila v vasi Thames Ditton nedaleč od Londona, stara 96 let. Zadnje čase ji je zdravlje začelo hudo nagajati, v omenjenem intervjuju, ki se dobi na spletu, pa je bistra in živahna. Rodila se je 20. januarja 1922 v družini

enega izmed vodilnih politikov Slovenske ljudske stranke na Štajerskem, Franja Žebota, ki je bil narodni poslanec v Beogradu v letih 1922–29 in 1938–41, od leta 1935 pa je bil tudi mariborski podžupan. Takoj po vkorakanju v Maribor so ga nacisti internirali v Dachau, od koder so ga sicer leta 1944 izpustili, kmalu za tem pa so ga v Ljubljani spet aretirali in poslali v isto taborišče, kjer je 13. aprila 1945 umrl.

Rajna Dora Žebot je bila sestra voditelja akademskega kluba Straža in vztrajnega zagovornika samostojne slovenske države Cirila Žebota, ki je po vojni predeval na univerzi Georgetown v Washingtonu. Zrasla je v zvestobi krščanstvu, slovenstvu in demokraciji. Po zasedbi Štajerske se je zatekla v Ljubljano in študirala pravo. Sanjala je, da bi postala sodnica. A vojna in revolucija sta tudi njej prekržali načrte. Dne 26.

maja 1942 je stala ob krvavih truplih dr. Lamberta Ehrlicha in študenta Viktorja Rojica, ki sta padla pod strelji vosovcev. Namesto Rojica bi bil moral po njihovih načrtih pasti njen brat Ciril. Sledilo je drugo begunstvo: 5. maja 1945 se je prek Ljubelja umaknila na Koroško. Povojni čas je razgnal njeno družino na različne konce sveta: ena sestra je ostala v Jugoslaviji, ona in ena sestra ter mati so se znašle v Veliki Britaniji, dva brata v ZDA, eden v Kanadi. Sestro je imela srečo, da sta na Tirolskem postali tolmačiči v britanski 8. armadi, nato je bila v taborišču v Špitalu, leta 1948 pa se je mogla izseliti v Veliko Britanijo, kjer je doštudirala in kmalu začela delati v uredništvu slovenskih radijskih oddaj BBC. Sedež Svetovnega servisa BBC je bila Bush House v Londonu in tam je ostala do upokojitve, kot sodelavka pa še dlje. Ob novicah je skrbela zlasti za obilno pošto poslušalcev iz Slovenije.

V uredništvu je spoznala časnikarja in ekonomista Draga Lavrenčiča (1921–2003) in se z njim leta 1950 poročila. Obred je opravil duhovnik, časnikar

in politik dr. Alojzij Kuhar, ki je pred izselitvijo v New York začel z zbiranjem Slovencev v Londonu, pri urejanju njegovega arhiva pa mu je bila v pomoč tudi pok. Dora. Njena hčerka Alenka Heyer, ki se podpisuje kot Alenka Lawrence, je upokojena urednica Svetovnega servisa BBC in publicistka ter živi v ZDA.

Zaradi osebne zavzetosti in poklica je Dora Žebot seveda vedno spremljala dogajanje v Sloveniji, ki jo je večkrat obiskala. V času osamosvajanja in prizadevanj za mednarodno priznanje neodvisne Slovenije je pomagala pri pobudah britanskih Slovencev, tako tudi na znani demonstraciji na Trafalgar Squareu. Sodelovala je z dnevnikom Slovenec. Z možem je bila na Slomškovi beatifikaciji v rodnem Mariboru. Kasneje so jo hudo prizadela razkritja, da so nekateri kolegi, ki so v uredništvo prišli iz Slovenije in sta jih imela za najboljši prijatelji, za Udbo vohunili za njo in možem ter ju klevetali. V času procesa proti grofu Tolstoju zaradi knjige o britanskem izročanju kozakov Sovjetom, Slovencev in drugih pa Titovega režimu je spet prevzela vlogo tolmačiče in na sodišču v Londonu prevajala pričevanja slovenskih rešencev iz brez en v Kočevskem rogu. Dora Žebot je bila zelo razgledana, kritična, s prijatelji in znanci izredno gostoljubna slovenska javna delavka in časnikarka. Njen pogreb je bil 20. julija v Cobhamu, pokop pa bo 27. julija.

Ivo Jevnikar

Ena izmed najpogostejših nevroloških bolezni na svetu Z multiplo sklerozo v Sloveniji živi približno 3000 ljudi

Multipla sklerozavolja za eno izmed najpogostejših nevroloških bolezni na svetu. Na pobudo Mednarodne zveze za multiplo sklerozo (MSIF) od leta 2009 vsako zadnjo sredo v maju obeležujemo svetovni dan te avtoimune nevrološke bolezni. V Sloveniji s to boleznijo živi približno 3000 ljudi. Letos je dan multiple skleroze potekal pod geslom *Povežimo se*. Namen obeleževanja svetovnega dneva multiple skleroze je povečati ozaveščenost o tej nevrološki bolezni, ki v številnih državah predstavlja glavni vzrok za invalidnost pri mladih odraslih.

Multipla sklerozaje namreč bolezen, ki prizadene predvsem mlade. V povprečju za to boleznijo ljudje zbolijo pri 28 letih. Ženske zbolijo pogosteje kot moški. Pri tej bolezni pride do

sluha, izgubi ravnotežja, okvarah spodnjih in zgornjih okončin, utrujenosti ter težavah kognitivnega mišljenja. Vzrok bolezni, ki močno vpliva na bolnikovo kakovost življenja, je za zdaj še nejasen. Dejavniki tveganja so okoljski, kajenje in dedna predispozicija. V Sloveniji trenutno živi približno 3000 bolnikov z multiplo sklerozo, v svetu pa približno 2,3 milijona. Čeprav za zdaj ni zdravila, ki bi bolnike povsem ozdravilo, pa je s sodobnimi zdravili ob pravočasnem odkritju in zdravljenju mogoče znatno omiliti posledice bolezni in izboljšati kakovost življenja bolnikov.

poškodb zaščitne ovojnice živčne celice. To pomeni, da se informacije po živcih ne prenašajo in tako prihaja do okvar, ki se najpogosteje kažejo v okvari vida in

Katja Ferletič

STARE JEDI V NOVIH LONCIH (2)

Doma imamo polno hišo igrač. Igrače so v dnevni sobi, igrače so v spalnica, najdemo jih v topli gredi na vrtu, v grmu

za hišo, v bazenčku, tudi v kopalnici se zlahka zgodi, da z boso nogo stopimo na mikroskopično lego kocko ali na kolo avtomobilčka in tedaj zaboli! Že moja generacija je imela na izbiri stotine različnih igračk, zdaj pa je stanje popolnoma ušlo nadzoru tudi najbolj prizadevnega od staršev. Televizija naše otroke stalno bombardira z reklamami o najrazličnejših igračah in naši najmlajši so prepričani, da nujno potrebujejo to ali ono novost, in čeprav se starši tako trudimo, da otrokovim potrebam po novi barvani plastiki postavimo neko mejo, nastopijo nonoti, tete, strici, družinski prijatelji in sv. Miklavž, ki ves naš trud in naše strategije dobre vzgoje onesmislijo.

Nekoč seveda ni bilo tako. Otroci niso imeli pravih igračk, igrali so se s kamenčki in zemljo, na svežem zraku. Fantki so brcali žogo, če so bili tako srečni, da so jo sploh imeli, deklice pa so pomagale mami, nekatere so oblačile svojo punčko, druge, ki punčke niso imele, so oblačile svojo bučko! Prav tako: bučko!

Poletje je čas za buče. V marketih jih najdemo vse leto, gospodinje in kmetje pa imajo ravno zdaj vrtove polne teh rastlin. Že od nekdaj so bile buče vir zaslužka za kmete, saj so zelo "hvalježna" rastlina, ki ne potrebuje veliko nege, dobro obrodi in je primerna za najrazličnejše recepte. Kmetice so ob zori že hodile na njive, kjer so nabirale sveže, oranžno-žametne razprte cvetove bučk, jih skrbno polagale v svoje zabojčke in nosile na tržnico z nabrani mi bučami vseh velikosti. Buče so bile poleti vsak dan na jedilniku: zvečer so jih pripravljali skuhanje z jajcem, srednje in večje buče so očistili, odstranili semena in jih naredili "tjinfane" - pražene v kozici, majhne buče so pohali ali pekli na žaru, kuhali so "mineštre" iz bučk, riž in testenine z bučami. Včasih pa se je zgodilo, da so na kako bučko pozabili. Tih je rasla in rasla pod svojim listom, ko pa jo je kmetica našla, je bila buča

že tako velika, da je ne bi na trgu nihče kupil. Tako se je doma gospa odločila, da je ne bo žrtvovala v kozici, pač pa, da bo razveselila svojo hčerkico. Na debelejšem delu rastline je z nožem skrbno izrezljala nežen obrazek: oči, nos in usta, celo lasje so krasili bučino glavico. Gospa je bučko povila v čipkast prtiček kot štručko in tako je hvalježna deklica lahko vsaj teden dni pestovala svojo punčko in upala, da bo mama pozabila še kako bučo na vrtu.

Tudi na našem vrtu je trenutno polno bučk. Moja hčerkica pa ima na voljo številne plastične, plavalase in temnolase dojenčke, zato buče raje skuhamo in jih imamo skoraj vsak dan na jedilniku. Pred dnevi sem poskusila zelo star recept, ki sta ga večkrat pripravljali nona Mirica in teta Ana in ima danes že številne različice.

BUČNE POLPETE

Sestavine za 20 polpet:

1 kg bučk, 2 kuhana in pretlačena krompirja, 1 jajce, 20 g naribanega parmezana, pol pesti peteršilja, muškati orešček, sol, poper, krušne drobtine po potrebi.

Priprava:

Bučke naribamo in posolimo. Pustimo jih počivati, nato jih odcedimo in postavimo v skledo. Dodamo jim poper, muškati orešček, jajce, drobno sesekljan peteršilj, parmezan in drobtine, da masa ne bo premokra. Iz zmesi oblikujemo ploščate polpete, ki jih nato povaljamo v krušnih drobtinah in ocvremo v olju. Če imamo raje "dietetično" verzijo polpet, jih lahko popečemo v teflonski ponvi, ki jo najprej rahlo premažemo z oljem. Polpete pečemo na zmernem ognju in

jih previdno obračamo. Po želji lahko polpete pečemo v pečici od 20 do 30 minut na 200 stopinj, da lepo porumenijo. Izredno dobre so tudi mrzle. Torej samo še: "Bog žegnaj!"

Drage bralke in bralci Novega glasa, če vam je kak recept posebno pri srcu in bi ga radi delili z drugimi ljubitelji okusne domače kuhinje, mi ga lahko zaupate in pošljete na www.noviglas.eu.

Slovensko zdravniško društvo iz Trsta in Gorice

Dvodnevni izlet po zeleni Koroški

Slovensko zdravniško društvo Trst - Gorica, ki je leta 2017 praznovalo 35 let delovanja, beleži letos že 20 let srečanj s koroškimi kolegi, ki so prav na vzpodbudo primorskih kolegov ustanovili sorodno društvo. Koroški zdravniki vsako leto vračajo v jeseni obisk v Trstu in navadno ponudijo kakovostna in zanimiva predavanja. Tudi njihov obisk se nadaljuje z druženjem in ogledom naših krajev.

Izlet na Koroško je za nas vedno zelo lepo doživetje, saj nam organizatorji, pri tem ima največ zaslug dr. Franz Wutti, skušajo dati čim popolnejšo sliko koroških krajev in njenih prebivalcev. Med obiskom je pogled uprt v kulturno, politično in socialno življenje Slovencev. Prenočevanje in obedi so izključno v slovenskih gostilnah, združeni pogosto s pevskimi nastopi. Podobno se dogaja tudi z vsemi predavanji SZD, ki v Trstu nima svojega sedeža in zato so srečanja v slovenskih gostiščih.

V soboto, 30. junija, ob 10.15 smo se z Dunajske ceste na Opčinah z avtobusom odpeljali po avtocesti mimo Trbiža v Ziljsko dolino, in sicer v Bistrico k Stari pošti, kjer so nas sprejeli kot stare znance in nam postregli z odličnim kosilom. Odpravili smo se nato v Kostanje na ogled Drabosnjakovega kulturnega doma. Predsednik, gospod Ernst Dragašnik, ki je po izobrazbi agronom, se je odločil, da ostane v domači vasi in se posveti kmetijstvu. Ukvarja se z ovčerejo, pripravo sira in gozdarstvom. Prireja

tudi izobraževalne tečaje in skrbi za muzej, ki ga šolarji zelo radi obiskujejo. Stavbo je društvo odkupilo od župnije, ki je tam imela gospodarsko poslopje. Res zanimiv muzej, poln kmečkega in obrtniškega orodja ter starih strojev. V Kostanjah so pred voj-

do Karavank z visoko Vrtačo v ozadju. Domača vokalna skupina Slovenji Plajberk, ki jo navadno vodi zdravnica Veronika Krachler, a jo je tokrat nadomestil brat Cristian Laussegger, je zapela nekaj zanimivih domačih pesmi. Med večerjo sta dr. Rafko Dolhar in dr. Marjan Spetič podelila v imenu Slovenskega zdravniškega društva Trst - Gorica priznanje dr. Franzu Wuttiju za 20-letno sodelovanje.

V nedeljo smo šli na obisk v Borovlje. Ogledali smo si zasebne dvojezične jasli in vrtec, v katerem nudijo tudi kosilo, varstvo in

Kulturni dom Borovlje, pred zaveso z ustoličenjem karantanskega kneza

Priznanje SZD Trst-Gorica dr. Franzu Wuttiju za 20-letno sodelovanje

dejavnosti. Nekoč je bila v teh prostorih posojilnica. Zanimivo je to, da upada število otrok v nemških občinskih vrtcih in je vedno več vpisov v zasebne dvojezične. Ravnatelj glasbene šole Roman Verdelj je poudaril, da ima pri dvojezičnem šolstvu velike zasluge dr. Franz Wutti. Zadnje prostore za širitev vrtca so pred kratkim obnovili v rekordnem času. Kar 75 otrok

je v otroškem vrtcu in 45 otrok je deležnih varstva. Uporaba slovenskega jezika pridobiva zopet ugled. Roman Verdelj je potožil, da so pa z glasbeno šolo hude težave, ker so zaradi neugodnih reform in črtanja prispevkov morali v glasbeni šoli znižati učno osebo od 50 na 16 in število učencev je padlo od 730 na 250.

K. M.
/str. 15

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (207)

Zdravilna zelišča in začimbe iz našega vrta

Najboljša so sveža zelišča ali začimbe. Vse imajo veliko vitalne energije in najbolj smiselno je, da jih v krop namočimo za kratek čas, tako bo zelišče telo krepilo in ne razpršilo svojih dobrih lastnosti.

Ko ima telo malo energije, je smiselno, da zelišče, ki mora nujno biti sveže, telo krepi, spodbuja; to dosežemo, če zelišče pustimo v kropu za kratek čas (2 minuti). Če pa uporabljamo posušeno zelišče, ekstrakt, predelano (titularizirano, standardizirano), pustimo zelišče dolgo v kropu, takrat zelišče spusti veliko učinkovin, ki jih telo mora predelati in aktivirati, torej telo ne bo počivalo. Taka varianta uporabe zelišča je primerna za akutna obolenja, vsekakor pa ne za kronična in degenerativna.

Osebnost svetujem uporabo enega zelišča ali začimbe na dan in še tega svežega; tako tudi sama uporabljaj iz previdnosti, da ne bi telesa preveč obremenjevala.

Naj navedem konkreten primer: če skuham rižoto

z graham, dam telesu 2 navodili. Če skuham rižoto z graham, s česnom, peteršiljem, čebulo, korenčkom, poprom, timijanom, z origanom in baziliko, dam telesu 10 navodil. No, pa pomislite, če bi vašemu otroku rekli: "Pospravi posteljo in pisalno mizo". Ali pa bi mu rekli: "Pospravi sobo in dnevno sobo in počisti kopalnico in kuhinjo ter pomij po tleh pa še pometi ..." Kaj bo otrok naredil? V prvem primeru bo naredil, kar smo mu naročili.

V drugem primeru bo naredil dve stvari, tiste najlažje oziroma tiste, za katere bo potreboval manj energije. No, in točno tako razmišlja tudi naše telo, ker varčuje z energijo in jo hrani za krepitev zdravja. Skratka, navodila, ki jih dajemo našemu telesu z

živili, morajo biti jasna in ne preveč zahtevna! Oziroma vse je odvisno od tega, koga imamo pred seboj (akutno, kronično ali degenerativno obolenje).

V naslednjih zapisih bomo pregledali zelišča in začimbe iz našega vrta in ugotovili, kako jih uporabljati, ne da bi nam škodili.

/konec
www.saeka.siNOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TVO0
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail zadruga.gm@gmail.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USP in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks

To številko smo poslali v tisk v torek, 17. julija 2018, ob 13. uri

S 3. STRANI Pogovor: Rudi Paussa

Idrski lajhi

In kar zadeva domačine? Se ljudje tu sploh dobivajo? Je sploh možnost, da bi obudili kulturno in družabno življenje v Idrski dolini?

Zadnja leta je družabno življenje v Idrski dolini popolnoma ugasnilo. Edina vas, ki premore toliko prebivalcev, da se lahko še ponaša s športnim društvom in družabnim življenjem, je pri nas Oborča (Oborza). Vas je lepo ohranjena, nekaj ljudi se je sem preselilo tudi iz drugih predelov naše dežele, kar je pomembno, pa je, da srednja starost prebivalcev še ni pretirano visoka in jih je večina še aktivnih. Tudi povezani so in složni. Drugje živimo brez organiziranega druženja, nekaj je le vaških senjamov, vi jim pravite šagre, ki jih pa po večini organizirajo alpinisti. Vaščani sami ne bi zmogli. Za vse nas je premalo. Tudi onstran meje ni veliko boljše, tudi tam se vasi neustavljivo praznijo, kljub temu pa

imajo na Ligu kulturni dom in živahno kulturno, športno in zborovsko dejavnost. Zadnji dve leti so spet odprli bife v zaselku Britofu, ki je od nekdanj edini prostor, kjer se shajajo ljudje z obeh bregov. Ker so lastniki odprti in prijazni in se trudijo, da bi se vključili v vsakdanji utrip doline, lahko tu izveš za različne športne in kulturne prireditve, začeli sta se tudi čiščenje in urejanje starih steza.

Prepričan sem, da bi v Idrski dolini nujno potrebovali kulturno društvo, seveda pa ni denarja, ljudi tudi ne, potrebovali pa bi tudi sedež. S prijatelji razmišljamo o tem, upam, da se nam bo še kdo pridružil, tudi z one strani meje, in seveda da nam bo, kljub neprijazni zakonodaji, vendarle uspelo.

Čez nekaj dni bo v Idrski dolini potekala ena izmed vaših prvih prireditev, in sicer pohod Idrski lajhi. A nam lahko poveš nekaj več

o tem?

Pohod Idrski lajhi (Vagabondi dello Judrio), kar v beneškem narečju, ki ga govorimo tudi pri nas, pomeni idrska potepanja, je nastal v želji, da bi to prelepo, ponekod še popolnoma divjo dolino predstavili ljubiteljem narave in pohodništva. Prvotno smo sicer mislili na daljši pohod po Nediških dolinah, a trasa je bila preveč zahtevna in tako smo se odločili, da se omejimo le na najmanj poznano dolino reke Idrije. Uspelo pa nam je, in to je pomembno, najti oporo in sodelovanje tudi na slovenski strani Idrije in tako je nastal tridnevni čezmejni pohod. Žal ni vse tako, kot bi moralo biti, pri nas ni možnosti, kot denimo v Nemčiji ali drugod po Evropi, da bi najeli prenosne prhe in tako omogočili pohodnikom, da se pred prenočitvijo na travniku v vasi Senik tudi umijejo. Je pa res, da tistim, ki ljubijo naravo, ni

težko živeti nekaj dni daleč od udobnosti in civilizacije. Pohod bo potekal 20., 21. in 22. julija. Kdor želi, se nam lahko pridruži tudi samo za en

dan. Gre za krožno pot po obeh bregovih Idrije, na kateri naj bi udeleženci spoznali ne samo naravne znamenitosti in lepote te še povsem divje, neokrnjene doline, ampak tudi

zgodovino, legende in pa sicer pozabljene in deloma že razpadajoče vasi, ki so bile nekdanj živahne, okolica pa urejena in obdelana.

Pohodniki bodo startali na Stari Gori, kjer bodo hodili po zelo razgledni grebenski planinski stezi, ki povezuje Praprotno s Kolovratom. Menda gre za eno najlepših in najdaljših pohodniških poti v Benečiji. Postanki bodo na gori Špič, kjer je na sporedu ogled jarkov iz prve svetovne vojne, na Kamenici, ki je pomemben zgodovinski in kulturni simbol za vse tukaj živeče Slovence, kosilo pa bo v lepi beneški vasi Bordoni, v kateri zdaj živi le nekaj družin. Pohod se bo nadaljeval po asfaltu do Meline in slapov na Idriji, udeleženci pa bodo prespali na Kam-

breškem. Naslednjega dne bo pohod potekal po večini po poti Treh svetišč, kosilo bo v planinskem domu na vrhu Korade, tudi tu bodo na ogled postojanke iz

prve svetovne vojne; po obisku kmetije s prašiči pa bo večerja v vasi Senik nad Golim brdom.

Zadnji dan se bodo pohodniki vračali tako, da bodo prečkali Idrijo pod Bodigoji, povzpeli se bodo do vasi Seuce (Cladrecis), kjer se bodo ustavili v tukajšnji jami Jazbina. Kar nekaj arheoloških najdb je bilo tam, nam otrokom pa je bila jama predvsem prijetno skrivališče in zavetišče. V Tjehah bo udeležence tridnevnega "vandranja", lajhe, sprejel Moreno Tomasetig, ki jim bo razkazal tamkajšnjo cerkvico s freskami; kosili pa bodo na njegovih travnikih. Končni cilj bo Stara Gora, kjer bo čas še za molitve ali ogled svetišča.

Rudi, kateremu smo se seveda zahvalili, da nam je s predanostjo in navdušenjem pripovedoval o svoji dolini nad Idrijo, upa, da pohod ni zadnji, ampak da je le uvod v čezmejno sodelovanje in v niz prireditev, športnih, pa tudi kulturnih in družabnih. Upajmo, ker v napoved, da bo Benečija že čez nekaj desetletij popolnoma neobljudena, nečemo in ne smemo verjeti.

Težka odločitev v naših odbojgarskih vrstah

Sloga Tabor se je odpovedala odbojgarski B ligi

Kot strela z jasnega je med tednom prišla v javnost novica, da se je uprava Športnega društva Sloga Tabor odpovedala nastopanju v državni moški B ligi in o tem pisno obvestila odbojgarsko zvezo FIPAV. Po sedmih letih v drugoligaških prvenstvih in zadnjih dveh sezonah v enotni B ligi bodo torej belo-rdeči v novi sezoni igrali v deželni C ligi. Ker so se odrekli tekmovalstvu, v katerega bi spadali, bi sicer po pravilniku morali nazadovati do najnižje lige, vložili pa so prošnjo za igranje med tretjeligaši in, kot kaže, so bili sprejeti.

Slogaši so se po težavnem prvenstvu rešili pred izpadom dejansko z zadnjo žogo na poslednji tekmi, ko so z zmago na gostovanju v Trevisu obstanek proslavljali v športnem centru Ghirada. Skratka, B ligo so na igrišču obdržali, društveni odbor pa je po temeljitem premisleku ocenil, da bi bilo nadaljevanje v ugledni družini prezahtevno. V prvi vrsti finančno, tudi ob vprašljivi podpori glavnega pokrovitelja Televita v dosedanjem obsegu, pa tudi kadrovske, saj so morali v zadnjih sezonah domačim igralcem dodajati čedalje več odbojkarjev iz drugih klubov.

rončič, ki je v Repnu najprej kot igralec, nato kot igralec in trener in nazadnje samo kot strateg na klopi opravil odlično delo. Nekdanji odbojkar v Ligi prvakov in slovenski državni reprezentant naj bi vodil tudi mladinsko vrsto. V prvi ekipi pa bi moral razpolagati z nekaterimi člani lanske drugoligaške postave (kapetan Vasilij Kante, David Cettolo, Nicholas Privileggi, Danjel Antoni, Luis Vattovaz) in stebri šestereke, ki

je v minuli sezoni 2017/2018 nastopala v C ligi (tudi Ambrož Peterlin?) v dogovoru s tržaškim klubom Coselli. Sveža vest je tudi ta, da sodelovanja med društvoma ne bo več, mimogrede je Coselli za C ligo angažiral kanalskega trenerja Zorana Jerončiča, Gregorjevega strica, pa tudi mladega aduta, povratnika Davida Umka, ki je lani igral v B ligi pri Slogi Tabor. Zanimivo, ker pravila v odbojki to še dovoljujejo, je uprava Sloge Tabor s predsednikom Andrejem Maverjem na čelu Olympii ponudila zamenjavo lige, da bi v Gorici prevzeli B-ligaško prvenstvo, vendar so ti odklonili, saj so tudi sami ocenili, da je državna liga, po kakovosti tretje tekmovalje, zdaj prevelik in prehud zalogaj. Za drugoligaško nastopanje je v bistvu treba podvojiti proračun v primerjavi z deželnimi prvenstvi, ob primerni skupini kakovostnih odbojkarjev pa je treba imeti tudi predano ekipo športnih delavcev na robu profesionalnega pristopa. Skratka, morda se bo že v enem letu nato kaj premaknilo, po ženski pa se bo tudi naša moška odbojka morala začasno zadovoljiti z deželno ravno.

HC

S 14. strani

Dvodnevni izlet ...

Na vrsti je bil nato ogled kulturnega doma SPD "Borovlje". Na tem mestu je bila prvotno postaja za brod čez Dravo. Kulturni dom se ponaša z najstarejšo in izvirno ohranjeno dvorano v celem alpskem prostoru. Na odru sta se še ohranila simbol sokolskega društva in dragocena stara zaveza, na kateri je prikazano ustoličenje karantanskega kneza. Leta 1889 so v stavbi ustanovili po-

sojilnico, o čemer pričča velika zbirka slik in dokumentov. Da je bil izlet na Koroško tudi tokrat prava kulturna ekskurzija, je pokazal tudi obisk v Selah, kjer so imeli žegnanje ob farnem zavetniku sv. Urhu. Gospod Tone Olip nam je orisal Seles kot najbolj slovensko vas, a tudi s skromnimi možnostmi razvoja. Tu je največ kmetov in upokoencev. Poleg kratkega prikaza zgodovine te vasi nam

je razkazal tudi staro in novo cerkev. Osvežil nam je spomin na leto 1972, ko je bila huda gonja proti dvojezičnim tablam s preštevanjem slovenskega prebivalstva in pobudam, ki so sledile, ter omenil tudi dr. Dolharja kot zaslužnega, da se je zadeva rešila. Ob prijetni in poskočni glasbi smo nato imeli priložnost pokusiti dobre domače jedi in popiti kozarec piva. Proti večeru smo se zadovoljni vrnili domov, hvaležni odboru SZD in koroškima kolegom dr. Wuttiju in dr. Zdoucu, ki sta nas ves čas spremljala.

Svetovno prvenstvo v nogometu 2018 v Rusiji Hvala vam, Mbappe, Modrić, Hazard!

Predsednik Fife Gianni Infantino je po zadnjem zvižgu finalne tekme na moskovskem stadionu Lužniki ob visokem spremstvu Emanuela Macrona, Kolinde Grabar Kitarović in predvsem Vladimirja Putina razglasil letošnje svetovno prvenstvo za najlepše doslej. Pa kako naj ne bi izrekel te ocene ... Najbrž ga ni junaka, ki bi si upal Putinu karkoli očitati pred očmi svetovne javnosti. Šalo na stran. Infantino je s to oceno želel predvsem pohvaliti svoje delo na čelu svetovne nogometne organizacije in tako postaviti jasno ločnico med obdobjem svojega kraljevanja in predhodnim obdobjem Josepha Blatterja, ki se je v zadnjem obdobju pred odstopom leta 2015 omadeževal s hudimi korupcijskimi škandali. Lahko smo kar prepričani, da bo Infantino, če bo na čelu Fife vzdržal do leta 2022, razglasil za "najlepše svetovno prvenstvo doslej" takratno izvedbo v Katarju. Mimo nogometne politike pa gre omeniti, da je z letošnjim svetovnim prvenstvom v zatohlo nogometno krajino zapihal svež veter. Reprezentance, ki so se prebile v polfinala, so namreč res tiste, ki so skozi celo prvenstvo prikazovale najlepší nogomet. Francija, Hrvaška, Belgija in Anglija so na

igrišču prikazale dodelano igro, ki je imela svoj smisel in je bila rezultat vnaprej pripravljene moštvene strategije. Zvezdniki so bili samo najbolj prefinjen izraz igre svoje reprezentance, ne pa edina oporna točka, okoli katere se je neurejeno vrtil kaos brez repa in glave. In na tem mestu gre zabeležiti pomembno "nogometno revolucijo". Po 10 letih se končuje nenapisani duopol v nogometnem svetu, ki je od leta 2008 v domeni Messija in Cristiana RONALDA. Zlato žogo bi letos morda le podelili komu drugemu: najverjetnejša kandidata bi bila v tem primeru svetovna prvaka Mbappe (novi mladi up svetovnega nogometa) ali Griezmann (letos je z Atleticom osvojil tudi Ligo Evropa), priznanje bi si zaslužil tudi Modrić (čeprav kot poraženec finala nima veliko možnosti). Za svetovni nogomet bi bil dobitnik zlato žoge, ki je zunaj logike superzvezdnikov Ronaldo – Messi – Neymar prava osvežitev. Pred začetkom svetovnega prvenstva so svetovni mediji govorili (skoraj) izključno o tem, ali je boljši Messi ali Ronaldo ter kdaj bo njuno žezlo prevzel Neymar. Ko smo se po izločitvi Portugalske in Argentine v osmini finala ter Brazilije v četrtfinalu otresli tega bre-

mena, je bilo spremljanje SP precej lažje in lahkotnejše. Mediji so lahko primerno ovrednotili angleški preporod, ki ga je selektor Southgate uresničil s pomladitvijo ekipe (ob zgodovinskem prehodu na postavitev obrambe s samo tremi možmi). Belgija si po prikazani igri zasluži naziv najbolj "brazilske" reprezentance na SP, pri čemer je bil Hazard v ožji skupini najboljših posameznikov. Občudovali smo lahko (žal najbrž zadnjič) izredni hrvaški "orkester" pod taktirko Modrića in Rakićića s solističnimi vložki Perišića in specifično težo Mandžukića. In nazadnje še učinkovita, prodorna mladostniška francoska ekipa prihodnosti, ki jo simbolizira 19-letni Mbappe. Najperspektivnejši mladi nogometaš je tudi medijska atrakcija: zadnji in doslej edini najstnik, ki je zadel v finalu, je bil daljnega leta 1958 gospod po imenu Pele'. Saj vem, da smo se že dan po finalu SP vrnili v stare kalupe: edina nogometna tema je (vsaj v Italiji) prestop Cristiana RONALDA v Juventus. Upanje v preobrazbo nogometnega sveta, ki ga je prinesel zadnji teden v Rusiji, pa le ostaja. In zato se je potrebno zahvaliti Mbappeju, Modriću, Hazardu.

kil

Ko bo tako malo ljudi, da se bomo klicali s hriba na hrib Ali je v Istri še kdo živ?

S tari so od nekdanj prerokovali. Med njimi je bila tudi stara Čirka z Luparja, mati mojega nuonca Dolfa Barina. On mi je pripovedoval o teh prenašalcih starih modrosti, ki so jih morda imeli za "štrige in štrigone". Imeli so menda tudi neke stare bukve, iz katerih so brali. A danes ne vemo več, kaj je v njih pisalo. Vsi, ki so jih imeli, so jih odnesli s sabo v grob. Vsi so tudi napovedali hude čase. To bodo pravzaprav čudni časi, so govorili. Prepoznali jih bomo tako, ker bodo kokoši nesle jajca popoldan. Pa tudi, ker bodo otroci učili starše. In pupe bodo lovile fante, so tudi dodali. "Beži fant, ki pupa gre"! je govorila moja nuona Tonca, a ne vem, ali je to del stare prerokbe ali zapažanje novejših dobe. Morda je vse povezano s prerokbo, da se bodo plazile železne kače in letele železne ptice, a tudi to ni gotovo. Tega je zdaj že dolgo in pripovedi so se med seboj pomešale. A to, da bodo težki časi, to je veljalo. In prišlo bo, ko bo v naših krajih tako malo ljudi, da se bodo klicali s hriba na hrib. Ti hudi časi so, po vsem sodeč, nastopili. Ljudi je zdaj veliko, vedno več jih prihaja. A ljudje nismo srečni, prej bi rekli, da smo razdrobljeni, izgubljeni. Ta pravih mož in žena pokončne hrbtnice ni več. Vse se upogiba in si ne upa izraziti svojega mišljenja. Ali pa ga nima. Kot da ni več volje in moči obstajati, biti, kar smo vedno bili v duhu in zunanji podobi. Zato smo to facebook skupino, knjigo obrazov Istre, poimenovali po navdihu te prerokbe "Ali je v Istri še kdo živ"? Si še kdo upa živeti? Biti, kar je, in stati? Povedati svoje mnenje, pri čemer Istra ni meja, je izhodišče. "Ob Rižani in Rokavi, kot ob Soči in Vipavi, je slovenska kri" Da so časi res čudni in polni

To je pred prvo svetovno vojno marežganski sejem, polno ljudi; zanimivost je mlaj, ki ga v Istri ne delajo več, in mislimo, da jih tukaj ni bilo, pa vidimo, da ni res. Na vrhu mlaja je slovenska trobojnica, na originalu se lepo vidi. – Tekst Deana Plahute na facebooku skupine Ali je v Istri še kdo živ?

absurdov, govori tudi dejstvo, da se po vseh stoletjih prizadevanj za narodni obstoj politiki in mnogi v državnih ustanovah odpovedujejo narodni kulturni in gospodarski dediščini. Gre za brisanje zgodovinskega spomina in odstopanje slovenskega kulturnega in fizičnega prostora drugim kulturam. Mlajše generacije izobražencev so v podkupovalnem odnosu do sosednjih kultur. Medtem ko so Hrvatje hrvatizirali lep delež naporov, ki so bili v Istri skupna prizadevanja s Slovenci, pa naša raziskovalka pri duhovniku Dominiku Peganu npr. zapiše: "... Delovalo je v Buzetu, nato v bližnji vasi Črnica; od tod je upravljal vasi Rakitovec, Slum, Movraž in Salež. V hrvaški Istri je ostal do konca vojne..." Značilnost zadnjega obdobja v Slovenski Istri je, da so domači raziskovalci odrinjeni ali pa "zaposleni" z obrobni zadrevami, medtem ko se v osrednjih plačanih projekti pojavljajo raziskovalci, ki so od drugod in ne poznajo istrske problematike. Slovenska istrska

narečja v publikacijah, ki jih izdaja založnik Libris, obravnava italijanistka S. Todorović, ki se s temi narečji srečuje prvič. Koprski

Narodna sola, kjer so potekale volitve

"15. maja leta 1921 so potekale volitve v italijanski parlament in po celi Primorski so se dogajali najrazličnejši zločini nad Slovenci, ki so si upali nastopiti na volitvah s svojo stranko JNS. Ime je imela JNS... Jugoslovanska narodna stranka, ker smo jo Slovenci ustanovili skupaj s Hrvati, ki so tudi bili v Italiji (Istra, Kvamer), skupaj smo močnejši, so se odločili in nam dali tudi lep zglede sodelovanja..." Več o uporuh proti zlorabam izpod peresa Deana Plahute si lahko ogledate na: <https://www.facebook.com/groups/alijevistrisekdoviz/?ref=bookmarks>.

raziskovalec Zdravko Vatovec je o tem zapisal: "Najvišji, dohtarski dosežek teh knjig, požegnan menda tudi v Ljubljani, je, tudi večkrat

narisan, da smo istrski Slovenci v 1450 letih prisotnosti tod okoli prišli do morja le na izlivu Rižane v širini nekaj deset metrov kanala - če se nas je Rižana seveda prej usmilila, uvidevno utopila in zbrisala na dno razpenjenih valov..." V taki navezi poskušajo slovenske istrske govornice zaščititi tudi kot živo dediščino za Unesco. Zdajšnja kulturna elita po multikulturni floskuli o demokraciji "enakih pravic vseh in povsod" vztrajno briše narodnostno razsežnost slovenskih Istranov. Dve ikoni istrske istovetnosti, ki sta se izkristalizirali v zadnjih desetletjih, to je šavrinka in istrski vol, se zožita na folkloristično tržno nišo. Narodnega duha istrskega "prešerna", Alojza Kocjančiča, pa ne predstavljajo več kot čedermaca v boju za dostojanstvo in narodne pravice Istranov, ampak le kot človekoljuba in svetovljana. "Ob Rižani in Rokavi, kot ob Soči in Vipavi, je slovenska kri", ki je še pred dvema desetletjema uvajala tedenske istrske oddaje na Radiu Trst A,

zda pa se še komaj kdaj sliši. Zato pa smo na začetku leta potegnili stične točke prizadevanj avtohtone slovenske Istre, ki jih je skupaj s

Program neodvisnih pobud slovenske Istre za nadaljevanje istrjanske istovetnosti

Za avtohtone slovenske Istrane, domačine in priseljence, ki so avtohtoni slovenski kulturi v Istri naklonjeni in jo nadaljujejo. Avtohtoni domačini tega prostora smo pokrajinski, regijsko Istrjani in nato Primorci, narodno pa Slovenci. S svojo istovetnostjo in pokončno držo smo prijatelji sebi in dobri sosedje drugim. Tako razmišljamo:

1. Nadaljevali bomo s celovito tradicijo slovenske kulture v Istri, še posebej pa nadaljevali tradicijo slovenstva od taborov, preko kulturnih in gospodarskih društev pred 1. svetovno vojno, boja za slovensko besedo pod fašizmom, boja proti okupatorju in za boljše življenje in t. i. istrsko prebujo v 90. letih. Poleg jezikovnega in kulturnega dela je izpostavljena gospodarska prosperiteta.
2. Cilj je doseganje enakega položaja in zaščite avtohtone slovenske kulture v Istri, kot jo ima italijanska, in sicer na kulturnem, gospodarskem in medijskem prostoru. Na zgodovinsko slovenskem podeželju morajo imeti domačini enak tretma kot pripadniki italijanske manjšine tudi v gospodarskem smislu. Na regionalnih medijih (Radio, TV) mora biti prostor za avtohtone slovenske Istrane primerljiv s tistim za italijanske pripadnike.
3. Svoj razvoj vodimo domačini sami. Slovenska istrjanska kot najpomembnejši del kulturne dediščine ima zgodovinsko podoben status kot istroromanski govori v Istri oz. furlanščina v Furlaniji. Zato naj se krajevna imena označujejo tudi v staroslovenski istrjansčini. Beleženje in proučevanje staroslovenskih istrjanskih govorov naj izvedejo usposobljeni domačini izvajalci in ne raziskovalci od drugod, ki razmer in jezika ne poznajo. Enako velja za družbene in gospodarske vede na splošno; študije in razvoj naj vodijo pripadniki domačinov samih.
4. Duha slovenske kulture v Istri predstavlja duhovnik in njen največji poet, Alojz Kocjančič. Gibanje je nadaljevanje prizadevanj vseh istrskih domoljubov in ljudi za slovensko kulturno, gospodarsko neodvisnost in boljše življenje na svoji zemlji kot ponosnih gospodarjev in osveščenih, bogatih in perspektivnih subjektov sodobne Slovenije in Evrope.
5. Živimo na izjemnem delu sveta, od nekdanj kot delavno, pošteno in svobodno ljudstvo. Naša kultura in identiteta sta zavdanja vredni in pridobivata ugled. Smo med najbogatejšimi in najbolj plemenitimi staroselskimi kulturami Evrope. Imamo dovolj znanja in moči, da lahko svoj razvoj in usodo vodimo sami. Prvi in neodložljivi korak je predstavnik domačinov, ki ostajajo zvesti slovenski kulturi, v organih, ki odločajo o kulturi in razvoju. V tem trenutku so to organi LAS Istra in komisija za oblikovanje lokalnega programa MO Koper.

Zahteve v točke strnila Leda Dobrinja in Dean Plahuta
Marezige, sečan, 2018

predlogi za dopolnitev in popravki v trenutku podpisala večina ljudi, na katere so bile naslovljene. Slovenci smo pristali na samozatajitev in dejanje postopnega samo-izbrisa. Kulture in narodi so dolgotrajne zadeve, a so tudi krhke in v nekem trenutku lahko izginejo. Lahko gre za fizično uničenje nekega ljudstva ali pa se neka civilizacija izpoje. V slovenskem primeru gre za samo-izbris. Medtem ko dokazujejo, da

gre v našem primeru za mlad narod, je, povsem sodeč, kazalec starega, utrujenega naroda. Če se je neki narod odločil, da se bo samoukinil, se bo to zgodilo. Za človeka kot posameznika, zanj kot za duhovno bitje, pa je pomembna sled o njegovem izvoru, o tem, od kod je, kaj je in kaj se je z realnostmi, v katerih je sodeloval, zgodilo. Zato je pomembna resnica o stvarih, če v Sloveniji, in tudi v Evropi, vse usiha.

Leda Dobrinja

Z 2. strani

Večer o Slovencih ...

U sodne za družino sta potem okupacija in revolucija ter nasilnost prej Italijanov in Nemcev, kasneje pa komunistov. V tem delu zvemo tudi nekaj podrobnosti o Francetu Balantiču, Grahovem, o represalijah, razlogih upora proti partizanom in o sovrastvu, ki se je začelo širiti med ljudmi. Sledijo pričevanja in slike vsakodnevnega življenja v begunskih taboriščih v Avstriji in Italiji ter novo življenje čez lužo. Z bratom Tonetom, ki je ostal v Cerknici, je imela neposreden stik mag. Andreja Mele, ki je pravzaprav prva prevedla spomine Jožeta in tako ustvarila podlago za knjigo. Gostja se spominja, kako je Tone Mihevc prihajal v delavnico očeta; kasneje je izvedela, da sta bila pravzaprav brata Mihevc vajenca v dedkovi mehanični delavnici. Kasneje sta Andreja Mele in Jože Mihevc prišla v stik, avtor ji je poslal spomine v anglesčini, ona pa jih je

prevedla bratu Tonetu. O knjigi, očetu in slovenski skupnosti v Kanadi je spregovoril avtorjev sin, univerzitetni profesor moralne teologije in občinski svetovalec v Torontu Joe Mihevc. Gost, ki sicer govori slovensko, je zaradi delikatne teme raje bolj sproščeno govoril v angleščini, za prevod je poskrbel prof. Tomaž Susič. Najprej je povedal, da so kot družina zelo počaščeni s to knjigo, saj si niso mislili, da bo družinska zgodba kdaj opisana v knjigi. Oče je bil pravi garač, delal je za mehanika od jutra do večera, tudi ob sobotah in med počitnicami, zato, pravi sin, da je bilo srečno novo življenje v Kanadi sad trdega dela: "Niso našli sreče, ampak si naredili srečo". Ko se je pri 65 letih upokojil, se je vrnil v šolo, kjer se je učil kreativno pisanje; od takrat piše in se noče ustaviti. Tako so tudi nastali ti pomembni spomini. Vsi Slovenci v Kanadi so bili tako delavni. Ustvarili so

slovenske kreditne zavode, društva, cerkve, zборе, skavte in finančno pomagali sorodnikom v domovini. Joe Mihevc je prišel že nekajkrat na obisk v Slovenijo. S sinom si je v osemdesetih letih ogledal Hruševice, bližnje cerkve in pokopališča, kjer je

Vetrinju povedala, da čuti neko povezavo z dedkom in babico v teh krajih, čemur avtor pravi DNK povezava. Knjiga je pomembno pričevanje družinske zgodovine, ugotavlja profesor, ki je zelo vesel, da lahko otroci razumejo, kako sta dedek in

je na koncu povedal dušni pastir, salezijanec Drago Gačnik, ki je že 15 let v župniji v Hamiltonu. V Hamiltonu so začeli prihajati Slovenci po letu 1950, še bolj po letu 1960, ko je prišel slovenski duhovnik iz Clevelanda Lojze Tomc. Začel je zbirati

kateri bi začeli graditi župnijo. Pozanimal se je v mestnem svetu, kam se bo mesto Hamilton širilo, ker je vedel, da si bodo Slovenci kupili hišo na obrobju mestnega središča, saj si niso mogli privoščiti bivališča v centru. Povedali so mu, da se bo širilo proti vzhodu, in v kratkem je dobil primerno zemljišče, na katerem so nekaj let kasneje zgradili najprej dvorano in v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je že nastala številna skupnost, še župnišče in cerkev. V dvorani so bile organizirane razne igre, predstave, plesi in kasneje ob sobotah tudi slovenska šola. Bili so od vsega začetka zelo dobro organizirani. Župnik opaža, da je z drugo generacijo slovenstvo v Kanadi začelo upadati, zdaj pa pravi, da se tretja generacija zopet zanima za slovenske korenine. Na koncu zanimivega večera, na katerem so prisotni marsikaj novega izvedeli o slovenski kanadski skupnosti, se je predstavil še vinar Fabijan Korsič z Jazbin, ki z uspehom širi poznavanje našega območja v tujini. Ponudil je rebulo in furlanski tokaj.

iskal morebitne prednike, da bi lahko naprej raziskovali o koreninah družine. Zanimivo je tudi, kako mu je hčerka med letošnjim obiskom v

babica šla skozi hude čase trpljenja in izgube vsega in prišla do upanja in sreče. Nekaj več o delovanju slovenske skupnosti v Kanadi

Slovence, ki so se takoj organizirali; po desetih dneh je imel že na banki račun na ime bodoče slovenske župnije. Začel je iskati parcelo, na